

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. 2535. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ, 2535.

— . รายงานผลสำรวจการสูญเสียกำลังคนในราชการพลเรือน ปีงบประมาณ 2527-2528.

(อัดสำเนา).

— . รายงานผลสำรวจการสูญเสียกำลังคนในราชการพลเรือน ในรอบปีงบประมาณ

พ.ศ. 2529. (อัดสำเนา).

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการศึกษาการเข้า-ออก

กำลังคนภาครัฐ. 2530 (อัดสำเนา).

— . การปรับปรุงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2532-2544.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์, 2532.

น้อย สุปิงคัลด์. รายงานการวิจัยเรื่อง "การบริหารงานวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

2519. (อัดสำเนา)

ฝึกหัดครู, กรม. ข้อมูลการลาออก โอน/ย้าย เกษียณอายุราชการ ของอาจารย์วิทยาลัยครู

ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2532 - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2536 (อัดสำเนา)

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 112 ตอนที่ 4 ก วันที่ 24 มกราคม 2538

แรงงาน, กรม กระทรวงมหาดไทย. รายงานการสำรวจการเข้า-ออก งานและความต้องการ

แรงงานปี 2533. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

มณีมัย รัตนมณี และอนันต์ เกตุวงศ์. รายงานการวิจัยเรื่องการลาออกของข้าราชการ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

มนิศรา โอมะคุปต์. "การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการลาออกของพนักงานธนาคาร".

ปริญญาณินธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.

วาสนา กังวาลเลิศ. บทความวิจัยเรื่อง "การศึกษาแพทย์ไทยในสหรัฐอเมริกา : เหตุและผลของการเกิดกรณีสมองล่อง" ใน ประมวลผลงานวิจัยของบุคลากร กรมการฝึกหัดครู สาขาวิชาศิลปศาสตร์ กรมการฝึกหัดครู, 2535.

สวัสดิการสำนักงานประกันสังคม. พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533.

กรุงเทพมหานคร : ศรีเอทีฟมาร์เก็ตติ้ง แอนด์ ซัพพลีเมนท์, 2537

สุภาวศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ลัมมา รณิธย์. "การวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตการวิจัยของวิทยาลัยครู : กรณีศึกษาวิทยาลัยครูสุรินทร์ วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 2536.

แสวง รัตนมงคล และคณะ. การสรรหา การคงอยู่ และการลาออกจากอาชีพข้าราชการ อาจารย์มหาวิทยาลัย : บทวิเคราะห์เชิงทัศน์ รายงานโครงการร่วมพัฒนา มหาวิทยาลัย ของที่ประชุมอธิการบดี, 2528.

อารมณ จินดาพันธ์. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

ภาษาอังกฤษ

Abelson, M.A. Examination of avoidable and unavoidable turnover.

Journal of Applied Psychology.72 (August 1987) : 382 - 386.

Angle, H.L. and Perry, J.L. An empirical assesment of organizational effectiveness. Administrative Science Quarterly 26 (March 1981) : 1 - 14.

Baskin, O. and Aronoff, O. Interpersonal communication in organizations. California : Goodyear Publishing, 1980.

- Bass, B. and Ryterband, E. Organizational psychology. Boston : Allyn and Bacon, 1979.
- Blackburn, R. and Cummings, L.L. Cognitions of work unit-structure. Academy of Management Journal. 11 (December 1982) : 836-854.
- Friedhoff, W.S. Faculty turnover : A test of a causal model. Dissertation Abstracts International A. 50/04, p. 881 (October 1989).
- Gordon, J.R. A diagnostic approach to organizational behavior. 2 nd ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1987
- Guest, R.H., Hersey, P. and Blanchard, K.H. Organizational change through effective leadership. 2 nd ed. Englewood Cliff; N.J. : Prentice-Hall Inc., 1987.
- Hall, D., Schneider, B., and Nygren, H. Personal factors in organizational identification. Administrative Science Quarterly 15 (June 1970) : 176 - 187.
- Hall, R.H. Organizations : Structure and process. third edition. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice-Hall Inc., 1982.
- Hersey, P. and Blanchard, k.H Management of organizational behavior : Utilizing human resources. 4 th ed. Englewood Cliffs. N.J. : Hall, Inc., 1982.
- Hrebiniak, L.G. and Alutto, J.A. Personal and role related factors in the development of organizational commitment. Administrative Science Quarterly, 17 (December 1972) : 555 - 572.
- Kast, F.E. and Rosenzweig, J.E. Organization and management : A systems and contingency approach. 5 th ed. Singapore : B& Enterprise PTE Ltd., 1985.

- Mallam, U. Factors influencing faculty turnover at ten selected colleges of technology/polytechnics in Nigeria Dissertation Abstracts International-A. 54/02, p. 436 (August. 1993).
- Markham, F.S. A study utilizing a marketing approach to determine the extent of and reasons for, the movement of selected faculty in higher education in the United States to business and industry" Dissertation Abstracts International-A. 53/08, p.2647 (February, 1993).
- Marsh, R. and Mannari, H. Organizational commitment and turnover : A prediction study. Administrative Science Quarterly 22 (March 1977) : 57-75.
- Meinkoth, M.R. Migration in Thailand with particular reference to the northeast. temple University, 1962.
- Mobley, W.H. Intermediate linkages in the relationship between job satisfaction and employee turnover. Journal of Applied Psychology, 1977, 62 : 237 - 240.
- Mobley, W.H., Griffeth, R.W., Hand, H.H., and Meglino, B.M. "Review and conceptual analysis of the employee turnover process. Psychology Bulletin 86 (May 1979) : 493 - 522.
- Mowday, R.T., Porter, L. W. and Steers, R.M. Employee - organization linkages : the psychology of commitment, absenteeism and turnover. New York : Academic Press, 1982.
- Muchinsky, P.M. and Tuttle, M.L. Employee turnover : An empirical and methodology assesment : Journal of vocational behavior 14 : 43 - 77.
- Porter, L.W., Lawler, E.E. and Hackman, Richard J. Behavior in organizations. McGraw - Hill, Inc., : Kogakusha, 1975.

- Porter, L.W and Steers, R.M. "Organizational work personal factors in employee turnover and absenteeism. Psychological Bulletin. (August 1973) 151 - 176.
- Price, J.L. Organizational effectiveness : An inventory of propositions. Homewood Illinois : Richard D. Irwin Inc., 1968.
- _____. The study of turnover. The Iowa State University Press : Iowa, 1977.
- Robbins, S.P. Organization theory : The structure and design of organization. 3 rd ed. Englewood Cliffs N.J. : Prentice-Hall Inc., 1987.
- Steers, R.M. Antecedents and outcomes of organizational commitment. Administrative Science Quarterly. 22 (March 1977) : 45 - 56.
- Steers, R.M. Mowday, R. Employee turnover and postdecision accommodation processes. In L. Cummings and B. Staw (Eds.) Research in Organizational Behavior (Vol.3) Greenwich, CT,; JAI Press, 1981.
- Tanaomi, M.M. Job satisfaction and intention to turnover : A comparison among groups in academic setting. Dissertation Abstracts International-A. 51/04, p. 1386. (October, 1990).
- Vecchio, R.P. Organizational behavior. Chicago : Dryden Press. 1988.
- Vroom, V.H. Work and motivation. Robert E. Krieger Publishing Company : Malabar Florida, 1984.
- Wanous, J.P. Organizational entry : Recruitment, selection, and socialization of newcomers. Addison-Wesley : Publishing Company, Inc., 1980.

Weisberg, J. and Kirschenbaum, A. Gender and turnover : A
re-examination of the impact of sex on intent and actual job
changes. Human Relations. 46 (August 1993) : 987 - 1007.

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0309/6696

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

31 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นายอภิเชษ จันทรเอี่ยม นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลนานจิตร์ ลุคนทรทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คูปรัดน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ จ्ञานดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ผลิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการขอเรียนสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลาออก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายอภิเชษ จันทรเอี่ยม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2183530

ที่ ศธ 0309/6711

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

31 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

เนื่องด้วย นายอภิเชษ จันทรเอี่ยม นิลิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษากำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ดำรงค์ จ्ञานดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิลิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการขอเรียนสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้ลาออกจากวิทยาลัยครู และแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์ของวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูสวนดุสิต และวิทยาลัยครูเทพสตรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายอภิเชษ จันทรเอี่ยม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ลันตี ฤกษ์สุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2183530

ที่ ศธ 0301/20039

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพ 10300

30 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิการวิทยาลัยครู

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายอภิเชก จันทรเอี่ยม นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู"

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นายอภิเชก จันทรเอี่ยม จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามแก่อาจารย์ และขอสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครูแห่งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตให้ นายอภิเชก จันทรเอี่ยม เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว และโปรดอำนวยความสะดวกตามที่เห็นสมควร ขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายทลาย กระจายวงศ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2820241 ต่อ 220, 221

โทรสาร (02) 2817815

ภาคผนวก ข.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1

(แบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้ลาออก)

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู"

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในโครงการวิจัย เรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการลาออกของอาจารย์ ความสมบูรณ์ของการวิจัยครั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ในฐานะที่เป็นผู้ลาออกจากวิทยาลัยครู

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็นภาพรวมการให้ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบท่อผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ.....
3. สถานภาพการสมรส.....
4. จำนวนบุตรรวมทั้งสิ้น.....คน
 - บุตรที่อยู่ระหว่างศึกษา.....คน
 - บุตรที่กำลังจะเข้าศึกษา.....คน
5. ตำแหน่งปัจจุบัน.....เงินเดือน/รายได้.....
6. วุฒิ
 - วุฒิเมื่อเข้ารับราชการในวิทยาลัยครู.....
 - วุฒิเมื่อลาออกจากวิทยาลัยครู.....
 - วุฒิปัจจุบัน.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นประกอบอาชีพมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน
 - ตำแหน่ง.....
 - ชื่อหน่วยงาน.....
 - ปี พ.ศ.....
2. ก่อนลาออกจากวิทยาลัยครูท่านมีเงินเดือนขั้นใด และมีรายได้พิเศษจากวิทยาลัยครู และแหล่งอื่น ๆ ประมาณเดือนละเท่าไร
3. ท่านคิดว่าอาจารย์วิทยาลัยครูมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในฐานะของผู้ประกอบอาชีพหรือไม่ อย่างไร
4. ระหว่างที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครูนั้น คู่สมรสของท่านประกอบอาชีพใด และมีรายได้ประมาณเดือนละเท่าไร
5. นอกจากครอบครัวของท่านโดยตรงแล้ว ท่านยังต้องอุปการะใครอีกบ้าง เป็นเงิน

ประมาณเดือนละเท่าไร

6. ในขณะที่ท่านเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู บุตร/ธิดา ของท่านกำลังศึกษาในระดับใด
สถานศึกษาใดบ้าง
7. ท่านมีค่าใช้จ่ายประจำ ในครอบครัวในเรื่องใดบ้าง ประมาณเดือนละเท่าไร
8. นอกจากค่าใช้จ่ายประจำ ท่านยังมีค่าใช้จ่ายอื่นในเรื่องใดบ้าง เดือนละเท่าไร
9. ท่านคิดว่าอุปนิสัยและบุคลิกลักษณะของท่าน เหมาะกับงานในวิทยาลัยครู หรือไม่
อย่างไร
10. อะไรเป็นเหตุจูงใจให้ท่านอยากสมัครเข้าเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูในครั้งแรก
11. ก่อนสมัครเข้าลอนในวิทยาลัยครูท่านเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยครูดังกล่าว
อย่างไรบ้าง ในกรณีที่ได้รับเป็นข้อมูลจากแหล่งใด
12. ในระหว่างที่ลอนในวิทยาลัยครูท่านพบว่าวิทยาลัยครูมีลักษณะตรงกับที่ท่านคาดหวัง
หรือไม่ ถ้าไม่ตรง สิ่งที่ท่านพบว่าแตกต่างกัน คืออะไร
13. ในขณะที่สอนอยู่ในวิทยาลัยครู มีประสบการณ์ใดบ้างที่ท่านไม่พึงพอใจ
(เช่น นักศึกษา , เพื่อนอาจารย์ , งาน อื่น ๆ)
14. โดยสรุป นโยบาย เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครูในช่วงที่ท่านเป็น
อาจารย์อยู่เป็นอย่างไร
15. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ นโยบาย เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครู
เพราะเหตุใด
16. ในขณะที่ท่านลอนอยู่ในวิทยาลัยครู วิทยาลัยครูดังกล่าวได้มีการจัดโครงสร้าง
การบริหารอย่างไร
17. ท่านคิดว่าโครงสร้างการบริหารวิทยาลัยครู ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น มีความเหมาะสม
หรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของอาจารย์อย่างไรบ้าง
18. ท่านเคยประสบปัญหาจากความไม่เหมาะสมของ โครงสร้างการบริหารวิทยาลัยครู
บ้างหรือไม่ ในเรื่องใด
19. วิทยาลัยครูได้ปฏิบัติภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ วิทยาลัยครูได้ครบถ้วน
หรือไม่
20. มีเรื่องใดที่ท่านคิดว่าวิทยาลัยครูไม่ควรปฏิบัติ หรือควรปฏิบัติเพิ่มเติม

21. เมื่อวิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู ท่านเห็นด้วยหรือไม่ และวิทยาลัยครูได้เตรียมการรับการขยายภารกิจ อย่างไรบ้าง
22. การปรับภารกิจ ของวิทยาลัยครูมีผลกระทบต่อท่านอย่างไรบ้าง
23. การที่วิทยาลัยครูจะปรับเปลี่ยนเป็นสถาบันที่เปิดสอนสูงกว่าระดับปริญญาตรี ท่านมีความคิดเห็น อย่างไร
24. ถ้าวิทยาลัยครูปรับเป็นสถาบันราชภัฏก่อนหน้านี้ ท่านยังจะตัดสินใจลาออกอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด
25. ขณะที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ท่านมีภาระด้านงานสอน กี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และงานอื่น ๆ อีกประมาณกี่ชั่วโมงต่อสัปดาห์
26. ท่านคิดว่าบรรยากาศการทำงานในวิทยาลัยครู เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของอาจารย์ อย่างไรบ้าง
27. ถ้าให้วิเคราะห์ผู้บริหารวิทยาลัยครูในขณะนั้น ท่านเห็นว่าผู้บริหารมีจุดเด่น หรือข้อที่ควรปรับปรุงด้านใดบ้าง
28. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอาจารย์โดยภาพรวมในวิทยาลัยครูที่ท่านสอนอยู่ เป็นอย่างไรบ้าง
29. รูปแบบการบริหารและการนิจรรณาความดีความชอบ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้น เป็นอย่างไร และมีความเหมาะสม หรือไม่
30. วิทยาลัยครูได้มีการส่งเสริมความก้าวหน้า แก่อาจารย์ในรูปแบบใดบ้าง
31. ท่านได้รับการสนับสนุน ความก้าวหน้าในด้านวิชาการ และตำแหน่งหน้าที่การงาน จากวิทยาลัยครู อย่างไรบ้าง
32. ท่านและเพื่อนอาจารย์ได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากวิทยาลัยครูอย่างเพียงพอ และทันการณ์หรือไม่ มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงบ้าง
33. ในระหว่างที่ทำงานในวิทยาลัยครู ท่านคิดว่า ท่านได้ทำงานตรงตามความรู้ ความสามารถ ของท่านมากน้อยเพียงใด
34. ท่านเคยได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของท่าน จากผู้ใดบ้าง ด้วยวิธีการใด
35. สิ่งที่ท่านประทับใจและภูมิใจเป็นพิเศษ เมื่อเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูได้แก่ อะไรบ้าง

36. ท่านคิดว่านักศึกษาวิทยาลัยครู ในช่วงที่ท่านสอนอยู่เป็นอย่างไร
37. ท่านคิดว่าประสบความสำเร็จในการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูมากน้อยเพียงใด
38. ในขณะที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ท่านมีปัญหาเรื่องสถานที่เรียนของ บุตร/ธิดา หรือสถานที่ปฏิบัติงานของสามี/ภรรยาของท่านหรือไม่
39. ในขณะที่สอนอยู่ในวิทยาลัยครู ท่านมีกิจกรรมอื่นที่เห็นว่าน่าสนใจหรือทำมากกว่างานสอนบ้างหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร ในขณะที่ท่านได้ทำงานหรือกิจกรรมดังกล่าวนี้หรือไม่
40. การลาออกจากวิทยาลัยครู ได้ช่วยให้ท่านดูแลครอบครัวของท่านได้มากขึ้นหรือไม่
41. สถานที่พักของท่านอยู่ห่างจากวิทยาลัยครูที่ท่านทำงานมากน้อยเพียงใด และเป็นที่พักถาวรของท่านหรือไม่
42. ท่านเริ่มคิดถึงการลาออกจากวิทยาลัยครู ตั้งแต่เมื่อไร และมีเหตุการณ์สำคัญอะไรที่ทำให้ตัดสินใจลาออก
43. ทำไม ท่านจึงเลือกปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน และท่านได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงานมาอย่างไร นอกจากงานในตำแหน่งนี้ ท่านยังมีงานอื่น ซึ่งได้พิจารณาเลือกอีกหรือไม่ คืองานอะไร
44. สภาพเศรษฐกิจ และสังคม มีผลต่อการลาออกของอาจารย์วิทยาลัยครูโดยทั่วไปหรือไม่ และมีผลต่อท่านเอง อย่างไรบ้าง หรือไม่
45. ท่านคิดว่านโยบายของรัฐที่ให้เปิดมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น หรือการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ ได้เป็นเหตุให้การลาออกของอาจารย์วิทยาลัยครู เพิ่มขึ้นหรือไม่
46. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านพบว่าวิทยาลัยครูมีอัตราการลาออกของอาจารย์เพิ่มขึ้นหรือไม่ และเริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาใด
47. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาจารย์วิทยาลัยครูลาออก
สภาพเศรษฐกิจ
สภาพสังคม
นโยบายของรัฐหรือสภาพการเมือง อื่น ๆ
48. ปัจจุบันท่านคิดว่าสิ่งใดที่ท่านสูญเสียไป เพราะการลาออกจากการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู และมีสิ่งใดที่ท่านคิดว่าดีขึ้นบ้าง

ชุดที่ 2

(แบบสัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชาหรือ
หัวหน้างาน)

แบบสัมภาษณ์

โครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู"

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในโครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" สำหรับสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้ลาออกจากวิทยาลัยครู ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้างานของอาจารย์ผู้ลาออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้ลาออก ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอเป็นภาพรวม การให้ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้ลาออก.....

ผู้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้อาจารย์ท่านนั้นลาออกจากวิทยาลัยครู ถ้าท่านมีโอกาสท่านจะสามารถจูงใจให้อาจารย์ท่านนั้นยังไม่ลาออกได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
2. อาจารย์ท่านนั้นมีปัญหาอะไรในด้านครอบครัวที่จะส่งผลให้ลาออกหรือไม่
3. ท่านคิดว่าอาจารย์ท่านนั้นมีอุปนิสัย หรือบุคลิกลักษณะที่สอดคล้อง เหมาะสมกับการทำงานในวิทยาลัยครูมากน้อยเพียงใด
4. ท่านคิดว่าอาจารย์ผู้นั้น เข้ากับเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาได้ดีเพียงใด
5. อาจารย์ผู้ลาออกนั้นมีผลงานในระดับใด
6. อาจารย์ท่านนั้นได้รับความก้าวหน้าอย่างไรบ้างในระหว่างที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู
7. ท่านเคยได้ยินอาจารย์ผู้ลาออกหรือผู้อื่นปรารภให้ท่านฟัง เกี่ยวกับปัญหาและการจะลาออกของอาจารย์ท่านนั้นบ้างหรือไม่ ถ้าเคยเป็นปัญหาในเรื่องใด
8. ท่านคิดว่ามีปัจจัยอะไรจากภายนอกวิทยาลัยครูที่จูงใจให้อาจารย์ท่านนั้นลาออกหรือไม่ ได้แก่อะไร
9. โอกาสที่อาจารย์วิทยาลัยครูจะลาออกไปเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมมีมากน้อยเพียงใด และสภาพการณ์นั้นท่านคิดว่ามีผลต่ออาจารย์ที่ลาออกด้วยหรือไม่
10. ท่านคิดว่าสถานที่อยู่ของอาจารย์ท่านนั้น เป็นปัญหาในการเดินทางมาปฏิบัติงานในวิทยาลัยครูหรือการรับ-ส่งครอบครัวบ้างหรือไม่
11. ท่านคิดว่าการเปิดสอนสาขาวิชาอื่น ๆ ในวิทยาลัยครูมีผลกระทบต่ออาจารย์ผู้ลาออกอย่างไรบ้างหรือไม่ อาจารย์ท่านนั้นได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมตัวรับงานใหม่มากน้อยเพียงใด
12. อาจารย์ผู้ลาออกเคยแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อนโยบาย เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครูอย่างไรบ้าง
13. ท่านคิดว่าอาจารย์ท่านนั้นได้รับเงินเดือน สวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่น ๆ เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูหรือไม่

ชุดที่ 3

(แบบสอบถามผู้บริหารและหัวหน้างาน)

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู"

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในโครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" สำหรับสอบถามข้อมูลความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้ลาออกจากวิทยาลัยครู ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างาน รองอธิการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา ของอาจารย์ผู้ลาออกในระหว่างที่อาจารย์ผู้ลาออกยังปฏิบัติราชการในวิทยาลัยครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้ลาออก เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอเป็นภาพรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์เท่านั้น จะไม่นำเสนอเรื่องส่วนตัวของอาจารย์แต่ละคน สถาบันแต่ละแห่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่ เป็นผู้ร่วมให้ข้อมูล ดังนั้นการให้ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือบุคคลอื่นแต่อย่างใด ขอให้ท่าน โปรดให้ข้อมูลตามความคิดเห็นและความเป็นจริงที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์แก่วงวิชาการต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. ตำแหน่ง.....
3. ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้ลาออกในขณะที่ยังปฏิบัติงานในวิทยาลัยครู
.....
4. ระยะเวลาทำงานในวิทยาลัยครูแห่งนี้.....ปี
5. เคยทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้ลาออก.....ปี

16. ท่านเคยเห็นหรือเคยทราบว่า/อาจารย์ผู้ลาออกแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อไปนี้
ในลักษณะใดบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการ

รายการ ลักษณะที่แสดงออก	นโยบาย ของวิทยาลัยครู	เป้าหมาย ของวิทยาลัยครู	ค่านิยม ของวิทยาลัยครู
1. เห็นด้วย			
2. ไม่เห็นด้วย			
3. วิพากษ์วิจารณ์เชิงคัดค้าน			
4. ซื่นซม			
5. ยินดีปฏิบัติตาม			
6. ปฏิบัติตามด้วยความไม่พอใจ			
7. ไม่แสดงปฏิกิริยาใด ๆ			

17. อาจารย์ผู้ลาออกเคยแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผู้บริหารวิทยาลัยครู อย่างไร
บ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 รายการ)

- ไม่เคยชื่นชมผู้บริหารคนใดเลย
- ไม่ชอบผู้บริหารเป็นการส่วนตัว
- ไม่ชอบวิธีบริหารที่ผู้บริหารใช้
- ไม่ชอบวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งบริหารที่ใช้อยู่
- ซื่นซมในตัวผู้บริหาร
- ชอบวิธีการบริหารที่เป็นอยู่ในขณะนี้
- ต่อต้าน/คัดค้าน/ไม่พอใจสิ่งที่ผู้บริหารตัดสินใจเสมอ

18. อาจารย์ผู้ลาออกเคยปรารถนาให้ท่านฟังถึงการลาออก หรือการไปประกอบอาชีพใหม่
อย่างไรบ้าง

.....
.....

ตอนที่ 2 ข้อมูล ความคิดเห็นที่ต่ออาจารย์ผู้ลาออกจากวิทยาลัยครู

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความที่ท่านคิดว่ามีลักษณะตรงกับอาจารย์ผู้ลาออก
หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. บุคลิกลักษณะหรืออุปนิสัยของอาจารย์ผู้ลาออก ตามที่ท่านสังเกตเห็น (เลือกได้มากกว่า 1
รายการ)

- เป็นคนเก็บตัว ไม่ชอบสมาคมกับผู้อื่น
- ชอบแสดงตัว หรือแสดงออกและชอบช่วยเหลือผู้อื่น
- ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
- ชอบและสนใจ ศึกษา ค้นคว้างานวิชาการอยู่เสมอ
- ใจเย็น และอดทนต่อการอธิบายเรื่องเดิมซ้ำ ๆ
- มีอารมณ์มั่นคง ไม่แปรปรวนง่าย
- เป็นคนที่ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ง่าย ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา
- มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง
- เป็นคนชอบการต่อสู้ การแข่งขัน หรือชอบการเสี่ยงอยู่เสมอ
- เป็นคนหงุดหงิดง่าย
- ชื่นชอบในการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูเสมอ และเต็มใจที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้
ให้แก่ นักศึกษา
- กระตือรือร้น ในกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ
- เป็นคนยึดมั่นถือมั่น เปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก
- เป็นคนสนใจเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ มากกว่าเรื่องหลัก ๆ
- เป็นคนชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่เสมอ
- ลักษณะอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านคิดว่าอาจารย์ผู้ลาออกมีบุคลิกลักษณะ หรืออุปนิสัยอะไรบางอย่างที่สอดคล้องกับการเป็น
อาจารย์วิทยาลัยครู

.....
.....

3. บุคลิกลักษณะหรืออุปนิสัยของอาจารย์ผู้ลาออกที่ไม่สอดคล้องกับการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู
ได้แก่อะไรบ้าง

.....
.....

4. อาจารย์ผู้ลาออก เคยได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างาน ให้ทำงานพิเศษ
นอกเหนือจากงานสอนบ้างหรือไม่

- เคย
 ไม่เคย

ถ้าเคยได้รับการมอบงานพิเศษให้ทำ อาจารย์ได้รับบ่น้อยหรือไม่

- บ่น้อย
 ไม่บ่น้อย

5. อาจารย์ผู้ลาออกเคยปรารถนาหรือแสดงออกถึงความอดัดใจในงานที่ได้รับมอบให้ทำเป็นพิเศษ
หรือไม่

- เคย
 ไม่เคย

ถ้าเคย มักจะเป็นงานประเภทใด

.....
.....

6. งานประเภทใดที่อาจารย์ผู้ลาออกยินดีที่จะรับ ไปปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

.....
.....

7. ท่านคิดว่า การเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู ของอาจารย์ผู้ลาออกนั้นมีผลกระทบต่อครอบครัว
ของอาจารย์ท่านนั้นหรือไม่

- มี
 ไม่มี

ถ้ามี มีผลกระทบอย่างไร

.....

8. รายได้ของอาจารย์ผู้ลาออก ที่เป็นเงินเดือนและรายได้อื่น จากวิทยาลัยครู รวมแล้ว ประมาณเดือนละ เท่าไร
- ต่ำกว่า 15,000 บาท
 - 15,000 - 18,000 บาท
 - 18,000 - 21,000 บาท
 - 21,000 บาทขึ้นไป
9. ท่านคิดว่ารายได้ของอาจารย์ผู้ลาออกเพียงพอต่อกับค่าใช้จ่ายของอาจารย์ท่านนั้น หรือไม่
- เพียงพอ
 - ไม่เพียงพอ
10. ถ้ารายได้ของอาจารย์ท่านนั้น ไม่เพียงพอต่อการรับผิดชอบด้านค่าใช้จ่าย ท่านคิดว่าสาเหตุนี้จะมีผลทำให้อาจารย์ท่านนั้นลาออกไปหางานใหม่บ้างหรือไม่
- ใช่
 - ไม่ใช่
11. หากสาเหตุของการลาออกไม่ได้มาจากรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายนั้น ท่านคิดว่าสาเหตุที่แท้จริงของการลาออกของอาจารย์ท่านนั้น คืออะไร
-
-
12. หากท่านมีโอกาสดูแล ท่านจะสามารถจูงใจให้อาจารย์ท่านนั้นยังไม่ลาออก ท่านจะทำได้หรือไม่
- ได้
 - ไม่ได้
- เหตุผลเพราะ.....
13. อาจารย์ผู้ลาออกได้รับสิ่งต่อไปนี้ จากการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู บ้างหรือไม่ (เลือกได้มากกว่า 1 รายการ)
- การเบิกค่าเช่าบ้าน
 - การได้เบิกค่าเช่าซื้อบ้านและที่ดิน

- การได้รับสวัสดิการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อเช่าซื้อบ้านและที่ดิน
 - การได้สิทธิพักอาศัยในบ้านพักวิทยาลัย
 - การได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ หรือสโมลลาร์อาจารย์ที่สามารถกู้เงินได้ง่ายและดอกเบี้ยต่ำ
 - การได้รับการยอมรับนับถือจากอาจารย์อื่น ๆ
 - การได้รับการยกย่องนับถือจากผู้บริหาร
 - การมีโอกาสได้แสดงผลงานให้เป็นที่ประจักษ์
 - การได้รับมอบงานพิเศษที่ท้าทายความสามารถเสมอ
 - การได้รับความดีความชอบพิเศษเลื่อนเงินเดือนลงชั้นอยู่เสมอ
 - การได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายในหน่วยงานภายนอกวิทยาลัย
 - เคยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป
 - ได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ
 - การได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหาร หรือตัวแทนในกรรมการต่าง ๆ
14. การเปิดสอนสาขาวิชาอื่น ในวิทยาลัยครูมีผลกระทบต่ออาจารย์ผู้ลาออกบ้างหรือไม่
- มี
 - ไม่มี

ถ้ามี เป็นผลกระทบลักษณะใด

.....
.....

15. อาจารย์ผู้ลาออกได้มีโอกาสพัฒนาเพื่อเตรียมตัวรับกับการเปิดสอนสาขาวิชาอื่นอย่างไรบ้าง

.....
.....

19. ท่านคิดว่าอาจารย์ผู้ลาออกมีประสบการณ์ในวิทยาลัยครู ในลักษณะใดบ้าง
(เลือกได้มากกว่า 1 รายการ)
- ภาคภูมิใจในผลงานของตน
 - ชื่นชอบกับการได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญ
 - ชื่นชมกับการมีโอกาสดูแลสอนนักศึกษาวิทยาลัยครู
 - พึงพอใจ กับการได้ร่วมทำงานกับเพื่อนอาจารย์ในวิทยาลัยครู
 - ได้มีโอกาสแสดงความสามารถอย่างเต็มที่
 - ไม่ชื่นชอบกับการสอนนักศึกษาวิทยาลัยครู
 - ไม่ประทับใจกับการทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์
 - ไม่พึงพอใจต่องานที่ได้รับมอบหมายให้ทำเสมอ
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
20. ท่านคิดว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนความเคลื่อนไหวในตลาดแรงงานมีส่วนทำให้อาจารย์ผู้หันตัดสินใจลาออก หรือไม่
- มี
 - ไม่มี
- ถ้ามี อาจารย์ผู้หันมี โอกาสได้รับทราบหรือสัมผัสกับอาชีพใหม่ ด้วยวิธีการใด
.....
21. ท่านคิดว่า อาจารย์ท่านนั้น มีทางเลือกในการประกอบอาชีพใหม่ อื่นใดอีกบ้าง
.....
22. ท่านคิดว่า ถ้าวิทยาลัยครูเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏก่อนหน้านั้น อาจารย์ผู้หันจะยังลาออกหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
23. ท่านสังเกตได้ว่าอาจารย์ผู้ลาออก เริ่มพูดถึงการลาออก หรือการเปลี่ยนงานก่อนการตัดสินใจลาออกจริง เป็นระยะเวลาานเท่าไร
.....
.....

ชุดที่ 4

(แบบสอบถามอาจารย์ที่ยังคงอยู่)

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในโครงการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์ในวิทยาลัยครู" ซึ่งใช้สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ยังคงดำรงตำแหน่งอาจารย์วิทยาลัยครู เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นเหตุผลของการคงอยู่ โดยจะนำไปวิเคราะห์ประกอบการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์วิทยาลัยครู

ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอเป็นภาพรวม ดังนั้นการให้ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด โปรดให้ข้อมูลตรงตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการต่อไป

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุผลที่ยังคงอยู่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ใน หรือเติมข้อความตามความเป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. อายุราชการ.....ปี อายุงานในวิทยาลัยครู.....ปี
4. คุณวุฒิสูงสุด.....
5. เงินเดือนขั้น.....บาท
6. สังกัดภาควิชา.....วิทยาลัยครู.....

7. ตำแหน่ง

- อาจารย์ 1
- อาจารย์ 2
- อาจารย์ 3
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- รองศาสตราจารย์

8. เคยดำรงตำแหน่งทางการบริหารมาแล้ว คือ

ตำแหน่ง.....ปี.....ถึงปี.....

ตำแหน่ง.....ปี.....ถึงปี.....

9. ผลงานทางวิชาการ มี ไม่มี

ถ้ามี ได้แก่

- บทความทางวิชาการ มีจำนวน
 - 1 - 3 เรื่อง
 - 4 - 6 เรื่อง
 - 7 - 9 เรื่อง
 - 10 เรื่องขึ้นไป
- หนังสือ/ตำรา
 - 1 - 2 เล่ม
 - 3 - 4 เล่ม
 - 5 เล่มขึ้นไป
- งานวิจัย
 - 1 - 2 เรื่อง
 - 3 - 4 เรื่อง
 - 5 เรื่องขึ้นไป
- อื่น ๆ

.....

.....

10. ปัจจุบันท่านมีภาระงานด้านต่าง ๆ ในแต่ละสัปดาห์อย่างน้อยเพียงไร

ภาระงาน	จำนวนชั่วโมง/สัปดาห์				
	ต่ำกว่า 2	2 - 4	5 - 7	8 - 10	สูงกว่า 10
10.1 งานสอนนักศึกษาภาคปกติ					
10.2 งานสอนนักศึกษาภาค กศ.บป.					
10.3 งานนิเทศน์ศึกษาฝึกประสบการณ์ ภาคปกติ					
10.4 งานนิเทศน์ศึกษาฝึกประสบการณ์ ภาค กศ.บป.					
10.5 งานวิจัย					
10.6 งานบริการวิชาการแก่สังคม					
10.7 งานบริหาร					
10.8 งานกรรมการต่าง ๆ					
10.9 อื่น ๆ (โปรดระบุลักษณะงานและชั่วโมง การทำงาน)					
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 เหตุผลที่ยังคงอยู่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

2.1 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เหตุผลที่ยังคงเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
1. ลักษณะงานในวิทยาลัยครูสอดคล้องกับอุปนิสัยของท่านดีแล้ว			
2. ตำแหน่งที่ถือครองขณะนี้สูงต้อยอยู่แล้ว			
3. รายได้จากการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูที่เป็นเงินเดือนรวมทั้งรายได้พิเศษเพียงพอแล้ว			
4. ชอบบรรยากาศการทำงานในวิทยาลัยครู			
5. ชอบการสอนในวิทยาลัยครู			
6. เคยชินกับอาชีพอาจารย์วิทยาลัยครู			
7. เคยชินกับระบบการบริหารงานของวิทยาลัยครู			
8. มีโอกาสได้ทำงานอย่างที่เคยคาดหวังไว้			
9. ได้ทราบนโยบาย เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครูชัดเจนดี			
10. เป้าหมายและค่านิยมของวิทยาลัยครูสอดคล้องกับเป้าหมายและค่านิยมของท่านแล้ว			
11. การแบ่งสายงานการบริหารของวิทยาลัยครูชัดเจนดีแล้ว			
12. พอใจกับการเปิดสอนสาขาวิชาอื่นในวิทยาลัยครู			
13. มีความคุ้นเคยกับคนบางคนในวิทยาลัยครู			
14. มีความสัมพันธ์กับหมู่คณะเป็นอันดี			
15. มีความสัมพันธ์กับผู้บริหารในวิทยาลัยครูอย่างดี			
16. พอใจในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ			
17. พอใจในเงินเดือนที่ได้รับ			
18. มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งทางวิชาการที่เป็นอยู่			
19. พอใจในโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งทางการบริหาร			
20. อาจารย์วิทยาลัยครูเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี			

เหตุผลที่ยังคงเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
21. พอใจในระบบเลือกตั้งผู้บริหารวิทยาลัยครู			
22. วิทยาลัยครูเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
23. พอใจในวิธีการติดต่อสื่อสารภายในวิทยาลัยครู			
24. อาชีพอาจารย์วิทยาลัยครูมีอิสระมากกว่าอาชีพอื่น			
25. มีความคล่องตัวในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู			
26. อาชีพอาจารย์วิทยาลัยครูมีความมั่นคงกว่าอาชีพอื่น			
27. มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนรู้มาได้เต็มที่			
28. มีโอกาสได้รับเกียรติ และตำแหน่งทางวิชาการ			
29. การเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูทำให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อสูงขึ้นไปอีก			
30. มีโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิชาการ ได้อย่างกว้างขวาง			
31. ยังไม่มีโอกาสเปลี่ยนงาน ไปประกอบอาชีพอื่น			
32. ยังไม่หมดพันธะสัญญาการใช้ทุนคืน			
33. ยังรอคอยจังหวะ/โอกาสที่จะ ได้งานที่มีรายได้สูงหรือชอบมากกว่า			
34. การเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูทำให้ได้อยู่ร่วมกับครอบครัวมากขึ้น			
35. ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงงาน ซึ่งอาจจะทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป			

2.2 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านยังปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครู เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คืออะไร

- ลำดับที่ 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2.3 ถ้าท่านจะต้องลาออกจากวิทยาลัยครู ปัจจัยที่ท่านคิดว่าจะ เป็นสาเหตุของการลาออก หรือการขอโอนไปยังหน่วยราชการอื่น จะได้นักอะไร โปรดเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

- ลำดับที่ 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ภาคผนวก ค.

การเขียนกรณี

กรณี 1 : อาจารย์ก่อเกื้อ

อาจารย์ก่อเกื้อ อายุ 59 ปี มีลูกสาว 1 คน อายุ 30 ปี รับราชการเป็น นายทหารหญิง มีหลานสาวอายุ 6 ขวบ 1 คน ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน (มศ.ว.ปทุมวัน) เมื่อปี พ.ศ.2501 วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ สอบบรรจุเข้ารับราชการในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อปี 2502 โดยเป็นอาจารย์ประจำหมวดวิชาการศึกษาสอนวิชาจิตวิทยา และวิชาอื่น ๆ ในสาขาการศึกษาและเป็นอาจารย์พิเศษในโครงการฝึกหัดครูชนบท แม้ว่า จะ ได้ ลอน ไม่ ตรง ตาม วิชา เอก ที่ สำ เร็จ มา แต่ ก็ มี ความ ลุข กับ การ ทำ งาน มาก เพราะ ลักษณะ งาน ดัง กล่าว ถูก กั บ นิ ลัย ของ ตน ทำ งาน อยู่ วิทยาลัย แห่ง นั้น เป็น เวลา 5 ปี

ปี พ.ศ.2507 สมรสกับนายทหารสังกัดกรมขนส่งทหารบก จำต้องย้ายติดตามสามีเข้ามาสอนในวิทยาลัยครู(ช.)ในกรุงเทพฯ และพักอยู่ในบ้านพักราชการในกรมทหาร ซึ่งการเดินทางไปลอนไม่ยากลำบากนัก นั่งรถประจำทางประมาณ 10-15 นาที ถึงที่ทำงาน

การทำงานในวิทยาลัยครูแห่งใหม่ในระยะแรก ๆ อาจารย์ก่อเกื้อ ยังมีความรู้สึกและสนุกกับการสอนอยู่แม้จะยังต้องลอนวิชาจิตวิทยาที่ตนเอง ไม่ได้สำเร็จมาด้านนี้โดยตรงก็ตาม แต่ เพราะ ยังมี โอกาส ได้ออก ไปนิเทศน์ศึกษาฝึกสอนและยังรู้สึกสนุกกับการสอนนักศึกษา เพื่อนอาจารย์รุ่นราวคราวเดียวกันก็ยังมีอยู่พอสมควรที่จะเกาะกลุ่มทำงานพิเศษด้วยกัน หรือพบปะพูดคุยกันระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน

เมื่อเวลาผ่านไปหลายปี อาจารย์ก่อเกื้อ เริ่มมีความรู้สึกไม่ชอบสอนนักศึกษาวิทยาลัยครู เพราะมีความรู้สึกว่านักศึกษารุ่นหลัง ๆ ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนและไม่มุ่งมั่นเอาจริงเอาจังกับการเรียนเหมือนรุ่นก่อน ๆ ทำให้อาจารย์ก่อเกื้อเริ่มรู้สึกอึดอัดใจที่จะสอนประกอบกับตนเองมีวุฒิเพียงระดับปริญญาตรีและไม่ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงเกิดความรู้สึกว่าความรู้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอสำหรับการสอน จึงขอไปทำหน้าที่ประจำอยู่ในฝ่ายทะเบียนและวัดผล โดยไม่มีชั่วโมงสอนตั้งแต่ปี 2523 ตลอดมาจนกระทั่งปี พ.ศ.2527 สามีถึงแก่กรรม จึงเป็นเหตุให้ต้องย้ายออกจากบ้านพักของกรมทหาร ไปอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวน้องสาวของสามีแถวลาดพร้าว เขตจตุจักร ขณะนั้นลูกสาวกำลังเรียนปริญญาตรีปีสุดท้าย

เมื่อที่พักอาศัยอยู่ไกลออกไปจากที่ทำงาน การเดินทางก็เริ่มเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ฝ่ายทะเบียน โดยเฉพาะการทำงานภาค กศ.บป. ซึ่งจะทำนอกเวลาราชการจนถึงสองทุ่มครึ่ง ทำให้อาจารย์ก่อเกิดต้องขอดอนตัว แม้ว่าจะทำให้ขาดรายได้พิเศษไปก็ตาม ประกอบกับระยะหลัง มีปัญหาเกี่ยวกับเส้นประสาทบริเวณข้อมือขวาเสื่อม ทำให้ชาถึงปลายนิ้วมือนิ้วเท้า บางครั้งจะเหยียดนิ้วไม่ได้รักษาอยู่นานก็ยังไม่ดีขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานฝ่ายทะเบียน เพราะทำงานได้ช้าลง เมื่อมีเพื่อนอาจารย์ชวนไปทำงานฝ่ายแผนงานก็จึงตกลงเปลี่ยนงานไปทำ

ปี 2531 อาจารย์ก่อเกิดมีภาระเพิ่มขึ้นอีก โดยการต้องช่วยดูแลหลานสาวซึ่งเป็นลูกของลูกสาวที่เพิ่งคลอดมา แต่ยังไม่สามารถหาเลี้ยงที่ไว้ใจได้มาดูแลแทน ขณะเดียวกันลูกชายซึ่งเป็นนายทหารสังกัดค่ายทหารทางภาคใต้ นาน ๆ จะได้กลับ ลูกสาวรับราชการเป็นนายทหารหญิงอยู่ในกรุงเทพฯ จึงส่งผลทหารผลัดเปลี่ยนกันมาช่วยดูแลพอแก่ชีวิตไปได้

ในระบายนั้ อาจารย์ก่อเกิดมีความรู้สึกว่าการเดินทางจากลาตพร้าวเข้ามาทำงานในเมืองค่อนข้างลำบากมาก เพราะการจราจรติดขัดมากจนทุกวันนี้ กว่าจะออกมาจากซอยเดินทางจนถึงที่ทำงานต้องต่อรถถึง 3 ระยะด้วยกัน เคยอาศัยนั่งรถเพื่อนอาจารย์ที่มีบ้านอยู่ทิศทางเดียวกันบ้าง แต่ก็ต้องออกมายืนคอยที่ปากซอยแต่เช้า ทำให้ต้องทิ้งภาระทางบ้านไป และบางวันออกไม่ทัน ทำให้เพื่อนต้องจอดรถรอรู้สึกเกรงใจ จึงต้องโดยสารรถประจำทางไปทำงานเหมือนเดิม ประกอบกับอากาศที่ปลายนิ้วมือนิ้วเท้าเริ่มมากขึ้นจนบางครั้งเขียนหนังสือไม่ได้

หลังจากที่ทนลำบากกับสภาพดังกล่าวมาจนถึงที่สุดแล้ว อาจารย์ก่อเกิดก็เริ่มคิดถึงการขอย้ายที่ทำงาน ไปอยู่ในวิทยาลัยครูที่อยู่ใกล้บ้านที่อยู่ปัจจุบันนี้มาก เดินด้วยเท้าเพียงไม่กี่นาทีก็ถึง แต่ก็ได้รับข้อมูลจากอาจารย์ในวิทยาลัยครูแห่งนั้นว่า ถ้าย้ายมาก็ต้องทำหน้าที่สอน เพราะจะทำงานพิเศษหรืองานธุรการอย่างเดียวก็นั่งไม่ได้ เพราะมีคนทำกันเต็มที่แล้ว อย่างน้อย ๆ ก็ต้องมีสอนส่วนหนึ่ง และอาจารย์ก่อเกิดเองก็ต้องปรับตัวใหม่ เพราะรู้จักอาจารย์ในวิทยาลัยแห่งนี้น้อยมาก จึงตัดสินใจไม่ขอย้ายแต่หันกลับมาคิดถึงการลาออก ซึ่งเกิดขึ้นในราวปลายปี 2533 ก็ได้รับการสนับสนุนจากลูกสาวว่าลาออกมาก็ดี เนื่องจากเงินเดือนก็ได้ไม่มากเท่าไร ลาออกมาก็คงอยู่ได้หากไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย สุขภาพก็ทรุดโทรมลง โดยเฉพาะอาการชามือ ความเครียดก็รุมเร้า โดยเฉพาะเมื่อคิดถึงหลานสาวซึ่งอายุ 3 ขวบที่ต้องอยู่กับพลทหารซึ่งผลัดเปลี่ยนกันมาดูแลก็เกิดความไม่ไว้วางใจขึ้นมา ในที่สุดเมื่อเดือนธันวาคม 2533 จึงตัดสินใจยื่นใบลาออก โดยไม่มีใคร

ทัศนทาน แม้เพื่อนสนิทก็ยังบอกว่าให้ลาออกไปก่อนอีกไม่นานก็จะออกตาม ในที่สุดก็ได้รับอนุมัติให้
ออกในเดือนมกราคม 2534 โดยรับเงินตอบแทนเป็นบำเหน็จประมาณ 5 แสนบาท นำมาปลูก
บ้านของตนเองในบริเวณที่ดินเดิมเดียวกับของน้องสามี ขณะที่ลาออกมีอายุ 55 ปี อายุราชการ
33 ปี ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 เงินเดือน 13,970 บาท

ปัจจุบันอาจารย์ก่อเกื้อ บอกว่า มีความสุขดี และคิดว่าตัดสินใจออกมานั้นถูกต้องแล้ว
ยังเห็นการจราจรติดขัดมากขึ้นทุกวัน ก็บอกได้ว่าคิดไม่ผิด ส่วนรายได้ที่หายไปนั้นก็ไม่น่าเป็นอุปสรรค
เพราะเป็นคนรู้จักใช้จ่าย เจาะเงินบ้านญาติกตของสามี และเงินที่ลูกสาวมอบให้ทุกเดือน
ตลอดจนรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ จากการขายของสิ่งตรง (Amway) ก็เหลือใช้แล้ว มีความสุขอยู่
กับการเลี้ยงหลานและดูแลบ้านและครอบครัวของลูกสาวคนเดียวที่พอใจแล้ว

กรณี 2 : อาจารย์ใจสุข

อาจารย์ใจสุข อายุ 57 ปี ภูมิลำเนาเดิม บางลำภู กรุงเทพฯ จบการศึกษาขั้นต้นจาก โรงเรียนมาแตร์เดออี แล้วเข้าเรียนชั้นเตรียมอุดมที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาโดยบิดาคัดองการให้เข้าต่อแพทยศาสตร์ แต่ปรากฏว่าสอบเข้าแพทย์ไม่ได้ อาจารย์ใจสุข จึงเข้าเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขานิติศาสตร์ สำเร็จการศึกษาวินัยศาสตรบัณฑิต เมื่อปี 2503 สอบบรรจุเข้าทำงานในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในภาคกลาง เพราะชอบที่จะไปอยู่ตามต่างจังหวัด เนื่องจากชอบท่องเที่ยวตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ ทำงานอยู่ได้ประมาณ 2 ปี ได้รับทุน AID ไปเรียนต่อในระดับปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกา แต่อาจารย์ใจสุขป่วยด้วยโรคคิดถึงบ้านจึงเรียนเพียงแค่ระดับปริญญาตรีด้านวิชาชั้นครู ได้วุฒิ B.S. Ed. มา กลับมาสอนที่วิทยาลัยครูต่อมาอีกหลายปี

จนกระทั่งปี 2510 บิดาของอาจารย์ใจสุขป่วย น้องชายที่มีอยู่คนเดียวก็มีครอบครัวแล้ว อาจารย์ใจสุขจึงขอย้ายเข้ามาในกรุงเทพฯ เพื่อดูแลบิดา ขณะนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางเขน ซึ่งอยู่ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู ก่อตั้งขึ้นใหม่ ๆ ต้องการอาจารย์สอนวิทยาศาสตร์ อาจารย์ใจสุข จึงได้ย้ายมาช่วยราชการ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางเขน ต่อมาเมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะแยกออกจากกรมการฝึกหัดครู ก็เปิดโอกาสให้อาจารย์เลือกว่าจะอยู่สังกัดใด อาจารย์ใจสุขเลือกอยู่สังกัดกรมการฝึกหัดครูตามเดิมโดยสอนในวิทยาลัยครู เพราะความคุ้นเคยกับวิทยาลัยครูและรู้สึกกว่าวิทยาลัยครูได้ให้ประสบการณ์แก่อาจารย์มากกว่าประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งนั้นเห็นว่าวิทยาลัยครูมีอยู่มากแห่ง อาจจะขอย้ายได้ง่ายกว่าและในที่สุดเมื่อปี 2518 อาจารย์ใจสุขก็ได้ย้ายมาสอนในใจกลางกรุงเทพฯ ที่วิทยาลัยครู ค. เพื่อให้ใกล้บ้านมากขึ้น

อาจารย์ใจสุขเป็นอาจารย์สังกัดภาควิชานิติศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์ รับผิดชอบงานสอนอย่างเดียวไม่เคยรับงานพิเศษ หรือตำแหน่งทางการบริหารอื่นใดเลย เพราะมีความรู้สึกว่าจะทำงานเหล่านั้น ทำให้ตนไม่มีอิสระ เนื่องจากเป็นคนที่มีนิสัยชอบท่องเที่ยว พอมมีโอกาสในวันหยุดประจำภาคเรียน หรือวันหยุดที่ติดต่อกันหลายวัน ก็มักจะออกไปท่องเที่ยวต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ เพราะเป็นคนโลด ไม่มีการะทางครอบครัวมาก นอกจากดูแลบิดามารดาและหลานชายซึ่งเป็นลูกของน้องชาย แต่บิดามารดาของอาจารย์ใจสุข นำมาเลี้ยงตั้งแต่แรกเกิดโดยจดทะเบียนเป็นบุตรบุญธรรม ในด้านเศรษฐกิจของครอบครัวก็ไม่มีปัญหา การสอนภาคค่ำ

(กศ.บป.) แม้จะเป็นรายได้พิเศษ บางที่อาจารย์ใจสุขก็ขอไม่สอน นอกจากมีเป็นบางภาคเรียน ที่มีชั่วโมงมากทางภาควิชาขอรับรองให้ช่วยสอนหรือบางที่ก็มีข้อตกลงว่า อาจารย์ทุกคนในภาคจะต้องสอน ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อาจารย์ใจสุขบอกว่าถ้ามีการสอนภาคค่าเป็นภาวะที่ลำบากใจมาก เพราะบิดาจะต้องนั่งรออยู่หน้าบ้านจนตึกเนื่องจากเป็นห่วง ภายหลังอาจารย์ใจสุขจึงขอไม่สอนภาคค่า

เมื่อบิดามารดาถูกคนร้ายบุกเข้าสังหารถึงแก่กรรมลงในเวลาเดียวกันในปี 2532 อาจารย์ใจสุขจึงขายบ้านทั้งที่บางลำภูและที่ถนนศรีอยุธยา คงไว้เฉพาะที่เป็นบ้านเช่า แล้วอาจารย์ใจสุขกับหลานชายซึ่งอาจารย์ได้เลี้ยงดูมาตั้งแต่เล็ก เพราะนอกจากเป็นหลานชายแล้วก็อยู่ในฐานะของน้องชายด้วย เนื่องจากเป็นลูกบุญธรรมของบิดามารดาที่ย้ายไปอยู่ที่คอนโดมิเนียมที่ถนนเอกมัย (สุขุมวิท 63) ซึ่งอาจารย์ใจสุขบอกว่าสะดวกและปลอดภัยกว่าอยู่บ้าน เนื่องจากเป็นคนโสด และชอบท่องเที่ยวดังกล่าวแต่ต้น ทำให้ต้องบิดบ้าน โดยไม่มีคนเฝ้าครึ่งละหลายวัน แต่อยู่คอนโดมิเนียมมีระบบรักษาความปลอดภัยสูงกว่ามาก โดยระยะแรกเช่าอยู่เดือนละ 4 หมื่นบาท ต่อมาเมื่อมีผู้ชายต่อจึงซื้อไว้เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

ต่อมาเมื่อปี 2532 หลานชายของอาจารย์ใจสุขสอบเข้าเรียนเศรษฐศาสตร์บัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา ที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพราะมีความสนใจทางด้านนี้ อาจารย์ใจสุขก็สนับสนุน แต่เมื่อเรียนได้ 2 ปีแรก หลานชายของอาจารย์ใจสุขก็พบว่าการเรียนดนตรีศึกษานั้นเป็นการเรียนเพื่อไปเป็นครูสอนดนตรี แต่สิ่งที่เขาต้องการเรียนอย่างมาก คือ การเรียนดนตรีในแนวแจ๊สและบลู ซึ่งในเมืองไทยไม่มี อาจารย์ใจสุขเสนอแนะว่าถ้าจะเรียนอย่างนั้นต้องไปอเมริกา เพราะสถาบันที่มีชื่อเสียงของโลกในด้านดนตรีแนวแจ๊สและบลูอยู่ที่บอสตันสหรัฐอเมริกา

ในที่สุดหลานชายของอาจารย์ใจสุขก็ตัดสินใจลาออกจากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อไปเรียนดนตรีที่บอสตัน อาจารย์ใจสุขก็ยินดีสนับสนุน แต่ก็มีความเป็นห่วงว่าถ้าปล่อยให้หลานชายไปอยู่อเมริกาเพียงลำพังอาจจะเกิดอาการเหมือนที่อาจารย์เคยประสบมาแล้วในอดีต เพราะไม่เคยจากบ้านไปไหนเลย อาจารย์ใจสุขจึงเริ่มคิดถึงการที่จะต้องไปอยู่เป็นเพื่อนหลานชายที่อเมริกา โดยตัดสินใจลาออกจากวิทยาลัยครู เมื่อปลายปี 2535 ในขณะที่มีอายุได้ 55 ปี ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ เงินเดือน 18,440 บาท ซึ่งเต็มขั้นมาหลายปีแล้ว

เมื่อลาออกจากวิทยาลัยครูแล้ว อาจารย์โจสุชได้พาหลานชายไปเรียนที่อเมริกาและอาจารย์โจสุชจะไปพักอยู่เป็นเพื่อนหลานชายคราวละ 6 เดือน จนถึงปัจจุบันนี้ไปพักมา 2 ครั้งแล้ว และกำลังจะเดินทางไปอีกในต้นปี 2538 นี้ นอกจากนั้น อาจารย์โจสุชก็ใช้เวลาในการทำเกี่ยวกับกลุ่มคนที่รู้จักกันบ้างหรือไม่ก็ไปกับกรุ๊ปทัวร์เล็ก ๆ ตามแต่จะต้องการไปที่ไหน

กรณี 3 : อาจารย์ฉลาด

อาจารย์ฉลาด ปัจจุบันอายุ 61 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดนครปฐม เมื่อเรียนหนังสือจบชั้นมัธยมได้รับทุนของจังหวัดมาเรียน ป.ป. ที่โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เมื่อปี 2497 และต่อ ป.ม. (หลังกระทรวง) ปี 2499 ได้รับทุนเรียนจนจบ กศ.บ. สาขาการประถมศึกษาที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร สำเร็จเมื่อต้นปี 2503 ได้รับคัดเลือกให้บรรจุเป็นอาจารย์โรงเรียนฝึกหัดครู แต่อาจารย์ฉลาดเห็นว่าต้องไปอยู่ไกลถึงอุดรธานีจึงไม่ไปพอดีเคยรับทุนจังหวัดนครปฐมมาจึงได้กลับมาบรรจุเป็นครูสอนชั้นป. 1 ในโรงเรียนพระปฐมเจดีย์สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังจากนั้น 1 ปี ได้รับการเลื่อนเป็นครูใหญ่โรงเรียนพระประโทน เป็นครูใหญ่ได้ 2 ปี จึงสอบชิงทุน GED ไปเรียนต่อระดับปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2506 สาขาการบริหารโรงเรียนและนิเทศการศึกษา กลับมาเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์จังหวัดอยู่ระยะหนึ่ง

ปี 2508 อาจารย์ฉลาดแต่งงานกับอาจารย์วิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในภาคกลางซึ่งเคยเรียนหนังสือมาด้วยกัน ดังนั้นในปี 2509 จึงขอโอนไปสังกัดกรมการฝึกหัดครู โดยไปสอนอยู่ที่วิทยาลัยครูเดียวกัน สอนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตและเป็นอาจารย์นิเทศก์โครงการฝึกหัดครูชนบท ต่อมาก็เลื่อนเป็นหัวหน้าฝ่ายนิเทศโครงการฝึกหัดครูชนบท ประมาณปี 2516 เป็นผู้บริหารโรงเรียนสาธิต ประมาณ 2 ปี เมื่อมี พรบ. วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ผู้บริหารวิทยาลัยครูเปลี่ยนจากตำแหน่งผู้อำนวยการเป็นอธิการ ให้อธิการเสนอขอแต่งตั้ง รองอธิการมาเป็นผู้ช่วยบริหารงานได้ อธิการจึงแต่งตั้งอาจารย์ฉลาดเป็นรองอธิการอยู่คนเดียวดูแลงานทั้ง 3 ฝ่าย คือ บริหาร วิชาการ และกิจการนักศึกษา ซึ่งงานทั้ง 3 ฝ่ายนั้น อาจารย์ฉลาดรู้สึกว่ประทับใจในการทำงานด้านบริหารมากกว่างานอื่น ต่อมาเมื่ออธิการหมดวาระลง เปลี่ยนอธิการใหม่ อาจารย์ฉลาดก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองอธิการอีกครั้งโดยเป็นรองอธิการฝ่ายบริหาร และมีรองอธิการเพิ่มมาอีก 2 คน รับภาระงานด้านอื่นไป ในขณะที่เป็นรองอธิการ อาจารย์ฉลาดก็ยังมีชั่วโมงสอนประจำในภาควิชาหลักสูตรและการสอน แต่ไม่มากนักโดยเฉลี่ยประมาณภาคเรียนละ 5-6 ชั่วโมง/สัปดาห์ เมื่ออธิการย้ายไป อาจารย์ฉลาดก็หมดวาระของรองอธิการไปด้วย อธิการใหม่ได้แต่งตั้งให้เป็นรองอธิการอีกวาระหนึ่งจึงถึง ปี 2523 อาจารย์ฉลาดจึงลาออกจากตำแหน่งรองอธิการและขอย้ายเข้ากรุงเทพฯ เนื่องจากลูกชายซึ่งมี

อยู่คนเดียวได้ย้ายเข้ามาเรียนชั้นมัธยมปลายในกรุงเทพฯ และภรรยาของอาจารย์ก็ได้ขอย้ายมาสอนในกรุงเทพฯ ก่อนแล้ว พร้อมทั้งมาซื้อบ้านที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นบ้านที่อยู่ในปัจจุบันนี้ อาจารย์ฉลาดจึงต้องการมาอยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว โดยมาช่วยราชการอยู่ในกรมการฝึกหัดครู ทำหน้าที่กลั่นกรองงานที่จะนำเสนอสภาการฝึกหัดครู

อาจารย์ฉลาดช่วยราชการอยู่ที่กรมการฝึกหัดครูประมาณ 5 ปี จึงขอย้ายไปปฏิบัติงานสอนในวิทยาลัยครู ค. เมื่อปี 2527 โดยทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว อธิการขอให้ช่วยงานบริหารอื่นใดก็ปฏิเสธหมด เพราะคิดว่าทำมามากแล้ว เปิดโอกาสให้คนอื่นทำบ้าง ประกอบกับตนเองก็มีอายุมากแล้ว โดยขณะนั้นอายุประมาณ 52 ปี

เมื่อกลับเข้าไปเป็นอาจารย์ผู้สอนอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ไปทำงานอยู่ในกองการฝึกหัดครูประมาณ 5 ปี นั้น อาจารย์ฉลาดพบว่าสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน ความตั้งใจในการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์แตกต่างไปจากที่เคยพบมาจากต่างจังหวัดมาก ความใส่ใจหรือความมุ่งมั่น ของนักศึกษามีน้อยกว่าในสมัยก่อน และกิจกรรมในการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษาก็น้อยลงไป ทำให้ความมุ่งมั่นในการตั้งใจทำงานหรือเตรียมการสอน ตลอดจนการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจและความสามารถให้แก่การสอน ไม่ค่อยประสบผลตามที่ตั้งใจไว้ บางครั้งก็ทำให้เกิดการท้อถอยบ้าง โดยเฉพาะถ้าต้องมีการสอนภาคค่ำ (กศ.บป.) ซึ่งเป็นภารกิจที่กระทำภายหลังเวลาที่เหน็ดเหนื่อยมาจากการสอนภาคปกติแล้วจะยิ่งทำให้ท้อใจมากขึ้น ในระยะหลัง ๆ อาจารย์ฉลาดจึงขอไม่สอนภาคค่ำ เนื่องจากไม่มีความจำเป็นเรื่องรายได้พิเศษแล้ว ลูกชายก็เรียนจบการแพทย์ทหาร ขณะนั้นประกอบอาชีพเป็นนายทหารทันตแพทย์ ประจำอยู่ในหน่วยทหารสังกัดกองทัพบก ตั้งแต่ปี 2530 แล้ว

สถานการณ์ในการทำงาน ก็ยังคงสภาพอย่างนั้นมาประมาณ 5-6 ปี อาจารย์ฉลาดก็เริ่มคิดว่าได้ทำงานมามากพอแล้ว ทุ่มเทให้แก่การสอนและการทำงานมาเต็มที่แล้ว และอายุก็มากจนใกล้เกษียณอายุราชการ ถ้าจะอยู่ในราชการจนเกษียณอายุก็ดูจะเป็นคนแก่เกินไป จึงคิดว่าน่าจะลาออกก่อนเกษียณอายุราชการ อีกประการหนึ่ง อาจารย์ฉลาดเป็นผู้ที่มีอุปนิสัยรักสงบ ชอบอยู่อย่างสมถะ หากอยู่จนเกษียณอายุราชการทางวิทยาลัยจะต้องจัดงานฉลองให้เป็นที่เอิกเกริกเพื่อนอาจารย์ก็ต้องลั่นเปลืองเงินเพื่อตนเอง ขณะเดียวกันอาจารย์เองก็ไม่ชอบกิจกรรมอยู่ก่อน จึงตัดสินใจยื่นใบลาออกตั้งแต่ปีภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2535 ขณะที่มีอายุได้ 59 ปี เศษ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8 เงินเดือน 27,100 บาท ซึ่งเต็มขั้นมาหลายปีแล้ว

กรณี 4 : อาจารย์โถมงาม

อาจารย์โถมงาม อายุ 49 ปี ภูมิลำเนาอยู่ที่เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน (ม.บูรพา) เมื่อปี พ.ศ. 2510 วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ สอบบรรจุเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู (ก) แห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เมื่อปี 2511 ลังกัตมาควิชาภาษาไทย สอนวิชาภาษาไทยมาตั้งแต่เริ่มบรรจุจนกระทั่งลาออกเมื่อปี 2534 โดยไม่เคยย้ายสถานที่ทำงานไปแห่งใด ขณะลาออกดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 เงินเดือน 12,000 บาท รวมอายุราชการ 23 ปี

อาจารย์โถมงาม ลมรสเมื่อปี 2517 สามี่ทำงานในภาคธุรกิจเอกชนแห่งหนึ่ง ปัจจุบันมีบุตรธิดารวม 4 คน คนโตเป็นผู้หญิงเพิ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยอีสต์แมสซาชูเซตส์ ขณะให้ข้อมูลกำลังทำงานที่ถูกต้องทำ ส่วนลูกชายคนที่สองกำลังศึกษาอยู่เกรด 12 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ลูกสาวคนที่สามเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และลูกชายคนที่สี่ต้องเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ

ในระยะต้น ๆ ของการเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์โถมงาม ก็มีความชอบในการสอนและการทำงาน แม้กระทั่งมีครอบครัวแล้ว มีภารกิจส่วนตัวมากขึ้นก็ยังคงเตรียมการสอนให้ดีอยู่เสมอ แต่ต่อมาเมื่อลูกหลายคนก็เริ่มรู้สึกว่าเวลาที่มียู่แต่ละวันนั้นไม่เพียงพอที่จะทำภารกิจทั้งการเลี้ยงลูก ดูแลครอบครัว รับส่งลูกไปส่งเรียน รวมทั้งทำงานราชการไปด้วย เริ่มจะมีความเครียดขึ้น ประกอบกับสามี่ได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานขึ้นเป็นผู้บริหารในสำนักงานใหญ่ของบริษัท ซึ่งจะต้องออกไปตรวจงานตามสาขา ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดบ่อยขึ้น ภารกิจด้านครอบครัวของอาจารย์โถมงามยิ่งมากเป็นพิเศษ ทำให้อาจารย์โถมงามต้องลดภารกิจทางราชการพิเศษอื่น ๆ ลง โดยขอทำหน้าที่สอนอย่างเดียว ไม่รับงานธุรการใด ๆ แม้จะมีผู้มาชักชวนให้ไปทำก็ต้องปฏิเสธหมด รวมทั้งการสอนภาคพิเศษ (กศ.บป.) ซึ่งมีรายได้พิเศษ ก็ต้องปฏิเสธไปเพราะจะต้องสอนนอกเวลาราชการทุกวัน รวมทั้งวันเสาร์ด้วย

จนกระทั่งเมื่อมีลูกคนที่สี่ ภาวะความเครียดยิ่งมีมากขึ้น เพราะสามี่ของอาจารย์โถมงามได้ลงทุนทำธุรกิจก่อสร้างอาคารชุดขายเมื่อราวปี 2530 ซึ่งเป็นโครงการที่ลงทุนหลายร้อยล้านบาท โดยเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ทำให้มีเวลาสำหรับครอบครัวน้อยลงมาก เนื่องจากเวลาปกติต้องทำงานในภาคธุรกิจเอกชนกลางคืนหรือวันหยุดจะดูแลกิจการซึ่งอยู่ทางฝั่งธนบุรี กว่าที่จะ

กลับถึงบ้าน ก็ค่อนข้าง และกิริยารับออกจากร้านก่อนลูก ๆ จะตื่น บางทีก็ไม่ได้กลับเลย อาจารย์โฆมงาม จึงต้องรับภาระด้านครอบครัวมากขึ้น ทั้งรับ-ส่งลูกไปโรงเรียน ดูแลลูกเล็ก ๆ ที่บ้าน ทำงานราชการ ในที่ลุดก็ทาทางออกโดยการส่งลูกชายคนที่สอง ไปเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียน อัสสัมชัญชลบุรี ก็พอแบ่งเบาภาระลงไปได้ แต่กลับพบปัญหาว่าหาพี่เลี้ยงลูกไม่ได้ จึงต้องนำลูกเล็กทั้ง 2 คนไปฝากสถานรับเลี้ยงเด็กเล็ก โดยไปรับ-ส่งทุกวัน

ต่อเมื่อเมื่อลูกสาวคนโตเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญธุรกิจแล้ว ลูกคนที่ 3 และ 4 ได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 1 ตามลำดับ แทนที่อาจารย์โฆมงามจะได้ผ่อนคลายภาระหนักหรือคลายความเครียดลง แต่กลับมีความเครียดมากขึ้น เพราะลูกสาวคนโตกำลังเป็นวัยรุ่น เข้าเรียนมหาวิทยาลัยแล้ว อาจารย์โฆมงามกลับยิ่งเป็นห่วงมากขึ้น บางวันเลิกเรียนค้ำกว่าจะกลับถึงบ้านก็มีดี แม้สามีจะให้คนขับรถประจำตำแหน่งของบริษัทมารับ-ส่ง อาจารย์โฆมงามก็ยังไม่วางใจ กลับเป็นห่วงมากขึ้น เพราะพนักงานขับรถจะเป็นคนบ๋อย ๆ ประกอบกับระยะนั้น จะมีข่าวหญิงถูกขูดคร่าอยู่เลมอ ๆ อาจารย์โฆมงามจึงตัดสินใจรับ-ส่งลูกสาวคนโตด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็รับ-ส่ง ลูกเล็กทั้ง 2 คนด้วย ภาวะความเครียดยังมีมากขึ้นเพราะ ลูกคนเล็กทั้ง 2 คน เมื่อยังอยู่เนอสเซอรี่และชั้นอนุบาลนั้น หากผู้ปกครองไปรับช้ากว่าเวลาเล็กน้อยก็จะมีปัญหาหนัก เพราะจะมีครูหรือพี่เลี้ยงคอยดูแลให้ แต่เมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษานั้นจะไม่มีคนดูแลหลังเลิกเรียน อาจารย์โฆมงามก็ต้องรีบออกจากวิทยาลัยเพื่อไปรับลูกให้ทันทุกวัน ทำให้มีความรู้สึกว่าตนเองเปรียบราชการ และหากวันใดที่มีชั่วโมงสอนในตอนบ่าย โดยไม่สามารถจะย้ายชั่วโมงสอนได้ ยิ่งเพิ่มความเครียดให้อาจารย์มากขึ้นเนื่องจากเกรงว่าจะไปรับลูกไม่ทัน

นอกจากนั้นลูกชายคนที่ 2 ซึ่งเรียนในโรงเรียนประจำที่ชลบุรี ชอบกลับเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นก็ยิ่งเป็นภาระให้อาจารย์โฆมงามมากขึ้นอีก จนกระทั่งรับภาระนี้ไม่ไหว จึงล่องให้ไปอยู่กับญาติที่สหรัฐอเมริกา

อาจารย์โฆมงามก็ยังมีความรู้สึกว่า ความเครียดยังไม่ลดลงเพราะในการดูแลครอบครัวทุกเรื่อง กับการรับส่งลูกทั้งคนโตและคนเล็กก็ต้องเผชิญกับปัญหาการจราจรติดขัดในกรุงเทพฯ อีก ประกอบธุรกิจด้านอาคารชุดของสามียิ่งบีบรัดมากขึ้น เพราะทุ่มเทลงไปมากแล้ว สามีเองก็มีความเครียดกับงานมาก อาจารย์โฆมงามจึงต้องคอยดูแลและให้เอาใจใส่สามีมากขึ้นอีกคนหนึ่ง ซึ่งกลายเป็นล้าร้างความกดดันในตัวเองสาเหตุปัจจัยดังกล่าวนี้ส่งผลให้การสอนในวิทยาลัยครูหย่อนประสิทธิภาพลง นอกจากนั้นความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้พัฒนาในด้านวิชาการขึ้นเลยไม่ว่าจะ

เป็นการขอตำแหน่งทางวิชาการ หรือแม้กระทั่งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะ ไม่มีเวลาที่จะทำอะไรได้เลย อาจารย์โหมงามเกิดความรู้สึกว่าตนเองคงจะมีประโยชน์ต่อราชการน้อยไป จึงเริ่มคิดถึงการลาออก ในเวลาเพียงไม่กี่เดือนหลังจากนั้น ก็ตัดสินใจยื่นใบลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกเดือนมกราคม ปี 2534

หลังจากลาออกจากราชการแล้วเป็นเวลา 3 ปี ปัจจุบันนี้ อาจารย์โหมงามมีความรู้สึกว่ามีความสุขมากขึ้น เพราะได้ลดความเครียดลงไปมาก เนื่องจากลูกสาวคนโตสำเร็จการศึกษาแล้ว และลูกคนที่ 3 และคนที่ 4 โตพอที่จะช่วยตนเองได้มากขึ้นแล้ว อาจารย์โหมงามมีภาระกิจประจำวันก็คือ การดูแลครอบครัว และช่วยเหลือกิจการอาคารชุดของสามิบ้างเล็กน้อย เพราะไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับกิจการนี้มาก่อน จึงไม่มีประสบการณ์พอที่จะช่วยงานได้มากมายนัก ความรู้สึกอยากกลับไปเป็นอาจารย์สอนที่วิทยาลัยครูก็ยังมีอยู่บ้าง เพราะอาจารย์โหมงามบอกว่า เมื่ออ่านพบเรื่องราวในหนังสือต่าง ๆ ก็มีความคิดว่าน่าจะตัดเก็บไว้สำหรับนำไปประกอบการสอน แต่ก็คงไม่มีโอกาสแล้ว เนื่องจากอายุมากขึ้น และตำแหน่งทางวิชาการก็ยังไม่มีความหวังเพียงระดับปริญญาตรี ประกอบกับวิทยาลัยครูไม่ขาดแคลนอาจารย์สาขาภาษาไทยด้วย

กรณีที่ 5 : อาจารย์ดอกแก้ว

อาจารย์ดอกแก้ว อายุ 48 ปี ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิต จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2509 วิชาเอกภาษาอังกฤษ และประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะการแนะแนว จากนั้นได้ทำงานในองค์การระหว่างประเทศ โดยเป็นเลขานุการ ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ลังกัตกรม แรงงาน กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่แปลเอกสาร ซึ่งเป็นงานที่ชอบมาก แต่ไม่ชอบลักษณะความ สัมพันธ์ของคนในที่ทำงาน ที่มีแต่เรื่องขัดแย้งกันในเรื่องที่ไม่เป็นสาระ โดยเฉพาะผู้หญิงด้วยกัน เมื่อเวลาผ่านไปประมาณปีกว่า จึงมีเพื่อนสนิทมาชักชวนให้ไปสมัครสอบบรรจุกรมการฝึกหัดครู และเลือกบรรจุที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่ สอนภาษาอังกฤษ จากนั้นอีก 1 ปี จึงขอย้ายไปทำงานที่ วิทยาลัยครูแห่งหนึ่งทางภาคตะวันตก เนื่องจากสามีเป็นอาจารย์ที่นั่น

ระหว่างที่ล่อนประจำวิทยาลัยครูแห่งนั้น ได้ลาศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชา เฉพาะภาษาอังกฤษ และครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ สำเร็จแล้วกลับไปทำ งานที่วิทยาลัยครูเดิมอีกระยะหนึ่ง จึงขอย้ายเข้ามาสอนประจำในวิทยาลัยครู ก. ในกรุงเทพฯ เมื่อปี 2522 ลังกัตภาควิชาภาษาต่างประเทศ

เนื่องจากอาจารย์ดอกแก้ว และสามีเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูมานาน มีความตั้งใจในการ สอนและการปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ จนเป็นที่รู้จักกันดี และอุทิศเวลา กำลังกาย ตลอดจน กำลังทรัพย์ ในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้เชิงวิชาการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจน จัดทำโครงการอันเป็นประโยชน์ต่อการสอนนักศึกษาฝึกหัดครูเสมอมา แม้จะต้องรับภาระนำ วิทยากรไปฝึกที่บ้านของตนเองตลอดเวลาที่ทำกิจกรรมก็เคยทำบ่อยครั้ง จนเป็นที่รู้จักกันทั้งใน วิทยาลัยครูต้นสังกัด วิทยาลัยครูและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย ในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากทางวิทยาลัย แต่อาจารย์ดอกแก้ว ก็อาศัยขอความร่วมมือจากบุคคลอื่น หรือหน่วยงานภายนอกทั้งที่ตนเองรู้จัก หรือที่สามีรู้จัก จึงดำเนิน โครงการต่าง ๆ ไปได้

ระหว่างที่สอนอยู่ในกรุงเทพฯ อาจารย์ดอกแก้ว ได้มีโอกาสบริหารงานสถาบันภาษาและ คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสถาบันเอกชน งานนี้ทำให้อาจารย์ดอกแก้วมีบุคลากรที่เป็นชาวต่างประเทศมา ร่วมงานมาก อาจารย์ดอกแก้วได้รับความร่วมมือในการจัดทำโครงการฝึกทักษะด้านภาษาให้

แก่นักศึกษาวิทยาลัยครู โดยมีอาจารย์ชาวต่างประเทศซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเป็นวิทยากร ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงอย่างดียิ่ง

จากการจัดกิจกรรมโดยไม่ต้องนั่งฟังบรรยายจากวิทยาลัยหลาย ๆ ครั้ง จนเป็นที่ชื่นชอบของนักศึกษาทำให้อาจารย์บางคนในภาควิชาภาษาต่างประเทศ เริ่มจับตามองด้วยความไม่พอใจเท่าไรนัก เพราะอาจารย์ดอกแก้ว มีความโดดเด่นขึ้นทุกที ดังนั้นระยะต่อ ๆ มาจึงมักจะเกิดมีเรื่องต่อว่าต่อขานกันอยู่เสมอ ซึ่งอาจารย์ดอกแก้วเองก็พยายามจะไม่ต่อความให้ยาว แต่ก็ถูกว่ากระทบอยู่บ่อย ๆ จนเมื่ออาจารย์ดอกแก้วเสนอโครงการจัดทำห้องปฏิบัติการภาษาซึ่งจะมีห้องนั่งแท่นบันทึกเสียงที่นักศึกษาจะเข้าไปใช้ได้ตลอดเวลา อาจารย์ดอกแก้ว จึงย้ายโต๊ะทำงานไปนั่งประจำที่ห้องปฏิบัติการภาษา เพื่อจะได้ให้บริการนักศึกษาได้สะดวกขึ้น เพราะไม่มีอาจารย์นั่งประจำมาก่อน แต่ต่อมาก็ถูกต่อว่าอีก โดยถูกกล่าวหาว่าเพราะมีอาจารย์ไปนั่งอยู่ในห้องนั้น นักศึกษาจึงไม่กล้าเข้าไปใช้ห้องปฏิบัติการ อาจารย์ดอกแก้วซึ่งแฉงก็ไม่เป็นที่พอใจ

ก่อนที่อาจารย์ดอกแก้วจะตัดสินใจลาออก นั้นได้มีโอกาสเป็นอาจารย์พิเศษสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยอาจารย์หัวหน้าภาควิชาภาษา คณะมนุษย์ ในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นได้เชิญผ่านมาจากวิทยาลัยครูถูกต้องตามระเบียบทุกประการ ในช่วงเวลาเดียวกันกับอาจารย์ที่เคยมีปัญหาขัดแย้งกันนั้น ขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาภาษาต่างประเทศ สถานการณ์ยังไม่ดีขึ้นเรื่อย ๆ เพราะอาจารย์ดอกแก้วจะถูกบิบบังคับหลายเรื่อง เช่นการไม่สอนภาคค่ำในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ซึ่งอาจารย์ดอกแก้ว เห็นว่า เป็นการทำงานภาคพิเศษมีค่าตอบแทนโดยเฉพาะ ใครสอนก็ได้รับเงินพิเศษ ใครไม่สอนก็ไม่ได้รับอาจารย์ดอกแก้วจะสอนก็ต่อเมื่อมีการบังคับว่าอาจารย์ทุกคนต้องสอน แต่ถ้าไม่มีการบังคับอาจารย์ดอกแก้วก็จะสมัครใจไม่สอน เนื่องจากไม่เดือดร้อนเรื่องเงิน อาจารย์ดอกแก้วจะถูกต่อว่าจากหัวหน้าภาควิชาอยู่เสมอ และถูกรายงานผู้บังคับบัญชาด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้อาจารย์ดอกแก้วไม่พอใจมาก

เมื่อไปสอนเป็นอาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นได้เกือบ 2 ปี ผนวกกับสถานการณ์ของอาจารย์ดอกแก้วในวิทยาลัยครูก็ยังไม่ดีขึ้น ครั้นมหาวิทยาลัยแห่งนั้นเปิดรับอาจารย์ใหม่ ซึ่งอาจารย์ดอกแก้วมีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการ จึงยื่นใบสมัครไป และผ่านการสัมภาษณ์แล้วอาจารย์ดอกแก้วก็ยังลังเลใจอยู่ แต่เห็นว่าสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ดีขึ้นเลย ประกอบกับสามีก็เห็นว่าอยู่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครูไปก็คงไม่ก้าวหน้า จึงสนับสนุนให้ออก อาจารย์ดอกแก้วจึงตัดสินใจยื่นเรื่องขออนุญาตไปสอนในมหาวิทยาลัย ในปี 2532 ทั้ง ๆ ที่ยังรักที่จะสอนนักศึกษาวิทยาลัยครูอยู่เพราะมี

ความสัมพันธ์แนบแน่นเคยกันดีที่กรุง ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 7 เงินเดือน 11,320 บาท

เมื่อมาประจำอยู่มหาวิทยาลัย อาจารย์ดอกแก้วบอกว่าได้ตัดสินใจถูกต้องแล้ว เพราะได้ทำงานตามที่ตนปรารถนา และคิดริเริ่มสิ่งใดก็มักได้รับการสนับสนุนด้วยดี อาจารย์ดอกแก้วคิดว่าสภาพการทำงานในมหาวิทยาลัย แตกต่างจากวิทยาลัยครูมาก นับตั้งแต่สถานที่ทำงาน ห้องนักกฎระเบียบในการลงเวลา ตลอดจนการได้รับโอกาสในการสร้างสรรค์งาน และได้รับทุนอุดหนุนให้ไปศึกษาดูงาน หรือสัมมนาในต่างประเทศ ซึ่งเมื่อเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูนั้นไม่เคยได้รับสิ่งเหล่านี้การไปฝึกอบรมและดูงาน ๗ ประเทศสิงคโปร์ครั้งหนึ่งเมื่อเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู นั้น ก็เพราะอาจารย์ดอกแก้วไปลอบชิงทุนจากหน่วยงานเอกชนด้วยตนเอง การได้ตำแหน่งทางวิชาการก็เพราะแรงผลักดันจากสามีมากกว่าด้านอื่น เพราะสามีเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้ขอตำแหน่งทางวิชาการเสมอ แต่กว่าจะกระตุ้นให้อาจารย์ดอกแก้วขอได้บ้างก็ใช้เวลานานพอสมควร การเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยนั้นอาจารย์ดอกแก้วคิดว่าสิ่งที่ได้สูญเสียไปบ้าง คือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาวิทยาลัยครู มีโอกาสได้ลอนักศึกษาอย่างใกล้ชิดสนิทสนมกันมากกว่าสอนในมหาวิทยาลัย แต่ลดทอนภาพทางสังคมและการทำงานในมหาวิทยาลัยดีกว่ามาก

กรณีที่ 6 : อาจารย์ดัดชนี

อาจารย์ดัดชนี อายุ 59 ปี ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดปทุมธานี จบการศึกษาระดับมัธยมจากจังหวัดนนทบุรี สอบชิงทุนของจังหวัดปทุมธานี เข้าเรียน ป.ป.ที่โรงเรียนฝึกหัดครูสวนสุนันทา เรียน 3 ปี แล้วสอบชิงทุนของกรมการฝึกหัดครูเข้าเรียนวิทยาศาสตร์ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับคุณวุฒิ วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) บรรจุเข้าทำงานเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ช.มาตั้งแต่ ปี 2502 เพราะต้องใช้ทุนตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนด และวิทยาลัยครูแห่งนั้นมีพนักให้อาจารย์อยู่ประจำเพื่อปกครองนักศึกษาด้วย อาจารย์ดัดชนีมีบ้านเดิมอยู่นอกกรุงเทพฯ ไกลเกินกว่าที่จะเดินทางไปกลับได้ จึงเลือกทำงานที่วิทยาลัยครูแห่งนั้น โดยสังกัดในหมวดวิทยาศาสตร์

อาจารย์ดัดชนี เคยได้รับทุนไปอบรมและดูงานต่างประเทศโดยการสอบชิงทุนของกรมวิเทศสหการ 2 ครั้งคือ เมื่อปี 2507 ได้เข้ารับการอบรมการศึกษาวิทยาศาสตร์และการทดลองในห้องปฏิบัติการฟิลิกส์ ณ ประเทศออสเตรเลีย และปี 2514 เข้ารับการอบรมเรื่องการสอนและการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์แผนใหม่ ณ ประเทศมาเลเซีย

ปี 2519 อาจารย์ดัดชนี ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ดัดชนีเป็นอาจารย์ที่มีความตั้งใจในการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของอาจารย์อย่างดีที่สุด จึงมักได้รับการมอบหมายให้เป็นหัวหน้าโครงการต่าง ๆ ของวิทยาลัยเสมอ ความสำเร็จในการประกอบอาชีพครูของอาจารย์ดัดชนีปรากฏให้เห็นได้จากการได้รับรางวัล "ครูจริยธรรมดีเด่น" จากสมาคมศาสนาจารย์แห่งประเทศไทย เมื่อปี 2525 ได้รับรางวัล "ครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น" ระดับอุดมศึกษาจากสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย เมื่อปี 2530 ได้รับรางวัล "ศิษย์เก่าดีเด่น" จากสมาคมศิษย์เก่าสวนสุนันทาในพระบรมราชูปถัมภ์ และได้รับรางวัล "ผู้บริหารดีเด่น" จากกรมการฝึกหัดครูในวาระครบรอบ 100 ปี เมื่อปี 2535 นอกจากนั้นจะเห็นได้ชัดจากการที่อาจารย์ดัดชนีได้สั่งสมประสบการณ์และผลงานการศึกษา ค้นคว้า ด้านการสอนวิทยาศาสตร์ โดยการได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คือ รองศาสตราจารย์ทางด้านฟิลิกส์เป็นคนแรกของกรมการฝึกหัดครูเมื่อปี 2526

ผลงานทางด้านการบริหารนั้นอาจารย์ดัดชนี เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์ 2 สมัยติดต่อกัน (8 ปี) คือระหว่างปี 2523-2531

หลังจากหมดวาระในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาสมัยที่ 2 อาจารย์ดัดชนี เคยได้รับการเสนอชื่อเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาอธิการของกรมการฝึกหัดครูพิจารณาคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งอธิการวิทยาลัยครู 2 ครั้งด้วยกัน แต่ไม่ได้รับการพิจารณาแต่งตั้ง ซึ่งอาจารย์ดัดชนีได้ทราบเหตุผลภายหลังว่า เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้หญิงและมีครอบครัวแล้ว ถ้าได้ดำรงตำแหน่งอธิการจะต้องไปประจำวิทยาลัยครูที่อยู่ต่างจังหวัดไกล ๆ ไม่ใช่ในกรุงเทพฯ ทางกรมการฝึกหัดครูต้องการอธิการชายมากกว่า และในระยะนั้นก็มีอธิการหญิงอยู่ก่อนเพียง 1 ท่านเท่านั้น อาจารย์ดัดชนี ยังแปลกใจอยู่ว่าด้วยเหตุผลเพียงเท่านั้นก็ทำให้ไม่สามารถเป็นอธิการได้จริงหรือ

ทางด้านครอบครัวนั้นอาจารย์ดัดชนีสมรสกับนายทหารอากาศท่านหนึ่งตั้งแต่ปี 2509 มีบุตรชาย 1 คน ปัจจุบันอายุ 28 ปี ประกอบอาชีพแล้ว ส่วนสามีของอาจารย์ดัดชนีนั้นมีตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการคือ พลอากาศตรี หัวหน้าแผนกวิศวกรรมศาสตร์ โรงเรียนนายเรืออากาศ ปัจจุบันได้รับเชิญให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง

อาจารย์ดัดชนีเคยรู้จักกับนักการเมืองในระดับหัวหน้าพรรคท่านหนึ่ง ตั้งแต่เมื่อครั้งที่ท่านยังไม่ได้ตั้งพรรคการเมือง โดยทำกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งคราวด้วยการเป็นวิทยากรรับเชิญให้กันในงานของแต่ละฝ่าย อาจารย์ดัดชนีเองนั้นได้มีความศรัทธาในตัวของท่านหัวหน้าพรรคการเมืองท่านนั้น ทั้งในด้านคุณงามบัตินส่วนตัว ด้านแนวความคิด และการแสดงออกต่อสาธารณชน และได้ติดตามมาตลอดเวลา จนกระทั่งท่านก่อตั้งกลุ่มทางการเมือง ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร ภายหลังยกระดับกลุ่มการเมืองจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองขึ้น เมื่อหมดวาระแรกของการบริหารกรุงเทพมหานครจะมีการเลือกผู้ว่าราชการใหม่ หัวหน้าพรรคท่านนั้นก็มาเชิญอาจารย์ดัดชนีไปร่วมเป็นคณะผู้บริหารในระดับรองผู้ว่าราชการฯ เพื่อให้ดูแลด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเห็นว่าอาจารย์ดัดชนีเป็นคนทำงานจริงจัง มีความตั้งใจและมีทัศนคติสอดคล้องกันกับท่าน อาจารย์ดัดชนีขอเวลาคิดอยู่หลายวันกว่าจะรับ เนื่องจากไม่เคยคิดจะทำงานด้านการเมืองและไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ขณะเดียวกันก็เห็นช่องทางในการที่จะทำงานบริหารการศึกษาตามที่ตนคิดว่ามีความรู้ความสามารถที่จะทำได้ ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากสามีและครอบครัว และอาจารย์ดัดชนีเองก็พลาดจากการจะได้ดำรงตำแหน่งอธิการมาถึง 2 ครั้ง

แล้ว ในที่สุดอาจารย์ดัตชนีจึงตอบตกลงกับหัวหน้าพรรคและลาออกจากราชการทันทีเมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 เพราะจะต้องเสนอชื่อเป็นคณะผู้บริหารในการลงสมัครรับเลือกตั้งของ หัวหน้าพรรคด้วย ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายและไม่ผิดวินัยที่จะต้องออกไปหาเสียงร่วมกับหัวหน้า พรรคในเวลาราชการอีกด้วย ขณะนั้นดำรงตำแหน่ง รศ. ระดับ 9 เงินเดือน 25,000 บาท

ในครั้งนั้นอาจารย์ดัตชนียังไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นแต่อย่างใด เมื่อหัวหน้า พรรคได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการฯ อาจารย์ดัตชนีก็ได้เข้าดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการฯ ฝ่าย การศึกษาตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2533 จนถึงวันที่ 22 มกราคม 2535 เนื่องจากผู้ว่าราชการฯ ลาออกเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจารย์ดัตชนีต้องหมดวาระไปด้วย ต่อมาทาง พรรคจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารกรุงเทพมหานครอีก คณะกรรมการบริหารพรรคเห็นพ้อง ต้องกันว่าอาจารย์ดัตชนี ควรจะได้สานงานการศึกษาต่อไปอีกเพราะมีคุณสมบัติและความสามารถเป็นที่ ประจักษ์ชัด จึงเสนอชื่อให้เป็นรองผู้ว่าราชการฯ ที่เสนอชื่อพร้อมกับผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร ในครั้งหลังอาจารย์ดัตชนีจึงสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น

อาจารย์ดัตชนี บอกว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้วว่าที่ลาออกมาทำงานด้านนี้ แม้ปัจจุบัน ยังมีความคิดเช่นเดิมว่าจะไม่ลงรับเลือกตั้งเพื่อทำงานทางการเมือง แต่ถ้ามีโอกาสได้ช่วยงานก็ จะทำอย่างเต็มความสามารถ ปัจจุบันอาจารย์มีความสุขกับการทำงานในตำแหน่งนี้เพราะความตั้งใจในการทำงานด้านการจัดการศึกษาและสวัสดิการสังคมนั้น บรรลุผลเป็นรูปธรรมบ้างแล้วและได้ รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน ผู้บริหารโรงเรียน และครูเป็นอย่างดี เพราะส่วนหนึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ ของอาจารย์ดัตชนีมาก่อน รวมทั้งผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปก็ให้การสนับสนุนกิจการด้านการจัดการ การศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาจารย์ดัตชนีกล่าวว่าหากรอเป็นอธิการวิทยาลัยครูจนปานนั้นก็ไม่น่า ใจว่าจะได้เป็นหรือไม่ แต่ลาออกมาทำงานในตำแหน่งนี้ก็สร้างผลงานไว้ได้มากทีเดียว

กรณี 7 : อาจารย์เดือนเพ็ญ

อาจารย์เดือนเพ็ญ อายุ 59 ปี ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพฯ เรียนจบโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมเตรียมอุดมศึกษา ใต้วุฒิ ป.ม. ซึ่งเป็นรุ่นสุดท้ายของโรงเรียนนี้ จากนั้นเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ได้รับวุฒิการศึกษานักคิด สาขาการประถมศึกษาบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกที่วิทยาลัยครูยะลา เมื่อปี 2503 สอนวิทยาศาสตร์ พออยู่ได้ประมาณ 7 ปี อากาศหน้าอากาศซึ่งเป็นมานานแล้วกำเริบหนักขึ้น ทางกรมการฝึกหัดครูจึงให้ย้ายมาสอนที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี 2510 จนกระทั่งวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ ขยายออกไปตั้งที่อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อาจารย์เดือนเพ็ญ จึงขอย้ายไปทำงานในวิทยาลัยครู ช. ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เพราะไม่อยากจะจากบ้านไปอยู่นอกกรุงเทพฯ อีก

ต่อมาอีก 2 ปี อาจารย์เดือนเพ็ญลาศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ด้านการประถมศึกษาและเลือกเรียนวิชาโททางด้านอุตสาหกรรมศิลป์ เมื่อกลับมาก็ยังคงเป็นอาจารย์สอนอยู่ในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ สอนวิทยาศาสตร์เช่นเดิม ต่อมามีการยกฐานะ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจารย์เดือนเพ็ญจึงย้ายไปสังกัดภาควิชาฟิสิกส์ นอกจากสอนนักศึกษาในวิทยาลัยครูแล้วอาจารย์เดือนเพ็ญยังสอนนักเรียนสาธิตทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาด้วย ในระยะแรก ๆ นั้น ทางหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ตกลงกันว่า จะเวียนกันไปสอนในโรงเรียนสาธิตคนละ 1 ปีการศึกษา แต่มาระยะหลัง ๆ กลับไม่มีใครยอมไปสอนตามข้อตกลง อาจารย์เดือนเพ็ญจึงต้องสอนอยู่ในโรงเรียนสาธิตอยู่ด้วยเสมอ ๆ และมักจะเป็นอาจารย์ในภาควิชาฟิสิกส์ที่เวียนไปสอนในโรงเรียนสาธิตอยู่เป็นประจำ ซึ่งอาจารย์เดือนเพ็ญก็ไม่ตั้งใจ แต่กลับคิดว่า ได้สอนหนังสือยิ่งสนุกดี เพราะโดยนิสัยแล้วเป็นคนชอบสอน เห็นใครได้รับความลำบากก็มักจะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือให้คำแนะนำเสมอ

อาจารย์เดือนเพ็ญได้เปรียบเทียบกับลักษณะนักศึกษาวิทยาลัยครูในสมัยที่อาจารย์เดือนเพ็ญ เป็นอาจารย์ยุคแรก ๆ กับยุคต่อ ๆ มาว่า มีความแตกต่างกันในแง่ของความสัมพันธ์กับอาจารย์ นักศึกษาในยุคก่อนนั้นจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาจารย์ และมักแสดงความมีน้ำใจต่ออาจารย์เสมอ แต่ในยุคหลัง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ค่อนข้างห่างเหิน อย่างไรก็ตาม อาจารย์เดือนเพ็ญก็ยังคิดว่ายังชอบสอนเพราะยังเห็นว่านักศึกษาแต่ละรุ่น ๆ ก็ยังมีความตั้งใจที่จะเรียนกันดี

อาจารย์เดือนเพ็ญ ยังเป็นโสด อาศัยอยู่กับพี่สาวคนโต และคนรองอีก 2 คน ซึ่งก็ไม่มีครอบครัวเช่นกัน และพี่สาวคนโตนั้นอายุมากกว่าอาจารย์เดือนเพ็ญถึง 24 ปี ความสัมพันธ์ในลักษณะพี่น้องก็มีอยู่เป็นธรรมดาแต่พี่สาวคนนั้น มีความสัมพันธ์กับอาจารย์เดือนเพ็ญ ยิ่งกว่านั้น คือ อาจารย์เดือนเพ็ญได้รับการเลี้ยงดูจากพี่สาว มาเหมือนกับพี่สาวเป็นแม่คนที่สอง เพราะคุณแม่อาจารย์เสียชีวิตตั้งแต่อาจารย์ยังเล็ก ดังนั้นความผูกพันกับพี่สาวคนนั้นจึงมีอยู่มาก ประกอบกับพี่น้องคนอื่นมีครอบครัวแยกไปอยู่ต่างจังหวัดไกลออกไปบ้าง อยู่คนละมุมเมืองของกรุงเทพฯ บ้าง พี่สาวคนโตของอาจารย์เดือนเพ็ญป่วยด้วยโรคมะเร็งมาเมื่อ 30 กว่าปีมาแล้ว เคยผ่าตัดหลายครั้ง เช่นหน้าอกมดลูก เมื่อผ่าตัดครั้งหนึ่งรักษาตัวอยู่ไม่นานก็หายเป็นปกติ ใช้ชีวิตเหมือนคนทั่ว ๆ ไป

เมื่อปี 2534 พี่สาวของอาจารย์เดือนเพ็ญล้มป่วยด้วยโรคมะเร็งในกระเพาะอาหาร และลำไส้เล็ก อาการทรุดหนักลงเรื่อย ๆ อาจารย์เดือนเพ็ญคิดว่าคงต้องมีคนดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ จึงตัดสินใจยื่นใบลาออกเมื่อต้นปี 2535 เพื่อจะไปดูแลพยาบาลพี่สาว แต่ก็ถูกหัวหน้าคณะวิชาของห้องให้อยู่ช่วยกันต่อให้สิ้นปีการศึกษา อาจารย์เดือนเพ็ญรู้สึกเกรงใจจึงยอมถอนใบลาออก

ภาคปลายปีการศึกษา 2535 อาจารย์เดือนเพ็ญได้ยื่นใบลาออกอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเกรงว่าถ้าไม่มีใครดูแลพี่สาวอย่างใกล้ชิดหากเกิดอะไรขึ้นอาจารย์คงจะเสียใจมาก แต่พอยื่นใบลาออกไปได้เกือบหนึ่งเดือน อาจารย์เดือนเพ็ญก็เกิดความเกรงใจเพื่อน ๆ อาจารย์ในภาควิชาขึ้นมาอีก เพราะจะต้องมีคนมารับช่วงชั่วโมงสอนจากอาจารย์ ซึ่งจะทำให้เกิดความยุ่งยากอีก ขณะเดียวกันก็เห็นว่าพี่สาวของอาจารย์เองยังช่วยตัวเองได้ อาจารย์เดือนเพ็ญก็จึงไปถอนใบลาออกอีกครั้งหนึ่ง

จนกระทั่งปีภาคฤดูร้อนปี 2535 พี่สาวอาจารย์เดือนเพ็ญมีอาการทรุดหนัก ถึงขั้นลุกจากเตียงไม่ได้ จำเป็นต้องมีคนดูแลใกล้ชิดตลอดเวลา อาจารย์เดือนเพ็ญจึงตัดสินใจยื่นใบลาออกโดยไม่ฟังเสียงคัดค้านจากใครทั้งสิ้น เพราะหากพี่สาวมีอันเป็นไปก่อนที่อาจารย์เดือนเพ็ญจะได้ปรนนิบัติอย่างเต็มที่ อาจารย์ก็คงจะเสียใจมาก ในที่สุดอาจารย์เดือนเพ็ญก็ได้รับอนุมัติให้ลาออก เมื่อเดือนมิถุนายน 2536 ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 เงินเดือน 18,440 บาท ซึ่งเต็มขั้นมาหลายปีแล้ว

เมื่อลาออกแล้ว อาจารย์เดือนเพ็ญคิดว่าตัดสินใจได้ถูกต้องแล้ว เพราะได้ปรนนิบัติพี่สาวของอาจารย์อย่างเต็มที่และสุดความสามารถแล้ว ก่อนที่พี่สาวของอาจารย์จะถึงแก่กรรมในเวลาอีกไม่กี่เดือนต่อมา ปัจจุบันอาจารย์เดือนเพ็ญใช้ชีวิตเพื่อการท่องเที่ยวหาความสุข และ

เก็บประสบการณ์ให้มากที่สุด เพราะระหว่างที่ยังเป็นอาจารย์ก็รับผิดชอบสอนหนังสืออย่างเต็มที่ เวลาจึงใช้ไปในเรื่องทำงาน ก็รับผิดชอบดูแลพี่สาวเป็นส่วนใหญ่ อาจารย์เดือนเพ็ญจะ ไปอยู่กับหลาน ซึ่งทำงานอยู่ที่สหรัฐอเมริกาไปละ 2 ครั้ง

กรณีที่ 9 : อาจารย์ธนิศา

อาจารย์ธนิศา อายุ 35 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิชาเอกการโฆษณา วิชาโทการตลาด เมื่อปี 2525 จบแล้วไปทำงานในบริษัทฟาร์อีสต์ แอดเวอร์ไทซิ่ง โดยมีอาจารย์ที่เคยสอนและทำงานอยู่ในบริษัทนั้นอยู่แล้วชักชวนไปทำ ทำงานได้ไม่กี่เดือนก็ลาออกเพื่อไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านวิชาโฆษณา ที่สหรัฐอเมริกา ได้รับคุณวุฒิ M.A. เมื่อปี 2528 กลับมาทำงานในฝ่ายการตลาดประเทศสำนักงานใหญ่ของธนาคารแห่งหนึ่ง ทำงานอยู่ได้เกือบ 2 ปีมีความรู้สึกเบื่อ เพราะทำอยู่แต่ในห้องสี่เหลี่ยมมีพนักงานร่วม 70 คน ติดต่อกับลูกค้าอยู่ทุกวันเป็นงานประจำที่ไม่ได้สร้างสรรค์อะไรเพิ่ม จึงมีความคิดจะเปลี่ยนงานอยากลองรับราชการและทำงานด้วยวิชาการดูบ้าง

ปี 2530 อาจารย์ธนิศา ได้ทราบจากเพื่อนว่าวิทยาลัยครูกำลังเปิดรับสมัครอาจารย์ โดยเฉพาะทางด้านนิเทศศาสตร์ อาจารย์ธนิศาเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้ทำงานวิชาการอย่างที่คาดหวังไว้เพราะเพื่อนบอกว่าวิทยาลัยครูกำลังขยายงานใหม่ ต้องการกำลังคนมาก ไม่ทำงานแล้วอาจจะเติบโตได้รวดเร็วเมื่อได้ข้อมูลจากเพื่อน อาจารย์ธนิศาจึงไปสมัคร เมื่อสอบได้ก็เลือกไปสอนในวิทยาลัยครู ค. ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ไม่ไกลจากบ้านเท่าไรนัก

เมื่อบรรจุเป็นอาจารย์ สังกัดภาควิชา นิเทศศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ คณะวิชาวิทยาการจัดการในวิทยาลัยครูแห่งนั้น ในปี 2530 อีกไม่กี่เดือนต่อมา ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าภาควิชา นิเทศศาสตร์ เนื่องจากอาจารย์ธนิศา เป็นอาจารย์ในภาควิชาเพียงคนเดียวที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขาที่สอน นอกนั้นคืออาจารย์ที่ย้ายมาจากภาควิชาภาษาไทยบ้าง ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาบ้าง จึงเสนอให้อาจารย์ธนิศาเป็นหัวหน้าภาควิชา ซึ่งอาจารย์ธนิศาบอกว่าไม่ชอบเลย เนื่องจากยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าภาควิชา แต่ก็พยายามทำให้ดีที่สุดแม้จะได้พยายามศึกษาและสอบถามกับหัวหน้าคณะวิชาเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาควิชาแล้วก็ตาม ก็พบว่า มีอุปสรรคในการทำงานตลอดเวลา

อุปสรรคในการทำงานของอาจารย์ธนิศาก็คือ การรับนักศึกษาของวิทยาลัยครู โดยเฉพาะสาขานิเทศศาสตร์ที่อาจารย์ธนิศารับผิดชอบอยู่จำนวนมากเกินกำลังที่จะสอนให้มีคุณภาพดีได้ และที่สำคัญคือ การรับนักศึกษาที่มีผู้ฝากเข้ามาภายหลังจากเปิดเรียนไปแล้วกว่าสี่ปดาห์ซึ่งผู้บริหารระบุว่าภาควิชา นิเทศศาสตร์จะต้องเปิดรับเพิ่ม เพราะกำลังเป็นที่นิยมของตลาดแรงงาน ทำให้การ

วางแผนงานล่วงหน้าไม่ประสบผลสำเร็จ ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตลอดเวลา ทั้งปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ปัญหาเรื่องห้องเรียนแน่นเกินไป ปัญหาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะห้องปฏิบัติการนิเทศศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ไม่มี สิ่งเหล่านี้ทำให้อาจารย์ธนิดาเกิดความรู้สึกอึดอัดเพราะเป็นภาระที่อาจารย์จะต้องรับปัญหานี้ตลอดเวลา จะเกิดขึ้นทุกปี เคยเรียนปรึกษาอธิการก็ได้รับการขอร้องว่าให้ช่วย ๆ กันแก้ปัญหาไปก่อน อธิการเองก็ได้รับการขอให้รับนักศึกษามาแล้ว อธิการจะมอบให้รองอธิการฝ่ายวิชาการเป็นผู้แก้ปัญหาต่าง ๆ อาจารย์ธนิดาจึงได้รับความช่วยเหลือจากรองอธิการฝ่ายวิชาการในการแก้ปัญหาเสมอ แต่ก็ยังเป็นปัญหาเฉพาะหน้าและเฉพาะเรื่องเป็นหลัก ไม่มีการแก้ปัญหาระยะยาว

นอกจากนั้นแล้วอาจารย์ธนิดายังต้องทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครูนั้นอีก เพราะผู้บริหารถือว่าคนที่จบมาทางด้านนิเทศศาสตร์ควรจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ไปด้วย เนื่องจากเป็นวิชาชีพของตน อาจารย์ธนิดาจึงต้องรับงานดังกล่าวซึ่งมีภาระที่ปลีกย่อยตามมากอีกไม่รู้จักจบสิ้น

ในด้านการสอนนั้น อาจารย์ธนิดา ต้องรับชั่วโมงสอนนักศึกษาภาคปกติมากกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้ง ๆ ที่เป็นหัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ ส่วนการสอนภาคค่ำนั้นอาจารย์ธนิดา รับเพียง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เพราะรับเกินนั้นไม่ไหว และการสอนภาคค่ำมีค่าตอบแทนพิเศษจึงไม่มีปัญหา เรื่องการหาผู้สอนเท่าใดนัก

ประสบการณ์ที่อาจารย์ธนิดาได้รับจากการทำงานในวิทยาลัยครูนั้น ไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เพราะอาจารย์ธนิดาคาดว่าวิทยาลัยครู จะมีอะไรที่ไม่ต่างไปจากมหาวิทยาลัยที่อาจารย์เคยผ่านมาแล้ว แต่ในความเป็นจริงนั้น พบว่าคนและเรื่อง นักศึกษาที่เข้ามาเรียนก็น่าสงสารเพราะส่วนใหญ่จะไม่อยากมาเรียนวิทยาลัยครู หลักสูตรที่ใช้สอนก็ยังไม่เหมาะสม อาจจะเป็นเพราะยังเป็นรุ่นบุกเบิก ของสาขานิเทศศาสตร์ในวิทยาลัยครู การใช้หลักสูตรก็ไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรอนุปริญญา 2 ปีกับปริญญาตรี 4 ปี นักศึกษาที่จบอนุปริญญามาแล้วจากต่างจังหวัด จะมาเรียนปริญญาตรีอีก 2 ปีก็ไม่สามารถเข้าเรียน แต่เพราะสาขานี้กำลังเป็นที่นิยมและคิดว่าจะสร้างชื่อเสียงให้สถาบันได้ อาจารย์ธนิดาจึงต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไปทุกภาคเรียนตามความประสงค์ของอธิการ

จากการทำงานที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นประจำและยังมีงานพิเศษอื่น ๆ อีกตามแต่ผู้บริหารจะมอบหมาย ซึ่งอาจารย์ธนิดาเห็นว่าเป็นเรื่องจุกจิกและเสียเวลามากแล้ว ยิ่งหากคน

ช่วยทำคอนข้างยาก ไม่เฉพาะเพื่อนอาจารย์เท่านั้น แม้แต่เสมียนหรือเจ้าหน้าที่ที่ทียาก จะพิมพ์เอกสารสักฉบับก็ต้อง เดิน ไปส่งต้นฉบับที่อีกอาคารหนึ่ง ไกลออกไปจากห้องทำงาน ครึ่งจะไปตามว่าพิมพ์เสร็จแล้วหรือยัง ก็ต้องเดินไปอีก เพราะในระยณะนั้น โทรศัพท์ภายในยังไม่มืใช้ อาจารย์ธนิดาเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายมาก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทำงานวิชาการ ที่ตั้งใจไว้สักที การทำวิจัยก็ไม่เคยมีโอกาศ เรื่องการขอตำแหน่งทางวิชาการก็ไม่เคยทราบว่าจะต้องทำอย่างไรพยายามหาข้อมูลเพิ่มก็ไม่มืใครที่จะให้มากมายนัก เนื่องจากสาขานิเทศศาสตร์ยังไม่มืผู้ใดเคยได้ตำแหน่งทางวิชาการมาก่อน ความคาดหวังและความมุ่งมั่นที่อาจารย์ธนิดา มีมาก่อนเข้าเป็นอาจารย์นั้น ยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย อาจารย์ธนิดา เริ่มคิดถึงการลาออก ตั้งแต่ย่างชั้นปีที่ 3 โดยคิดจะกลับไปทำงานในภาคเอกชนอีกทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นก็มีงานในบริษัทโฆษณาทำเป็นครั้งคราวอยู่บ้าง แต่ความปรารถนาที่จะสร้างสรรค์งานวิชาการก็ยังมีอยู่ จึงยังคงไม่ลาออก

ต่อมาอีก 2 ปี คณะวารสารศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ลงแจ้งความในหนังสือพิมพ์เรื่องการรับสมัครอาจารย์หลายอัตรา อาจารย์ธนิดาจึงสมัครและสอบผ่านการสัมภาษณ์ได้ขอโอนจากวิทยาลัยครูไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ ต้นปี 2536 รวมเวลาราชการในวิทยาลัยครู 5 ปี และดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 5 ขึ้นเงินเดือน 7,940 บาท

เมื่อโอนมาเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแล้วอาจารย์ธนิดาพบว่า แตกต่างไปจากวิทยาลัยครูโดยสิ้นเชิง ประการแรก อาจารย์ธนิดาไม่ต้องรับหน้าที่เป็นผู้บริหาร ประการที่สอง ลักษณะงานแตกต่างกันมาก โดยรับผิดชอบงานสอนเป็นหลัก และสามารถจะทำงานวิจัยได้ ทุนอุดหนุนหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเมืออย่างพร้อมมูล มีเจ้าหน้าที่คอยช่วยงานอาจารย์อยู่มาก ห้องทำงานเป็นสัดส่วนพอที่จะนั่งทำงานวิชาการได้โดยไม่มีใครรบกวน อาจารย์ธนิดา กล่าวว่า การเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยนั้นมีความสุขในการทำงานมากกว่า เป็นอาจารย์วิทยาลัยครูหลายสิบเท่า การได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกก็มากกว่า

กรณีที่ 9 : อาจารย์บัณฑิต

อาจารย์บัณฑิต อายุ 48 ปี ภูมิลำเนาเดิมจังหวัดกาฬสินธุ์ แต่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะบิดาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้รับเลือกตั้งสมัยแรกตั้งแต่อาจารย์บัณฑิตเพิ่งจะเกิด บิดาของอาจารย์บัณฑิตนำอาจารย์บัณฑิตเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ด้วย เพราะสมัยนั้นมีบ้านพักของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ตรงกันข้ามกับโรงเรียนเซนต์คาเบรียล บิดาของอาจารย์บัณฑิต จึงเข้ามาพักเป็นประจำ จนอาจารย์บัณฑิตได้เข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงใดมีการปฏิบัติ บิดาของอาจารย์บัณฑิตก็จะออกไปทำงานต่างจังหวัด อาจารย์บัณฑิตก็ต้องย้ายตามไป เมื่อโตขึ้น อาจารย์บัณฑิตจึงมาอยู่บ้านเข้ากับพี่ชาย เพื่อเรียนจนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ และสอบเข้าเรียนต่อชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ที่วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยคิดว่าจะชอบเรียนวิชาชั้นครู จบชั้นป.กศ. เมื่อปี 2507 ออกมาเป็นครูโรงเรียนเอกชนแถวเทเวศร์

หลังจากเป็นครูได้ 1 ปี ก็สอบวิชาชุดครู พ.ม. ได้ครบ จากนั้นสอบเข้าเรียนปริญญาตรีภาคค่ำที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วิชาเอกประวัติศาสตร์ วิชาโทภูมิศาสตร์ สำเร็จการศึกษาเมื่อ ปี 2512 แต่ก็ยังสอนอยู่ที่โรงเรียนเดิมต่อไป

ต่อมาปี 2516 สอบบรรจุเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยครู ง. สังกัดหมวดวิชาสังคมศึกษา สอนวิชาประวัติศาสตร์ ขณะเดียวกันก็สอนในโรงเรียนสาธิตด้วย จนได้เป็นหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมโรงเรียนสาธิตในอีก 2 ปีต่อมา กระทั่งปี 2520 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมของวิทยาลัยครู เมื่อมีการแยกภาควิชาจากหมวดสังคมศึกษา เป็นภาควิชาประวัติศาสตร์และภาควิชาอื่น ๆ อาจารย์บัณฑิตจึงอยู่ในสังกัดภาควิชาประวัติศาสตร์ และได้รับเลือกเป็นรองหัวหน้าภาควิชา ต่อมาได้เป็นหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ในปี 2523

ในปี 2525 อาจารย์บัณฑิต ลาศึกษาต่อระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา กลับมาในปี 2527 มาเป็นรองหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์อีกครั้ง ขณะเดียวกันก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษาด้วย ปี 2532 ก็ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อาจารย์บัณฑิตเคยได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรองอธิการครั้งหนึ่งเมื่อปี 2531 แต่ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากอธิการ โดยอธิการขอให้ช่วยงานสำนักกิจการนักศึกษาต่อไปก่อน แต่เมื่อ

อาจารย์บันทึกได้เป็นหัวหน้าคณะวิชามนุษย์ฯ แล้วจึงเลิกสนใจตำแหน่งรองอธิการกระทั่งเกือบครบวาระของการเป็นหัวหน้าคณะวิชา อาจารย์บันทึกจึงลาออกจากราชการเพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อเดือนกรกฎาคม 2535

อาจารย์บันทึก มีผลงานด้านวิชาการที่สำคัญคือเป็นผู้ริเริ่มโครงการจัดสัมมนาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของจังหวัดที่วิทยาลัยครู ง. ตั้งอยู่ 2 ครั้งด้วยกัน คือปี 2521 และ 2527 เป็นการสัมมนาระดับชาติทั้ง 2 ครั้ง นอกจากนั้นอาจารย์บันทึกยังทำหน้าที่วิทยากรในโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ของจังหวัดหลายปีติดต่อกัน งานด้านสังคมนั้น อาจารย์บันทึกเป็นเลขานุการชมรมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานจัดกิจกรรมของชมรมอยู่เสมอ ทำให้มีโอกาสพบปะผู้คนต่างอาชีพมากขึ้น และสิ่งที่ได้ร่วมงานประจำกับจังหวัดก็คือ การเป็นโฆษก ในงานต่าง ๆ ของจังหวัด เช่น งานฤดูหนาว งานประกวดแม่หม้าย เป็นต้น นอกจากนั้นอาจารย์บันทึกยังเป็นเจ้าของรายการวิทยุกระจายเสียงสถานีวิทยุของทหารในจังหวัดนั้นเป็นบางรายการด้วย จากภารกิจและผลงานดังกล่าวนี้ ทำให้อาจารย์บันทึก ได้มีโอกาสพบปะผู้คน และมีเพื่อนหรือคนรู้จักในวงการต่าง ๆ มากมาย

หลังจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 แล้ว ทุกคนคาดหมายว่าจะต้องมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ อาจารย์บันทึกซึ่งมีสายเลือดนักการเมืองเต็มตัวและมีประสบการณ์ทางการเมืองจากการได้ติดตามบิดาไปในการหาเสียงเลือกตั้ง การเยี่ยมเยียนราษฎร ตลอดจนการเข้ามาประชุมสภาผู้แทนฯ ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่เล็กจนโต เพราะบิดาของอาจารย์บันทึกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดนั้นหลายสมัย เป็นผู้ที่ประชาชนในจังหวัดให้ความเคารพนับถือมาก เพราะเป็นผู้เสนอพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดนั้นขึ้น อาจารย์บันทึกจึงเป็นผู้ที่มีความสนใจในทางการเมืองมาตลอดเวลา เมื่อมีแนวโน้มว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ อาจารย์บันทึกก็เริ่มอยากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ใกล้ชิดขึ้น จึงเริ่มเสวนากับเพื่อน ๆ อาจารย์ถึงเหตุการณ์บ้านเมืองบ่อยขึ้น เพื่อน ๆ อาจารย์ต่างเห็นว่าอาจารย์บันทึกน่าจะสืบเจตนารมณ์ของบิดาโดยเข้าไปเล่นการเมืองให้เต็มตัว เพราะขณะนี้บิดาของอาจารย์ก็อายุกว่า 80 ปีแล้ว คงหมดโอกาสเข้ามาเล่นการเมืองอีก

เมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร อาจารย์บันทึกจึงตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยเริ่มจากการประกาศตัวว่าจะสมัครเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่อยู่ในฝ่ายที่เรียกกันว่าพรรคเทพซึ่งเป็นพรรคที่เติบโตอยู่ในกรุงเทพฯ และกำลังจะขยายฐานออกมาต่างจังหวัด ทางพรรคต้องการคน

หนุ่มมีการศึกษาดี มีอุดมการณ์ และที่สำคัญยึดมั่นในคุณธรรมเข้าร่วมงานด้วย อาจารย์บัณฑิตเชื่อมั่นว่าจะได้รับการเสนอเป็นตัวแทนพรรคนี้ลงสมัครในจังหวัดที่วิทยาลัยครู ง. ตั้งอยู่อย่างแน่นอน เมื่อประกาศออกไปอย่างนั้นก็มีนักข่าวมาสัมภาษณ์นำประวัติลงตีพิมพ์เผยแพร่ไปทั้งจังหวัด เพราะอาจารย์บัณฑิตเป็นผู้ที่นักข่าวรู้จักกันดี แต่ในที่สุดพรรคการเมืองนั้นไม่เสนอชื่ออาจารย์บัณฑิตเป็นตัวแทนสมัครรับเลือกตั้งตามที่คาดหมายไว้ ซึ่งทำให้อาจารย์บัณฑิตผิดหวังมากแทบจะล้มเลิกความตั้งใจ

อาจารย์บัณฑิตเกรงว่าจะกลายเป็นคนเสียคำพูด เพราะได้ประกาศออกไปอย่างกว้างขวางแล้ว เพื่อนอาจารย์ก็มีทั้งคนสนับสนุนให้ลาออกไปสมัครเลือกตั้งก็มากมาย คนที่คอยหัวเราะเยาะก็มีไม่น้อย ในที่สุดอาจารย์บัณฑิตจึงไปพบหัวหน้าพรรคการเมืองเก่าแก่พรรคหนึ่ง ซึ่งอยู่ในฝ่ายที่คนทั่วไปขนานนามว่าพรรคमार ทั้งนี้เพราะอาจารย์บัณฑิตรู้จักกันดีกับหัวหน้าพรรคท่านนั้น เนื่องจากเป็นบุคคลที่บิดาของอาจารย์บัณฑิตเป็นผู้ชักชวนให้มาเล่นการเมืองตั้งแต่ยังหนุ่ม แต่ท่านปฏิเสธในตอนนั้นเพราะต้องการก้าวหน้าในอาชีพราชการมีตำแหน่งสูง ๆ ก่อน ต่อมาภายหลังจึงก่อตั้งพรรคการเมืองของตนเองและรุ่งเรืองมาเป็นเวลานาน อาจารย์บัณฑิตเองก็เคยได้รับการชักชวนให้มาลงสมัครในนามของพรรคนี้ แต่เพราะได้ประกาศไปแล้วว่าจะสมัครในนามของพรรคการเมือง พรรคแรก และยังติดใจในคำว่า เทพกับมารอยู่จึงปฏิเสธท่านไป

อาจารย์บัณฑิต กลับมาพบหัวหน้าพรรคการเมืองท่านนี้ในครั้งหลังจึงได้รับการยอมรับและเสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้ง ในจังหวัดที่วิทยาลัยครู ง. ตั้งอยู่อย่างสนใจ จากนั้นก็ระดมหาเสียงไปในท้องที่ต่าง ๆ โดยมีภรรยาและลูกอีก 3 คน คอยให้กำลังใจและสนับสนุนโดยในวันหยุดจะเดินทางไปในท้องที่กับอาจารย์บัณฑิตด้วย จนกระทั่งวันเลือกตั้งมาถึง (13 กันยายน 2535)

การหาเสียงเลือกตั้งนั้น อาจารย์บัณฑิตใช้เงินทุนน้อยมาก เพราะไม่ได้ขอรับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองนั้น เนื่องจากกรรมการบริหารพรรคบางคนตั้งข้อสงสัยคิดว่า การที่อาจารย์บัณฑิตเปลี่ยนใจจากการสมัครในนามของพรรคก่อน มาเป็นสมัครในนามพรรคนี้เป็นเพราะพรรคก่อนนั้นไม่มีเงินให้ แต่พรรคนี้มีเงินสนับสนุนมากมาย ด้วยความไม่พอใจอาจารย์บัณฑิตจึงไม่ขอรับเงินสนับสนุนแม้แต่บาทเดียว แม้ว่าหัวหน้าพรรคซึ่งอาจารย์บัณฑิตเรียกว่า "อา" จะให้ทางพรรคจัดสนับสนุนให้เป็นพิเศษก็ตาม ดังนั้นในการหาเสียงอาจารย์บัณฑิต จึงใช้วิธีเข้าถึงตัวประชาชนมากกว่าการใช้แผ่นป้ายโฆษณา เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและอาศัยลูกศิษย์และคนรู้จักช่วยหาเสียงให้ตัวอาจารย์บัณฑิตเองออกปราศรัยทุกวัน

ผลการเลือกตั้งออกมาอาจารย์บันทึกได้คะแนนเป็นอันดับที่ 10 ในขณะที่ทางจังหวัดมีผู้แทนราษฎรได้ 3 คน แต่อาจารย์บันทึกบอกว่าพอใจคะแนนเสียงที่ได้มาถึง 14,000 กว่าคะแนน ทั้ง ๆ ที่คาดหมายในตอนเช้าวันเลือกตั้งว่าคงได้ไม่เกิน 3,000 คะแนน

ในที่สุดอาจารย์บันทึกก็ต้องขอกลับเข้ารับราชการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูตามเดิม แต่ความตั้งใจที่จะลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ยังมีอยู่เต็มเปี่ยม โดยอาจารย์บันทึกได้วางแผนเตรียมการที่จะสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดบ้านเกิดของตนเอง เพราะชื่อเสียงและบารมีของบิดาอาจารย์บันทึกยังอยู่ในความทรงจำของประชาชนในจังหวัดนั้นอยู่ อาจารย์บันทึกเริ่มประกาศตัว ให้ประชาชนรู้จักตั้งแต่เดือนเมษายน 2536 ในการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านของอำเภอบ้านเกิดของอาจารย์ ซึ่งคนส่วนใหญ่ยังจำบิดาอาจารย์บันทึกได้ดี และต่างยินดีที่อาจารย์บันทึกจะเจริญรอยตามบิดา อาจารย์ได้รับการเชิญชวนและแนะนำจากกำนันผู้ใหญ่บ้านเหล่านั้น ในการออกพบปะประชาชน โดยมีการจัดแผนการออกเยี่ยมประชาชน มาตลอดเวลาตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน อาจารย์บันทึกอาศัยวันหยุดกลับไปบ้านเกิดเสมอ เพื่อการหาเสียงไว้ล่วงหน้า

ทุกวันนี้อาจารย์บันทึกถือว่าเมื่อไรมีโอกาสที่จะออกไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะลาออกไปอีกทันที

สิ่งที่อาจารย์บันทึกคาดหวังว่าการได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้ความสามารถช่วยงานพัฒนาการศึกษาได้มากขึ้น อย่างน้อย ๆ การได้เข้าเป็นกรรมการการศึกษาของสภาผู้แทนราษฎรก็จะมีโอกาสทำงานดังกล่าวได้มาก โดยอาจารย์บันทึกเชื่อว่าหากได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาฯ ความหวังได้เป็นกรรมการการศึกษาก็มีสูงมาก เนื่องจากตนเองอยู่ในสายของหัวหน้าพรรคดังกล่าว แม้ปัจจุบันจะพ้นจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคไปแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีอิทธิพลต่อสมาชิกในพรรคพอสมควร การเสนอชื่ออาจารย์บันทึกเป็นกรรมการจึงไม่ใช่เรื่องยาก

อย่างไรก็ตามปัจจุบันอาจารย์บันทึกก็ยังช่วยงานพิเศษในวิทยาลัยครู เสมอมา นอกจากงานสอนแล้วยังทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ เวชศึกษาป้องกัน ซึ่งอาจารย์บันทึกบอกว่าชอบงานนี้เพราะมีโอกาสได้ออกไปบริการประชาชนภายนอกวิทยาลัยครูอยู่เสมอ ช่วยให้อาจารย์มีโอกาสได้ฝึกทักษะในการพบปะประชาชนได้มาก

กรณี 10 : อาจารย์ปริยานุช

อาจารย์ปริยานุช อายุ 57 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และครุศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ ปี 2503 จากนั้นไปบรรจุเป็นครูโรงเรียนมัธยมที่จังหวัดเพชรบุรี โดยที่ไม่เคยคิดว่าจะรับราชการ เป็นครูอยู่ประมาณปีเศษ ๆ จึงไปต่างประเทศเพราะแต่งงานกับเจ้าหน้าที่ในสำนักงานยูนิส กลับมาเมืองไทยประมาณปี 2506 ขึ้นไปอยู่เชียงใหม่กับครอบครัว ในขณะนั้นได้ข่าวว่าวิทยาลัยครูกำลังรับสมัครอาจารย์ จึงอยากจะลองกลับมารับราชการอีกครั้ง โดยไปสมัครที่กรมการฝึกหัดครู และสอบได้บรรจุไปสอนที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่ เมื่อปี 2507 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

อาจารย์ปริยานุชสอนที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่ได้ประมาณ 6 เดือน จึงขอย้ายไปวิทยาลัยครูอุดรธานี เนื่องจากสามีของอาจารย์ย้ายไปประจำสำนักข่าวสารอเมริกันที่อุดรธานีอยู่ก่อนแล้ว การขอย้ายไปอยู่ที่วิทยาลัยครูอุดรธานีนั้น อาจารย์ปริยานุชเล่าว่า ขอย้ายไปเอง โดยไม่ได้ทำเรื่องขออนุมัติจากกรมการฝึกหัดครู เมื่อไปอยู่ที่อุดรธานีระยะหนึ่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูอุดรธานีจึงเมตตาทำเรื่องขออนุมัติการย้ายจากกรมการฝึกหัดครูให้

ปี 2511 อาจารย์ปริยานุชขอย้ายจากวิทยาลัยครูอุดรธานี เข้ามากรุงเทพฯ เพราะสามีของอาจารย์ได้เข้ามาอยู่ประจำสำนักข่าวสารอเมริกันประจำประเทศไทย โดยอาจารย์ปริยานุชมาสอนในวิทยาลัยครู ข. สังกัดภาควิชาภาษาต่างประเทศ สอนวิชาภาษาอังกฤษ

การทำงานในวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์ปริยานุชบอกว่าไม่มีอะไรที่ประทับใจ แต่ก็พอใจที่ได้ทำงานเนื่องจากตนเองเป็นคนเรียบง่าย ๆ ง่าย ๆ ได้รับมอบหมายงานให้ทำเป็นพิเศษก็ทำได้ แต่จะไม่อาสารับตำแหน่งพิเศษใด ๆ ทั้งนี้เพราะบ้านของอาจารย์ปริยานุชอยู่ถนนรามคำแหง ซึ่งเป็นบริเวณที่การจราจรติดขัดอย่างมาก อาจารย์ปริยานุชจะต้องออกเดินทางแต่เช้ามืด และกลับประมาณบ่ายสามโมงทุกวัน เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพการจราจรติดขัด ทั้งนี้เพราะอาจารย์ปริยานุชไม่ได้ขับรถมาทำงานด้วยตนเอง อาศัยน้องสาวของอาจารย์ซึ่งอยู่บ้านติดกัน และทำงานอยู่ใกล้ ๆ กับวิทยาลัยครู ข. และน้องสาวก็ต้องรีบกลับบ้านเช่นเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ครั้งหลังอาจารย์ปริยานุชให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า เนื่องจากในตอนเย็นอาจารย์จะต้องไปช่วยทำงานที่โบสถ์คาทอลิกใกล้บ้าน เป็นประจำทุกวัน

เมื่อวิทยาลัยครูขยายภารกิจ เปิดสอนสาขาวิชาอื่นเพิ่มขึ้นจากสายวิชาชีพครู อาจารย์ปริญญ์ต้องรับภาระในการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น เช่นทางด้านการจัดการการโรงแรม หรือด้านธุรกิจ ทำให้อาจารย์ปริญญ์มีความรู้สึกอึดอัดพอสมควร เนื่องจากต้องสอนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ หรือการตลาด ซึ่งอาจารย์ปริญญ์ไม่มีความถนัดและไม่ชอบด้วย เนื่องจากเรียนมาทางด้านภาษาโดยตรง แม้จะมีการจัดฝึกอบรมให้ อาจารย์ปริญญ์ ก็มีความรู้สึกที่ไม่ชอบสอนวิชาในทำนองดังกล่าว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาดังกล่าวนี้จะมีเปิดสอนมากในภาคค่ำ (กศ.บป) อาจารย์ปริญญ์ไม่ชอบวิชาที่สอนอยู่แล้ว ภาคค่ำก็ไม่ต้องการสอนเนื่องจากต้องรีบกลับบ้าน และอีกประการหนึ่ง อาจารย์ปริญญ์ก็มีความผูกพันกับกิจการของโบสถ์มากกว่า โดยเฉพาะวันอาทิตย์ อาจารย์จะอยู่ประจำที่โบสถ์ทั้งวัน จึงทำให้อาจารย์ปริญญ์ไม่ผูกพันอยู่กับงานสอนเท่าที่ควร เมื่อภาระงานด้านอื่นมีอยู่มาก และอาจารย์ก็เบื่อการเดินทางที่ต้องฝ่าสภาพการจราจรติดขัดอยู่ทุกวัน ประกอบกับสามีของอาจารย์เกษียณอายุจากงานในสำนักข่าวสารอเมริกันแล้ว ทำให้มีเวลาที่จะท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะในต่างประเทศ อาจารย์ปริญญ์เองก็มิได้ชอบท่องเที่ยวอยู่ด้วย สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้อาจารย์ปริญญ์ขยับใบลาออก เพื่อจะได้กระทำการกิจที่อาจารย์ชื่นชอบได้อย่างเต็มที่ แต่ก็ถูกเพื่อนอาจารย์ในภาควิชาภาษาต่างประเทศที่ทักท้วงจนต้องถอนเรื่องคืนไปครั้งหนึ่ง

หลังจากนั้นอีกหนึ่งภาคเรียน คือเมื่อสิ้นภาคปลายปีการศึกษา 2535 อาจารย์ปริญญ์จึงยื่นใบลาออกอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผลอนุมัติให้ลาออกได้ในต้นปีการศึกษา 2536 ในขณะที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 เงินเดือนเต็มขั้น 18,440 บาท

อาจารย์ปริญญ์บอกว่า เมื่อลาออกมาแล้วมีความสุขมากไม่ต้องกระวีกระวาดตื่นไปทำงานแล้วต้องรีบเร่งกลับบ้านเหมือนแต่ก่อน และมีอิสระที่จะไปไหนมาไหนได้ตามที่ต้องการ และกระทำการกิจที่ตนเองชื่นชอบได้ด้วย

กรณี 11 : อาจารย์นิชัย

อาจารย์นิชัย อายุ 36 ปี สำเร็จการศึกษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิศวกรรมเครื่องกล จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เมื่อปี 2523 เริ่มรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน กรมแรงงาน มีหน้าที่ตรวจความปลอดภัยในโรงงาน หลังจากเข้ารับราชการ ได้ศึกษาต่อวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเครื่องกลภาคคนอกเวลา ณ สถาบันเดิมไปด้วย จนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (วศ.ม.) เมื่อปี 2528

การเข้ารับราชการในกรมแรงงานนั้น เป็นเพราะชอบอาชีพรับราชการ เนื่องจากบุคคลในครอบครัวรับราชการกันทั้งสิ้น บิดาเองก็เป็นข้าราชการตำรวจและชอบให้ลูกรับราชการกันทุกคนหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทได้ไม่นาน อาจารย์นิชัย กำลังจะได้รับอนุมัติโอนไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แต่บิดาซึ่งป่วยด้วยโรคมะเร็งมานานมีอาการทรุดหนักอยากให้ลูกอยู่ใกล้ อาจารย์นิชัยจึงรื้อรอยู่ว่าจะตัดสินใจไปอยู่ภาคใต้หรืออยู่กรุงเทพฯ เหมือนเดิม หรือจะหาทางกลับไปอยู่ใกล้บิดาที่ต่างจังหวัด ซึ่งเป็นบ้านเกิดของอาจารย์นิชัยเอง พอดีมีรุ่นพี่ซึ่งเป็นอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคจังหวัดนั้น แนะนำว่าวิทยาลัยครูที่อยู่ใกล้ ๆ กันกำลังต้องการอาจารย์สายวิชาชีพอื่นจำนวนมาก ให้ไปทำเรื่องขอโอนมาเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู โดยเพื่อนรุ่นพี่ดำเนินการทางด้านการศึกษาติดต่อให้เกือบทั้งหมด อาจารย์นิชัยเห็นว่าการมาเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูนั้นไม่เคยคิดมาก่อน แต่ก็ต้องการจะเอาใจบิดา กลับมาอยู่บ้านก็คงดีจึงตัดสินใจยื่นเรื่องขอโอนจนได้รับอนุมัติ ระหว่างรอหนังสือส่งตัว บิดาของอาจารย์นิชัยถึงแก่กรรม อาจารย์นิชัย ยังลังเลใจว่าจะขอกลับต้นสังกัดเดิม หรือจะไปอยู่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แต่ด้วยความสำนึกรับผิดชอบที่รับปากจะโอนมาจึงตัดสินใจเข้าเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู (ง) ในต้นปี 2530 โดยคิดไว้ก่อนแล้วว่า วันหนึ่งจะต้องออกไป ที่เข้ามาเพราะต้องการรักษาสัญญาเป็นเรื่องใหญ่

อาจารย์นิชัยไม่เคยทราบมาก่อนว่าวิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาชีพอื่น นอกเหนือจากสอนสาขาวิชาชีพรู เมื่ออาจารย์นิชัยโอนเข้าไปวิทยาลัยครูจึงเปิดรับนักศึกษาระดับ อนุปริญญาวิทยาศาสตร สาขาเครื่องกลชิ้นหนึ่งหมู่เรียน ซึ่งก่อนนั้นมีแต่นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาชีพรู วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ การเปิดสอนสาขาเครื่องกล อาจจะเป็นเพราะต้องการให้อาจารย์นิชัยได้ทำงานให้ตามความสามารถ เพราะอาจารย์ที่จบ วศ.ม. ทั้งวิทยาลัยนั้นมีอาจารย์นิชัยคนเดียว ที่เหลืออีก 3 คนในภาคอุตสาหกรรมศิลป์นั้น เป็นผู้ที่เรียนมาทางวิชาชีพรูสาขาอุตสาหกรรมศิลป์ จึงเปิดสอนเฉพาะหลักสูตรครู การเปิดรับนักศึกษาเอกสาขาเครื่องกลจึงเป็น

การเปิดเพื่อให้อาจารย์พิเศษได้มีโอกาสสอน วิชาชั้นของอาจารย์โดยตรง

เมื่อทางวิทยาลัยครูเปิดรับนักศึกษาสาขาเครื่องกลขึ้นมา อาจารย์พิเศษ ต้องรับภาระการสอนสาขานี้มากกว่าอาจารย์ท่านอื่นในภาคอุตสาหกรรมศิลป์ หากวิชาใดเกินกำลังอาจารย์พิเศษก็จะเชิญอาจารย์จากวิทยาลัยเทคนิคไปช่วยสอน ความคิดที่จะออกหรือโอนไปทำงานที่อื่นก็จึงระงับไปชั่วคราว เพราะอาจารย์พิเศษเกิดความรู้สึกว่า จะต้องรับผิดชอบสอนนักศึกษาหมุนเวียนจบหลักสูตร ซึ่งใช้เวลา 2 ปี เนื่องจากเป็นห่วงว่าจะไม่มีใครรับผิดชอบสอนนักศึกษาหมุนเวียนแทนตนอีกประการหนึ่งก็คิดว่า วิทยาลัยครูเปิดรับนักศึกษาหมุนเวียนขึ้นมาก็เพื่อให้ตนได้ทำงานตรงตามความสามารถ อาจารย์พิเศษก็คิดว่าเป็นการชอบธรรมที่ตนจะต้องสอนนักศึกษาให้จบตามหลักสูตรนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์พิเศษทราบว่านักศึกษากลุ่มที่เข้ามาเรียนนี้ ได้ไปสอบเข้าเรียนที่อื่นมาแล้ว แต่สอบไม่ได้ เนื่องจากเรียนอ่อนมาก คุณภาพก่อนเข้ามาจึงไม่ได้ตามเกณฑ์ และเมื่อเข้ามาแล้ว ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนาการเท่าที่ควร หากอาจารย์จะลาออกเสียก่อนที่จะได้อยู่ช่วยพัฒนานักศึกษาเหล่านั้นให้เต็มทีก็เหมือนปฏิเสธความรับผิดชอบ อาจารย์พิเศษจำต้องอยู่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู จนครบ 2 ปี เมื่อนักศึกษาสาขาเครื่องกล สำเร็จการศึกษา อาจารย์พิเศษก็ขอโอนไปเป็นอาจารย์ สังกัดภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันการศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี 2532

อาจารย์พิเศษ กล่าวว่า การลาออกจากวิทยาลัยครูนั้นเข้าไปกว่าที่คาดคิดไว้ เพราะตั้งใจว่าจะอยู่ไม่นานนัก เนื่องจากการเหตุผลในการขอโอนไปสอนในวิทยาลัยครูนั้น ต้องการไปอยู่ใกล้ครอบครัวเดิมเพื่อดูแลบิดา แต่บิดาถึงแก่กรรมก่อนที่เรื่องการโอนจะเสร็จสมบูรณ์นั้น ความจำเป็นส่วนตัวก็หมดไปแล้ว ครั้นเข้าเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู เกิดภาระรับผิดชอบขึ้นมาดังกล่าวก็จำเป็นต้องอยู่นานถึง 2 ปี

ตลอดระยะเวลา 2 ปีนั้นอาจารย์พิเศษบอกว่าเวลาที่ผ่านไปแทบจะสูญเปล่า เพราะแม้จะสอนนักศึกษาจบไปหนึ่งรุ่น แต่ก็ไม่ทราบว่าผลผลิตให้นักศึกษาเหล่านั้นออกไปเป็นอะไร เนื่องจากมองไม่เห็นเป้าหมายชัดเจนและอาจารย์พิเศษคิดว่าหลักสูตรค่อนข้างอ่อน ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรในวิทยาลัยเทคนิคที่อาจารย์พิเศษได้สัมผัสอยู่บ้าง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนก็ยังไม่เป็นที่พอใจ เพราะอาจารย์พิเศษมีวัตถุประสงค์จะให้ นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ จากการทำโครงการงาน (project) ต่าง ๆ ให้มาก แต่เมื่อเสนอโครงการต่าง ๆ ขึ้นไปก็มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งระดับภาควิชา คณะวิชา หรือระดับวิทยาลัยซึ่งอาจารย์พิเศษบอกว่าไม่ทราบว่าเป็นเพราะเหตุใด อาจจะเป็นเนื่องจากขาดงบประมาณ

หรือเพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ หรือเป็นเพราะไม่มีเป้าหมายในการผลิตที่ชัดเจนก็อาจจะ
เป็นได้

โครงการที่ได้ลงมือปฏิบัติก็คือการผลิตตุ๊กตาเด็กอ่อน ที่ใช้วัสดุหาง่าย ราคาถูก โดยร่วม
มือกับโรงพยาบาลในจังหวัด ทำต้นแบบได้สำเร็จแต่ผลิตต่อไม่ได้ เพราะงบประมาณไม่พอ
ประกอภกับนักศึกษากลุ่มนี้จบการศึกษาพอดี โครงการอื่น ๆ นอกจากนั้นไม่ได้จัดทำ

ประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์นิชัยกล่าวว่า ไม่ประทับใจตั้งแต่แรก
เข้าไปก็คือ การไม่ได้รับการให้เกียรติยกย่องเท่าที่ควร เพราะในขณะที่โอนเข้าไปวิทยาลัยครู
นั้น อาจารย์นิชัยมีตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน ระดับ 5 ซึ่งสูงพอสมควรแล้ว แต่เมื่อไปอยู่ในภาค
อุตสาหกรรมศิลป์นั้น ไม่ได้รับการต้อนรับเท่าที่ควร ตั้งแต่โต๊ะเก้าอี้ที่ทางภาควิชาจัดให้จะเป็น โต๊ะ
ตัวเล็ก ๆ เก้า ๆ เก้าอี้โยกแยกได้เมื่อเปรียบเทียบกับโต๊ะเสมีนหรือเจ้าหน้าที่อื่นแล้วทำให้เกิด
ความรู้สึกว่าทางวิทยาลัยครู ไม่ยินดีต้อนรับตนเข้ามาร่วมงานด้วย แต่อาจารย์นิชัยก็ไม่ร้องขอ
อะไร เพราะคิดอยู่แล้วว่าคงอยู่ไม่นาน เพียงแต่นึกในใจว่า อย่างน้อย น่าจะให้เกียรติหรือ
ต้อนรับผู้มาใหม่บ้าง ซึ่งภายหลังก็ได้เปลี่ยนโต๊ะเก้าอี้ชุดใหม่ให้เมื่อผู้บริหารท่านหนึ่งเดินมาเยี่ยม
และพบว่า โต๊ะเก้าอี้ที่นั่ง ไม่เหมาะสม

ความรู้สึกอีกประการหนึ่งที่อาจารย์นิชัยไม่ชอบก็คือการแบ่งกลุ่มกันทำงาน อาจารย์ที่
จบมาทางครุศาสตร์ ก็จะไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับอาจารย์ที่จบมาทางวิชาชีพโดยตรง รู้สึก
เหมือนว่าคนที่จบมาโดยตรงจะแย่งงานไปทำ โดยเฉพาะอาจารย์นิชัยมีความกระตือรือร้น ในการ
ที่จะคิดโครงการ (project) ขึ้นมาทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาเสนอขึ้นบ้าง แต่เมื่อถึงเวลา
ทำงานจริง ๆ มักจะมีอุปสรรคว่าห้องเครื่องมือปิดบ้าง อุปกรณ์ขาดแคลนบ้าง หรือบางที่อาจารย์
ที่ควบคุมดูแลเครื่องมือก็ไม่ให้นักศึกษายืมเครื่องมือ เป็นต้น

ประสบการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจารย์นิชัยคิดว่าทำให้อาจารย์เสียเวลาไปมาก
แทนที่จะได้ทำงานสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์มากกว่านี้ ได้มีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่
มากมายสร้างผลงานมาก รวมทั้งไม่มีโอกาสจะทำงานอื่นภายนอกวิทยาลัยให้สมกับที่ได้ร่ำเรียนมา
จึงมีความรู้สึกอึดอัดใจและเสียดายโอกาสอย่างมาก เมื่อมีเพื่อนซึ่งเป็นอาจารย์อยู่ในมหาวิทยาลัย
แจ้งว่าสถาบันต้องการรับโอนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์อย่างอาจารย์นิชัย และอาจารย์
นิชัยเองก็หมดภาระผูกพันกับงานในวิทยาลัยครูแล้ว จึงตัดสินใจโอนไปทันที

เมื่อมาทำงานอยู่ในสถาบันใหม่นี้ อาจารย์นิชัยบอกว่า มีความสุขขึ้นมาก เพราะได้ทำงานเต็มความสามารถ เสนอโครงการต่าง ๆ ก็ได้รับความเห็นชอบ และสนับสนุนให้ทำอย่างเต็มที่ นักศึกษาก็พร้อมที่จะรับสิ่งที่อาจารย์สอนอย่างตั้งใจ นอกจากนั้นยังได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกเพราะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิชาการ อาจารย์นิชัยจึงได้เป็นที่ปรึกษาในบริษัทต่าง ๆ หลายแห่ง และยังได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยเอกชนบางแห่งให้เป็นอาจารย์พิเศษด้วย ประกอบกับเมื่อเข้าไปสอนในวิทยาลัยครูได้ไม่นาน อาจารย์นิชัย แต่งงาน ภรรยาของอาจารย์นิชัยทำงานในบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ดังนั้นการโอนเข้ามาอยู่สถาบันแห่งนี้ก็ทำให้ได้มาอยู่กับภรรยาและบุตรสาวหนึ่งคนซึ่งปัจจุบันอายุได้ 6 ขวบทำให้มีสภาพเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ขึ้น

กรณี 12 : อาจารย์นิศวาส

อาจารย์นิศวาส อายุ 59 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 จากโรงเรียนสตรีเพชรบุรีวิทยาลัย ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ เข้าเรียนต่อที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิตเมื่อปีการศึกษา 2500 และสอบวิชาชุดครู ป.ม. ได้ในปีเดียวกัน แต่ไม่ได้เข้าเรียนครูศาสตรบัณฑิต เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ เพราะปีนั้น กรมการฝึกหัดครูรับสมัครอาจารย์มากเป็นพิเศษ จึงตัดสินใจสอบบรรจุเป็นอาจารย์สอน ณ วิทยาลัยครูแห่งหนึ่ง (ช.) ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2501 โดยสอนวิชาภาษาไทย และประวัติศาสตร์ ปี 2504 แต่งงานมีครอบครัว โดยสามีรับราชการ ต่อมาปี 2506 สามีย้ายไปรับราชการที่จังหวัดพิจิตร จึงต้องย้ายตามไปโดยไปสอนในโรงเรียนประจำจังหวัดพิจิตร ในลักษณะการไปช่วยราชการต่างกรม ระหว่างที่สอนที่โรงเรียนประจำจังหวัดพิจิตรเป็นเวลา 2 ปี นั้นมีสิ่งที่ประทับใจที่สุดก็คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 8 สอบได้ยกชั้นทั้ง 2 ปี อาจารย์ที่สอนชั้น ม. 8 ได้เลื่อนเงินเดือน 2 ชั้นทุกคน แต่อาจารย์นิศวาสไม่ได้เพราะเป็นอาจารย์ช่วยราชการผู้บริหารจึงไม่ขอให้ ต่อมาผู้ใหญ่ในกรมวิสามัญทราบจึงขอให้ศึกษาธิการจังหวัดพิจิตรขอเลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น ให้เป็นกรณีพิเศษ

ต่อมาสามีย้ายไปรับราชการที่จังหวัดพิษณุโลก อาจารย์นิศวาส จึงย้ายตามไปสอนที่วิทยาลัยครูนิบลสงคาม โดยสอนวิชาภาษาไทยเหมือนเดิม จนปี 2512 สามีย้ายไปรับราชการจังหวัดยะลา ก็ย้ายตามไปสอนที่ วค.ยะลา ประมาณ 2 ปี ก็ย้ายตามสามีมาจังหวัดละโว้ เชียงเทรา โดยสอนที่วิทยาลัยครูละโว้ เชียงเทรา จนทั้ง ปี 2516 สามีได้กลับเข้ามาประจำในกรุงเทพฯ อาจารย์นิศวาส จึงได้กลับมาสอนในวิทยาลัยครูต้นสังกัดเดิม จนกระทั่งลาออก เมื่อปี 2534 รวมอายุราชการ 41 ปี (นับทวีคูณด้วย) ในขณะนั้นอาจารย์นิศวาส มีอายุ 56 ปี ระดับเงินเดือน 2 หมื่นเศษ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9

อาจารย์นิศวาส เป็นบุคคลที่มีนิสัยชอบทำงานและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ดีที่สุดระหว่างที่สอนหนังสือก็ตั้งใจเตรียมการสอน และมีความสุขกับการสอนนักศึกษา โดยเฉพาะเมื่อเห็นนักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน และชอบแสวงหาสิ่งใหม่มาเสนอ ด้วยความชอบทำงานจะได้เลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น เมื่อมีการแก้ไข พ.ร.บ.วิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 มีการกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิศวาส จึงรวบรวมผลงานที่ทำไว้อยู่ตลอดเวลาแล้วเสนอขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์ทันที และได้รับการแต่งตั้งในวันแรก ๆ เนื่องจากใน

ระยะแรกนั้นยัง ไม่มีการกำหนดว่าต้อง เริ่มขอตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ก่อน

ต่อมาเมื่อวิทยาลัยครูมีการขยายการเปิดสอนสาขาวิชาอื่น ได้จัดตั้งภาควิชาสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ขึ้น ในคณะวิชาวิทยาการจัดการ อาจารย์นิศवासจึงย้ายไปสังกัดภาควิชาสื่อสาร สอนเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยนำความรู้และประสบการณ์จากการสอนวิชาภาษาไทย เพราะเหตุที่เป็นอาจารย์ผู้ใหญ่ที่เป็นที่ยอมรับของอาจารย์ทั่ว ๆ ไป หัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการ จึงขอร้องให้อาจารย์นิศवासช่วยทำหน้าที่รองหัวหน้าคณะวิชาด้วย

การขยายเปิดสอนสาขาวิชาอื่น อย่างกว้างขวาง โดยที่อาจารย์นิศवासเองนั้นเห็นว่าวิทยาลัยครูยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ แต่ไม่สามารถจะตัดทอนความปรารถนาของผู้บริหารได้ จึงต้องเปิดรับนักศึกษา โดยเฉพาะสาขานิติศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ มีการรับนักศึกษาจำนวนมากทั้งภาคปกติและภาค กศ.บป. ทำให้อาจารย์นิศवासต้องทำงานอย่างหนัก โดยเฉพาะการติดต่อหาอาจารย์พิเศษจากภายนอกมาสอน ในคณะวิชาวิทยาการจัดการ นอกจากนั้นยังต้องคอยดูแลเอาใจใส่ให้งานในคณะวิชา และอาจารย์ทุกคนได้รับความสะดวกในการทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้อาจารย์นิศवासต้องทำงานอยู่ตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำทั้ง ๆ ที่อาจารย์ไม่ได้สอนภาค กศ.บป. ซึ่งเปิดเรียนในตอนเย็นถึงค่ำ ทั้ง ๆ ที่อาจารย์นิศवासไม่สอนภาคพิเศษหรือทำงานภาคพิเศษ เนื่องจากอาจารย์ไม่มีความปรารถนาที่จะได้เงินรายได้พิเศษ เพราะไม่เดือดร้อนในด้านการเงิน

จากการครั้งคร่ำกับการทำงาน ทำให้อาจารย์นิศवासประสบปัญหาด้านสุขภาพอย่างมาก เพราะมีโรคประจำตัวมาตั้งแต่ปี 2518 คือ ทมอรองกระดูกสันหลังเลื่อนทำให้ปวดหลัง และรักษาโดยการรับประทานยา หรือฉีดยา ทำกายภาพบำบัดบ้าง แต่ไม่ยอมผ่าตัดเพราะกลัวอันตราย แต่ก็ยังปวดมาอยู่เรื่อย ๆ เมื่อรับงานรองหัวหน้าคณะวิชา จะต้องมีการประชุมบ่อย ๆ และครั้งละนาน ๆ การนั่งนาน ๆ ทำให้อาการปวดหลังยิ่งกำเริบจนบางครั้งแทบทนไม่ไหว ตอนกลางวันจะนอนพักก็ไม่ได้ เพราะอาคารที่เป็นห้องนักอาจารย์คณะวิทยาการจัดการเป็นเรือนกระจกใสทั้งหลัง จึงไม่กล้าแม้จะพ่นอนกับโต๊ะทำงาน มีความรู้สึกทรมานอยู่หลายปี จนสามีบอกให้ลาออกก่อนนั้น 2-3 ปี เพราะไม่ได้เดือดร้อนเรื่องการเงิน สามีบในขณะนั้นก็ดำรงตำแหน่งสูงมากเมื่อเทียบแล้วสูงกว่าปลัดกระทรวง บุครธิดาก็มีงานทำกันหมดแล้ว แต่ด้วยความรักงานสอนและยังมีเพื่อนอาจารย์ที่ชอบทำงานด้วยกันอยู่ จึงทนทำต่อมา แต่ในที่สุดก็ทนกับอาการปวดหลังไม่ไหว ประกอบกับตนเอง เป็นคนรูปร่างผอมบางอยู่แล้ว จึงยิ่งปวดมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่ออยู่ในอิริยาบถเดียวนาน ๆ ในที่สุดเมื่อต้นปี 2534 จึงตัดสินใจยื่นใบลาออกทั้ง ๆ ที่บรรดาเพื่อนอาจารย์ต่างก็ช่วยกันตัดทอนไว้

เมื่ออาจารย์นิศวาสลาออกเป็นปีเดียวกับที่สามอาจารย์เกษมอายุราชการ ปัจจุบัน อาจารย์ก็มีความสุขกับการช่วยเหลืองานสังคมทั่วไป โดยเฉพาะอาจารย์นิศวาสนั้นมีความสุข รู้สึกว่ามีความสุขขึ้น เพราะโรคหมอนรองกระดูกหลังเสื่อมนั้น แม้จะไม่ดีขึ้นแต่อาการปวดหลัง ก็ทุเลาลง เนื่องจากได้เปลี่ยนอิริยาบถบ่อยไม่ทรมาณเหมือนเมื่อครั้งยังทำงานราชการ

กรณีศึกษา 13 : อาจารย์มารยาท

อาจารย์มารยาท อายุ 59 ปี ภูมิลำเนาเดิมจังหวัดพิษณุโลก สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาคหกรรมศาสตร์จากประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มรับราชการในวิทยาลัยครูตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 ขณะนั้นเพิ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ปม.ช. จากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพมหานคร คหกรรมศาสตร์ โดยกรมการฝึกหัดครูคัดเลือกไว้ตั้งแต่เรียนปีสุดท้าย เพื่อบรรจุเป็นอาจารย์สอนในวิทยาลัยครูโดยไม่ต้องสอบ อาจารย์มารยาทจึงบรรจุเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม สอนคหกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมไทยอยู่ที่พิษณุโลกเป็นเวลา 13 ปี จนแต่งงานกับอาจารย์ในวิทยาลัยครูเดียวกัน กระทั่ง พ.ศ. 2512 ย้ายตามสามี ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งทางภาคตะวันตก

ต่อมาปี 2514 อาจารย์มารยาทลาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาคหกรรมศาสตร์ที่ มศว.ประสานมิตร สำเร็จ กศ.บ. ในปี 2516 พอดีกับสามีได้รับทุนไปศึกษาปริญญาเอก ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา อาจารย์มารยาทจึงขอลาไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านคหกรรมศาสตร์ด้วย จนจบในปี 2518 ในปีนั้นกรมการฝึกหัดครู ได้ย้ายสามีของอาจารย์มารยาทไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยครูแห่งหนึ่ง ในภาคกลาง อาจารย์มารยาทจึงต้องย้ายติดตามไป

ปี 2521 สามีอาจารย์มารยาทได้ย้ายเข้ามาปฏิบัติงานในกรมการฝึกหัดครู อาจารย์มารยาทจึงย้ายมาสอนในวิทยาลัยครู (ก.) ในกรุงเทพฯ โดยสอนวิชาคหกรรม เช่น เดิม เมื่อมาอยู่ในกรุงเทพฯ อาจารย์มารยาทพบว่าต้องมึนงานหนักมากทั้งงานสอนและงานพิเศษ งานสอนโดยเฉลี่ยประมาณ 14-16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่งานพิเศษมีมากเพราะที่วิทยาลัยจะจัดงานรับแขกบ่อยมาก อาจารย์คหกรรมทุกคนต้องรับภาระในการจัดเลี้ยงอยู่เสมอ แต่อาจารย์มารยาทก็ถือว่านั่นคือวิชาชีวะของตนพร้อมที่จะทำเสมอ อาจารย์ในภาควิชาทุกคนก็ถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ และขณะเดียวกันถือว่าเป็นโอกาสที่จะแสดงความสามารถในการจัดบริการอาหารและอื่น ๆ ให้แขกประทับใจ เพราะที่วิทยาลัยครูแห่งนี้จะมีแขกมาเยี่ยมบ่อยมาก โดยเฉพาะจากวิทยาลัยครูเกือบทั่วประเทศ การทำงานอย่างนี้ อาจารย์มารยาทบอกว่ามีความสุขมาก

เมื่อย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ แล้วไม่นาน อาจารย์มารยาทล้มป่วยต้องผ่าตัดมดลูก ทำให้ต้องลาหยุดพักเกือบหนึ่งเดือน ซึ่งอาจารย์มารยาทบอกว่าหลังผ่าตัดแล้วก็มิอุปสรรคบ้างคือ ทำงานหนักมากไม่ได้ แต่อาจารย์ก็ยังคงปฏิบัติตัวเหมือนเดิม เพราะมีนิสัยชอบทำงาน ไม่ชอบอยู่เฉย ประกอบกับเป็นอาจารย์ที่ค่อนข้างอาวุโสในภาควิชาคหกรรมศาสตร์ จึงต้องแสดงความสามารถ

และความขยันให้เป็นตัวอย่างแก่อาจารย์รุ่นหลัง ๆ จนเมื่ออายุมากขึ้นก็รู้สึกตัวว่าจะทำไม่ไหว สุขภาพของอาจารย์เองก็เสื่อมถอยลง ทำงานได้เชื่องช้าลง ในระยะหลังฝันทำไม่ไหว จึงค่อย ๆ วางมือไป แต่ก็เกิดความรู้สึกว่าเอาเปรียบคนอื่นมากเกินไป รู้สึกเกรงใจ จึงเริ่มคิดถึงการลาออก ตั้งแต่วันที่ 2534

อาจารย์มารยาท ได้นำเรื่องการคิดจะลาออกบอกเล่าให้อาจารย์อึ้งฟัง ก็ได้รับการทัดทานมาตลอด โดยเฉพาะอาจารย์ในภาควิชาคหกรรมศาสตร์ ต่างก็ขอร้องให้อาจารย์มารยาท อยู่อีกสักหนึ่งปี หากอาจารย์มารยาทรู้สึกเหนื่อยก็ให้พักก่อน พวกอาจารย์รุ่นหลัง ๆ อาสาทำให้ แต่มารดาของอาจารย์มารยาทที่อยู่บ้านในขอบริ้วเดียวกัน ก็ป่วยด้วยโรคชรา ส่วนลูก ๆ ทั้ง 3 คน ก็มีงานทำเรียบร้อยแล้ว ในที่สุดอาจารย์มารยาทจึงยื่นใบลาออกและได้รับอนุมัติให้ออก เมื่อวันที่ 2535 อาจารย์มารยาทบอกว่า เมื่อออกมาแล้วมีความสุขดีมาก เพราะได้ดูแลอาการป่วยของแม่ซึ่งอายุ 82 ปี แล้ว และสุขภาพของตัวเองก็พอทุเลาไปบ้าง อาจารย์มารยาทบอกว่าไม่เคยคิดว่าได้สูญเสียสิ่งใดไปหลังจากลาออกแล้ว เพราะคิดว่าระหว่างที่ยังเป็นอาจารย์นั้นได้ทำเต็มที่แล้วทั้งงานสอนและงานพิเศษ บัดนี้มีความสุขอยู่กับการปรนนิบัติแม่ และทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งก็กินเวลาทั้งวัน นอกจากนั้นในปีนั้นสามีของอาจารย์เกษียณอายุราชการแล้วอาจารย์มารยาทจึงไม่อยากเป็นภาระให้สามีต้องชักรับส่งอีก การลาออกไปก็จะได้อยู่เป็นเพื่อนสามีไปในตัว

ด้านการสอนนั้นอาจารย์มารยาทบอกว่าชอบสอนหนังสือมาก ได้ทุ่มเทให้กับการสอนมา มาก เมื่อวิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาอื่น ๆ ขึ้นนั้น ทำให้ภาควิชาคหกรรมศาสตร์มีภาระหนักยิ่งขึ้น เพราะสาขาวิชาใหม่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้อาจารย์ต้องสอนวิชาแปลกใหม่อยู่เสมอ ซึ่งเป็นสาเหตุที่อาจารย์มารยาทไม่สามารถรวบรวมผลงานเพื่อเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ แต่อาจารย์ก็ยังคิดว่าเตรียมการสอนอยู่เสมอ

ด้านการทำงานพิเศษอื่น ๆ นั้น อาจารย์มารยาทจะรับช่วยงานในภาควิชาอย่างเต็มที่ จนเป็นที่นับถือของอาจารย์รุ่นหลัง ๆ มีความสัมพันธ์กับเพื่อนอาจารย์ดีมาก

ขณะอาจารย์มารยาทลาออกนั้นอาจารย์มีอายุราชการรวม 38 ปี ขณะที่ตนเองอายุ 57 ปี และมีลูก 3 คน ประกอบอาชีพแล้วทั้งหมด

กรณี 14 : อาจารย์วรวัจน์

อาจารย์วรวัจน์ ปัจจุบันอายุ 60 ปี ภูมิลำเนาเดิม กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อปี 2501 สอบบรรจุเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ช. ตั้งแต่ 2501 ในตำแหน่งอาจารย์ตรี สอนวิชาสังคมศึกษา อาจารย์วรวัจน์ ค่อนข้างกับงานอาชีพครูดี เพราะบิดาเป็นครูที่มีคนนับถือมาก ทำให้อาจารย์วรวัจน์ ตั้งใจที่จะเป็นครูตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ในขณะที่เรียนในระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสฝึกงานในวิทยาลัยครูมาก่อน จึงได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยครูมาก่อนบรรจุเข้าทำงานพอสมควร

อาจารย์วรวัจน์ ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ด้วยความขยันขันแข็ง จึงได้รับความไว้วางใจให้ เป็นหัวหน้าหมวดสังคมศึกษามานาน ต่อมาเมื่อมีการแบ่งหมวดวิชาสังคมศึกษาออกเป็นภาควิชาต่าง ๆ ตั้งแต่มี พ.ร.บ. วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ทำให้มีการปรับโครงสร้างงานของวิทยาลัยครู อาจารย์วรวัจน์ก็ยังคงยัง ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาอีกเช่นกัน ในปี 2525 อาจารย์วรวัจน์ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านพัฒนาสังคม ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับคุณวุฒิ ศศ.ม. เมื่อกลับเข้ามาทำงานอีกครั้งหนึ่งก็ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาเหมือนเดิม

ในขณะเดียวกันอาจารย์วรวัจน์ได้ช่วยงานฝ่ายกิจกรรมและฝ่ายปกครองนักศึกษามานาน เพราะอาจารย์มีความใฝ่ใจในการพัฒนานักศึกษา เนื่องจากอาจารย์เห็นว่าล้าหลังการให้ความรู้ในรายวิชาที่สอนนั้น อาจารย์ไม่สามารถจะถ่ายทอดความคิดความอ่านให้นักศึกษาได้ จนกระทั่งมีการเลือกตั้งรองอธิการ อาจารย์วรวัจน์จึงได้รับเลือกเป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาตั้งแต่ ปี 2522 และเป็นติดต่อกันหลายวาระ จนกระทั่งลาศึกษาต่อในปี 2525 จึงเว้นระยะภายหลังกลับมาเป็นรองอธิการอีกในปี 2527 จนถึงปี 2533 จึงหมดวาระตามอธิการ

อาจารย์วรวัจน์เห็นว่าการปรับภารกิจของวิทยาลัยครูมาสอนสาขาวิชาอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำ เนื่องจากการผลิตครูลดปริมาณลง แต่วิทยาลัยครูยังมีทรัพยากรที่จะใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาได้อีกมาก สิ่งที่วิทยาลัยครูยังทำไม่ได้เต็มทีก็คือ การเตรียมการเรื่องบุคลากรสายผู้สอน ในส่วนตัวของอาจารย์วรวัจน์นั้น เห็นว่าไม่มีผลกระทบแต่อย่างใด ก็ยังคงสอนวิชาสังคมวิทยาตามปกติและทำหน้าที่รองอธิการไปด้วย

ในส่วนที่เป็นงานบริหารวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์วรวัจน์เห็นว่าแม้จะมีการจัดโครงสร้างของวิทยาลัยครูให้มีการกระจายงานลดหลั่นกันลงมาเป็นคณะวิชา ภาควิชาแล้วก็ตาม อำนาจการตัดสินใจยังเป็นแบบรวมศูนย์อยู่ บางครั้งทำให้เกิดความไม่ชัดเจน เช่น การพิจารณาให้ความดี

ความชอบพิเศษแก่บุคลากร อาจารย์วรวัจน์เห็นว่าแม้จะมีการพยายามจัดระบบให้กระจาย แต่หลัก
ฐานต่าง ๆ ก็ค่อนข้างไม่ชัดเจน จึงมักมีปัญหาบ่อยครั้ง อาจารย์วรวัจน์เองเป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนใน
การพิจารณาที่ยอมรับว่า ยังทำสิ่งนี้ให้ดีที่สุดไม่ได้

อาจารย์วรวัจน์ มีบุตรหนึ่งคน เรียนสำเร็จระดับปริญญาตรี ปัจจุบันประกอบอาชีพแล้ว
ระหว่างที่อาจารย์วรวัจน์รับราชการนั้น ได้ร่วมลงทุนกับเพื่อนและพี่ชายทำกิจการรถร่วมประจำทาง
ปรับอากาศ วิ่งประจำระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดทางภาคใต้ และลงทุนมากขึ้นทุกปี เพราะ
กิจการขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ อาจารย์วรวัจน์จึงต้องเข้าไปช่วยดูแลกิจการบ่อยและมากขึ้น

จากภารกิจส่วนตัวดังกล่าวทำให้อาจารย์วรวัจน์ต้องทิ้งภาระงานทางวิทยาลัยไป ถึงแม้
ว่าจะเป็นวันหยุด แต่โครงการ กศ.บป. ยังเปิดสอนในวันเสาร์-อาทิตย์ ด้วย และแม้อาจารย์
วรวัจน์ไม่มีชั่วโมงสอนภาค กศ.บป. ก็ตาม แต่ในฐานะที่อาจารย์เป็นผู้บริหารระดับรองอธิการ
คนหนึ่งจะต้องอยู่ดูแลความเรียบร้อยของการดำเนินโครงการด้วย อาจารย์วรวัจน์จึงเกิดความ
รู้สึกว่าเป็นการเบียดบังราชการส่วนหนึ่ง เพื่อเอาเวลามาทำงานส่วนตัวเหมือนกัน แต่ยังไม่
สามารถจะแก้ไขได้อย่างไร จนกระทั่งปี 2534 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งอธิการ มีการ
สรรหาองอธิการใหม่ อาจารย์วรวัจน์ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นรองอธิการอีก แต่อธิการกลับตัด
สินใจเลือกอาจารย์ที่อธิการพอใจ ขึ้นดำรงตำแหน่งแทนทำให้อาจารย์วรวัจน์เริ่มอึดอัดบ้าง เมื่อ
ธุรกิจรัดตัวมากขึ้นอาจารย์วรวัจน์จึงตัดสินใจออกจากราชการเมื่อต้นปี 2536 เพราะคิดว่าได้ตั้ง
ใจปฏิบัติราชการมาอย่างเต็มที่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มบรรจุ ทำงานทั้งส่วนที่เป็นงานสอนและงาน
บริหารอย่างสุดความสามารถแล้ว ผลงานอยู่ในระดับที่พอใจ เนื่องจากได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
เพื่อนร่วมงาน ทั้งได้รับความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยมาตลอด อีกประการ
หนึ่งนั้นเป็นความตั้งใจมาแต่เดิมของอาจารย์วรวัจน์ว่าจะไม่ทำงานจนเกษียณอายุราชการ

อาจารย์วรวัจน์ลาออกในขณะที่มีอายุ 59 ปี ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6
เงินเดือน 18,440 บาท ซึ่งเต็มขั้นมาหลายปีแล้ว เมื่อรวมรายได้พิเศษอื่นจะเป็นรายได้เดือนละ
ประมาณ 25,000 บาท

กรณี 15 : อาจารย์วัจน์

อาจารย์วัจน์ ปัจจุบันอายุ 54 ปี สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิพนธ์โลก เมื่อปี 2514 ก่อนนั้นเป็นครูสังกัดกองการศึกษา ประชาบาลอยู่ตั้งแต่ปี 2505 โดยบรรจุครั้งแรกมีวุฒิครู ป.ป. แล้วสอบวิชาชุดครู พ.ม. ได้ ในปีต่อมา ปี 2512 ลาศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรได้ 1 ปี มีผู้ใหญ่ที่นับถือคนหนึ่ง ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดบ้านเกิดของอาจารย์วัจน์แนะนำและช่วยเหลือให้ย้ายไปเรียนที่นิพนธ์โลก ในภาคคนอกเวลาเพื่อจะไม่ต้องลาเรียน โดยจัดหาโรงเรียนให้ ในที่สุดก็เรียนจบปริญญาตรี สาขาวิชาเอกภาษาไทย วิชาโทประวัติศาสตร์ เมื่อ ปี 2514 ดังกล่าว

หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว อาจารย์วัจน์ได้ลาออกมาสอบบรรจุ เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู โดยสอนในวิทยาลัย ง. ซึ่งอยู่ส่วนภูมิภาค ในปี 2515 สังกัดภาควิชาภาษาไทย โดยได้รับมอบหมายจากผู้บริหารวิทยาลัยในสมัยนั้น ให้เป็นหัวหน้าดูแลกิจการหอพักนักศึกษา บ้านพักอาจารย์ และสถานที่เรียนของนักศึกษาปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในพื้นที่อีกส่วนหนึ่งที่แยกออกไป ห่างจากวิทยาลัยครู ง. ประมาณเกือบ 2 กิโลเมตรทำอยู่หลายปี ต่อมาได้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านภาษาไทย ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปี 2522

เมื่อกลับมาจากการลาศึกษาต่อทำงานอีกระยะหนึ่ง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา ซึ่งเป็นตำแหน่งใหม่ทำมาประมาณ 2 ปี อธิการหมดวาระ เมื่อมีอธิการใหม่ ในปี 2527 มีการสรรหารองอธิการ อาจารย์วัจน์ได้รับคะแนนนิยมสูงสุด เป็นอันดับหนึ่งเพื่อให้เป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา แต่อธิการตัดสินใจเลือกอาจารย์ที่ได้รับเลือกเป็นอันดับสองขึ้นมาเป็นรองอธิการ โดยให้เหตุผลว่าอาจารย์วัจน์ยังมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่สูงพอที่จะรับรองแขกได้ เมื่อเทียบกับคนที่อธิการเลือก อาจารย์วัจน์เห็นว่าคนที่อธิการเลือกนั้นเป็นเพื่อนกับอธิการมาก่อน อาจารย์วัจน์จึงต้องยอมทำงานอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษาต่อไป แต่ก็เริ่มมีความอดัดใจเพราะต้องทำงานใกล้ชิดกับรองอธิการท่านนั้น อาจารย์วัจน์ก็ต้องอดทนทำงานโดยไม่ปริปากบ่นมาตลอดเวลา จนกระทั่งอธิการท่านนั้นย้ายไปวิทยาลัยครูอื่น และรองอธิการท่านนั้นก็ได้รับเลือกไปเป็นอธิการที่วิทยาลัยครูอื่นเช่นกัน

ปี 2530 อธิการย้ายมาใหม่ มีการสรรหารองอธิการกันใหม่ อาจารย์วัจน์ก็ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดอีกครั้ง และได้รับเลือกจากอธิการให้ทำหน้าที่รองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาสมความปรารถนาของอาจารย์วัจน์

อาจารย์วัจน์เป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษาจนครบวาระ 4 ปี กรรมการฝึกหัดครู แต่งตั้งรองอธิการท่านหนึ่ง ซึ่งทำงานร่วมกันกับอาจารย์วัจน์ ขึ้นเป็นอธิการแทน อธิการใหม่ใช้วิธีการแต่งตั้งรองอธิการ โดยเปลี่ยนเป็นคนใหม่ทั้งหมดตามที่อธิการเห็นว่าจะทำงานไปด้วยกันได้ อาจารย์วัจน์จึงไม่มีตำแหน่งใด ๆ อีก นอกจากเป็นอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น

ต้นปี พ.ศ. 2535 จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจารย์วัจน์ได้รับการเชิญชวนจากเพื่อนให้สมัครรับเลือกตั้งเพราะเห็นว่ามีความรู้จักรอบครัวเดิม ของอาจารย์วัจน์ ดี เนื่องจากบิดาของอาจารย์วัจน์เคยเป็นกำนันมานาน และน้องชายของอาจารย์วัจน์ก็เป็นสมาชิกสภาจังหวัด อยู่จนถึงปัจจุบัน อาจารย์วัจน์จึงตัดสินใจลาออกสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดบ้านเกิดของตนเอง ในขณะที่มีอายุได้ 52 ปี โดยสมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ค่อนข้างใหม่พรรคหนึ่ง อาจารย์วัจน์เองไม่คาดหวังว่าจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้น เพราะเป็นการสมัครครั้งแรก และมีเวลาในการเตรียมตัวน้อยมาก และไม่รู้จักมูลอะไรมาก่อนเลยแม้แต่ธรรมชาติของประชาชนในจังหวัดนั้น

อาจารย์วัจน์ เคยซื้อที่ดินติดเชิงเขาใกล้บ้านเกิดของอาจารย์ไว้ประมาณ 500 ไร่ ตัดสินใจขายไปส่วนหนึ่ง เพื่อนำเงินมาใช้ในการเตรียมการเพื่อการทำเสียง แต่ผลการเลือกตั้งออกมาอาจารย์วัจน์ได้คะแนนมาเป็นอันดับที่ 6 จำนวนสมาชิกฯ ในจังหวัดนั้นมีได้เพียง 2 คน อาจารย์วัจน์จึงต้องกลับเข้ารับราชการเหมือนเดิม แต่ก็ยังคิดเตรียมการจะสมัครรับเลือกตั้งต่อไปอีก ปัจจุบันอาจารย์วัจน์ได้ลงทุนพัฒนาที่ดินที่เหลืออีกประมาณ 300 ไร่ ปลุกต้นสักไว้ 100 กว่าไร่ที่เหลือจัดไว้เป็นสวนเกษตรชาย โดยคาดว่าอีกประมาณ 5 ปี ข้างหน้าจะสามารถจัดตั้งโรงงานแปรรูปไม้สักได้ โดยลูกชาย 2 คน ที่เรียนจบวิศวกรรมศาสตร์จะเป็นผู้ดำเนินกิจการ เมื่อถึงตอนนั้นเชื่อว่าฐานะทางการเงินของตนจะพร้อมที่จะลงไปสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง เพราะพบมาแล้วว่า ถ้าฐานะทางการเงินไม่ดีพอจะไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จในการสมัครเลือกตั้ง และการเตรียมตัวให้เข้าถึงประชาชนก่อนการเลือกตั้งเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

การทวนกลับมาเป็นอาจารย์อีกครั้งหนึ่งนั้น สำหรับอาจารย์วัจน์ บอกว่าเป็นเรื่องธรรมดาของข้าราชการที่ลาออกไปสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากต้องลาออกตามกฎหมาย และหากไม่ได้รับเลือก ก็กลับเข้าปฏิบัติราชการได้ภายใน 90 วัน ดังนั้นการกลับมารับราชการก็ถือเป็นเรื่องปกติ แต่อาจารย์วัจน์ตั้งใจว่าในระยะใกล้ ๆ นี้จะยังไม่ลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งอีก อาจจะไปให้เกษียณอายุราชการ หรือใกล้ ๆ เกษียณอายุราชการเมื่อโอกาสในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาถึง ก็จะลาออกไปสมัครอีก ระยะนี้จะสะสมทุนทรัพย์จากการดำเนินกิจการ

พัฒนาที่ดิน ไปก่อน และขณะเดียวกันก็หวังว่าจะมีโอกาสได้สอนลูกศิษย์ซึ่งเป็นผู้ที่มีภูมิลำนานอยู่ในเขตเลือกตั้งของอาจารย์ได้มากขึ้น อาจจะมีส่วนช่วยให้คะแนนเสียงของอาจารย์มีมากขึ้นในอนาคต นอกจากนั้นก็ใช้เวลาไปในการพบปะประชาชนตามโอกาส ส่วนตำแหน่งงานในการบริหารวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์วิวัฒน์บอกว่าเลิกสนใจไปแล้ว เพราะคิดว่าตนได้ทุ่มเทกับงานวิทยาลัยครูมาตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้าเป็นอาจารย์และทำงานมาอย่างเต็มที่ตลอดเวลา คิดว่าได้ทำอย่างเต็มที่แล้ว ปัจจุบันจึงทุ่มเทให้กับการสอนนักศึกษาเป็นหลัก และเตรียมตัวเพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรในอนาคตต่อไป

กรณีศึกษา 16 : อาจารย์วัฒนา

อาจารย์วัฒนา ปัจจุบันอายุ 47 ปี ภูมิลำเนาเดิมจังหวัดปราจีนบุรี สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เมื่อปีการศึกษา 2511 วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากนั้นไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ได้รับคุณวุฒิ M.A สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว เริ่มบรรจุเข้ารับราชการในกรมสามัญศึกษาเมื่อกลางปี 2515 สอนในโรงเรียนพระโขนง เพราะบ้านอยู่แถวสุขุมวิท ขณะเดียวกันก็รอการเรียกบรรจุจากกรมการฝึกหัดครู ซึ่งสอบไว้เช่นเดียวกัน เมื่อกรมการฝึกหัดครูเรียกบรรจุจึงลาออกจากกรมสามัญ เลือกได้วิทยาลัยครูต่างจังหวัดแต่หัวหน้ากองส่งเสริมวิทย์ฐานะ กรมการฝึกหัดครูมาเชิญชวนอาจารย์ที่จะบรรจุใหม่ ให้ไปช่วยราชการในกองส่งเสริมฯ โดยจะช่วยย้ายตำแหน่งจากต่างจังหวัดเข้ามาในกรุงเทพฯ ให้ จึงเลือกมาช่วยราชการที่กองส่งเสริมฯ เนื่องจากระยะนั้นเป็นโรคมุมน้ำและมีอาการไอเจ็บคอเรื้อรัง แพทย์แนะนำไม่ให้ใช้เสียงมาก จึงไม่อยากจะไปสอน ขณะเดียวกันก็ไม่อยากออกต่างจังหวัดด้วย

ขณะนั้นกองส่งเสริมฯ มีภารกิจหลัก คือ การจัดสอบวิชาชุดครูปีละ 3 ครั้ง จะต้องเตรียมงานหามรุ่งหามค่ำ และฤดูสอบก็จะต้องออกไปส่งข้อสอบต่างจังหวัดด้วย งานหนักมากเพราะต้องทำทุกอย่างแม้แต่เรื่องแบกหาม ทำงานได้เกือบปีจึงแต่งงาน สามีเป็นเภสัชกร อยากรับบุตรมากแต่ต้องห่างไป 4-5 ครั้ง เพราะทำงานหนักเกินไป

อาจารย์วัฒนาทำงานที่กองส่งเสริมฯ ได้ประมาณ 5 ปี ก็ขอย้ายไปทำงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยช่วยงานในหน่วยเอกสารตำรา และรับผิดชอบในกองบรรณาธิการหนังสือครูปริทัศน์ มีความรู้สึกว่างานเบาลงไปมาก ในขณะที่อยู่ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ มีบุตร 2 คน

ต่อมาราวปี 2527 ได้ขอย้ายออกไปสอนในวิทยาลัยครู ก. ซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ สังกัดภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มีหน้าที่ทั้งสอนและช่วยงานนิเทศก์การสอน และงานธุรการอื่น ๆ แต่ไม่รับเป็นหัวหน้างาน เพราะมีภารกิจที่จะต้อง รับ-ส่งลูก ซึ่งยังเล็กมาก และโรงเรียนของลูกอยู่แถวพระโขนง ไกลจากที่ทำงานมาก รวมถึงการที่ต้องช่วยสามีดูแลกิจการร้านขายเครื่องมือแพทย์ ซึ่งเป็นธุรกิจของสามีกับอาจารย์วัฒนาช่วยกันลงทุนทำ และกิจการกำลังขยายตัวอยู่เรื่อยๆ ทำให้อาจารย์วัฒนาต้องปฏิเสธการสอนภาคค่ำไปโดยปริยายจะสอนอยู่เพียง 2 ภาคเรียน เพราะมีการบังคับว่าอาจารย์ทุกคนจะต้องสอนภาคค่ำ แต่เมื่อไม่บังคับ อาจารย์วัฒนา ก็ขอไม่สอน เพราะไม่เดือนร้อนเรื่องรายได้พิเศษ

ระหว่างที่ปฏิบัติราชการนั้น อาจารย์วัฒนาพบว่าการชิงดีชิงเด่น เอาวัดเอาเปรียบกัน เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง ถึงขนาดทะเลาะกันก็เคยมี อาจารย์วัฒนามักจะทนไม่ได้ เมื่อเห็นใคร ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม จะต้องเข้าไปจัดการเสมอ ตั้งแต่เมื่อครั้งอยู่ในกองส่งเสริมฯ ถึงขั้นที่เข้าไปต่อว่าหัวหน้ากองฯ ก็เคย จนกระทั่งมาสอนในวิทยาลัยครูก็พบว่าสภาพการณ่อย่างนั้นก็ยังมียู่มา โดยเฉพาะในวิทยาลัยครูได้เห็นว่าอาจารย์พยายามทำทุกวิถีทางที่จะทำให้ตนเอง ได้รับความดีความชอบพิเศษ 2 ชั้น โดยการทำให้คนอื่นเสียหาย จึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย คิดว่าลาออกจะดีกว่า เพราะมีความคิดว่าเพียงพอแล้วสำหรับการรับราชการ จึงตัดสินใจยื่นใบลาออกต่อหัวหน้าภาควิชา แต่เพื่อนอาจารย์ในภาควิชาขอร้องไม่ให้ลาออก อาจารย์วัฒนาเห็นแก่เพื่อน จึงไปขอใบลาออกคืนมาทั้ง ๆ ที่ใจยังคิดว่าต้องออกแน่ แต่ปรากฏว่าสถานการณ์ยิ่งเลวร้ายหนัก เพราะคนที่เขายัง ไม่มีตำแหน่งเงินเดือนในวิทยาลัยก็อยากได้ตำแหน่งของอาจารย์วัฒนา ครั้นอาจารย์วัฒนาถอนเรื่องลาออกคืนไป ก็ไม่พอใจคอยตามจับผิดอยู่เรื่อย ๆ ในที่สุดอาจารย์วัฒนา ก็ตัดสินใจแน่อน ยื่นใบลาออกใหม่จนได้รับอนุมัติให้ออกในปี 2534 ในขณะที่อาจารย์วัฒนามีอายุ 43 ปี รวมอายุราชการ 18 ปี ตำแหน่งสุดท้ายคืออาจารย์ 2 ระดับ 6

อาจารย์วัฒนาบอกว่าที่จริงก็เสียตายอยู่เหมือนกัน เพราะตนเองชอบสอนนักศึกษา และเห็นว่าการทำงานราชการก็มีความมั่นคงดี ญาติพี่น้องก็ไม่อยากให้ออก เนื่องจากในครอบครัวพี่น้อง 9 คน นั้น อาจารย์วัฒนา รับราชการเพียงคนเดียว คนอื่นทำงานบริษัท และประกอบอาชีพอิสระเป็นส่วนใหญ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แม้กระทั่งลูกค้ที่ร้านก็ยังพูดว่าเสียตายไม่มาลาออกเลย แต่อาจารย์วัฒนา ก็คิดว่าตัดสินใจไม่ผิด เพราะได้ไตร่ตรองอย่างดีแล้ว คิดมาเป็นเวลามากกว่าแล้วจนกว่าจะได้ออกจริง หลังจากลาออกมาแล้ว อาจารย์วัฒนาพบว่ามี ความสบายใจขึ้น ไม่ต้องพบกับสภาพที่น่าเบื่อหน่าย จากการถูกอิจฉาริษยาจากคนที่น่ารังเกียจหรือคนที่ชอบประจบสอพลอผู้บังคับบัญชา เพราะมาทำธุรกิจร้านขายเครื่องมือแพทย์นั้นมีความสุขกว่า และยังได้ดูแลครอบครัว คือ ลูกและสามีใกล้ชิดขึ้น กิจการทางร้านก็ขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากอาจารย์วัฒนาเป็นผู้บริหารและควบคุมกิจการในร้านได้เต็มที่ ทำให้สามีของอาจารย์ออกไปติดต่อกับสถานพยาบาลและลูกค้าได้มากขึ้น รวมถึงการติดต่อกับตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่จะต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศได้กว้างขวาง ยิ่งกว่าเดิม

กรณี 17 : อาจารย์เสาวรีย์

อาจารย์เสาวรีย์ ปัจจุบันอายุ 39 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่กรุงเทพฯ สำเร็จ การศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2516 วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทประวัติศาสตร์ ภายหลังได้รับประกาศนียบัตรด้านภาษาจากประเทศอังกฤษ ก่อนลาออก จากวิทยาลัยครู สำเร็จการศึกษาปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เริ่มทำงานเมื่อปี 2516 ในตำแหน่งนักวิชาการศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญ ศึกษา ทั้ง ๆ ที่ไม่ชอบการทำงานราชการ แต่บิดาเป็นข้าราชการในกรมอัยการ และผูกพันกับ งานราชการมานาน จนได้รับแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงหนึ่ง ซึ่งเป็นตำแหน่ง สูงสุดในชีวิตราชการ บิดาจึงมีความประสงค์จะให้อาจารย์เสาวรีย์รับราชการดังกล่าว

ช่วงหนึ่งของการรับราชการกองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้พบกับผู้อำนวยการกองที่สนับสนุน ผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำงาน ได้อย่างเต็มความสามารถก็พอจะสนุกกับงานราชการบ้าง หลังจากนั้น ประมาณ 5 ปี จึงลาไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ กลับมาทำงานระยะหนึ่ง พบกับคนที่รู้จักกันใน กองบรรณาธิการหนังสือคุรุปริทัศน์ ของกรมการฝึกหัดครู ได้รับการเชิญชวนให้ไปร่วมงาน อาจารย์เสาวรีย์ เห็นว่า การทำงานด้านหนังสือนั้นตรงกับความสนใจ และความถนัดของตนเอง และการทำงานก็ไม่เป็นราชการทั้งหมด เนื่องจากคุรุปริทัศน์ไม่ขึ้นกับหน่วยงานใดของกรมการ ฝึกหัดครูโดยตรง แต่อยู่ในความดูแลของอธิบดี และรองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ขณะเดียวกันก็มี อิสระในการทำงานค่อนข้างมาก อาจารย์เสาวรีย์ จึงขอโอนมาสังกัดกรมการฝึกหัดครู เมื่อปี พ.ศ. 2523

อาจารย์เสาวรีย์ ทำงานในกองบรรณาธิการคุรุปริทัศน์ได้ประมาณ 3-4 ปี จึงลาไป ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาสื่อสารมวลชน ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อสำเร็จและกลับมา ทำงานที่เดิมอีก แต่คณะทำงานในกองบรรณาธิการชุดเดิมนั้นต่างแยกย้ายกันไปแล้ว บางคนโอนไป เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย บางคนขอกลับไปสอนยังวิทยาลัยครูต้นสังกัดเดิม อาจารย์เสาวรีย์ เห็นว่าเพื่อนร่วมงานที่รู้จักกันออกไปเกือบหมดแล้ว ก็อยากหาทางออกไปบ้าง พอดีระยะนั้นวิทยาลัย ครูกำลังขยายการเปิดสอนสาขาวิชานิติศาสตร์ อาจารย์เสาวรีย์ จึงขอย้ายจากการทำงานใน กองบรรณาธิการคุรุปริทัศน์ ไปเป็นอาจารย์สอนสาขาวิชานิติศาสตร์ และการประชาสัมพันธ์ ใน วิทยาลัยครู ก. ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529

เมื่อมาทำงานในวิทยาลัยครูนั้นเป็นระยะของการเริ่มต้นของวิทยาลัยครู ในการขยาย เปิดสอนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์เสาวรีย์เห็นว่าวิทยาลัยครูยังไม่พร้อมทั้งในเรื่องวัสดุ ครุภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จมาทางสายวิชาชีพโดยตรงก็มีไม่เพียงพอ แต่ในระยะแรก ๆ ก็พอกับปัญหาเฉพาะหน้าไปได้บ้าง เนื่องจากนักศึกษายังมีไม่มาก ในปีต่อมา เริ่มมีผู้สนใจเรียนสาขานี้มากขึ้น ทางวิทยาลัยไม่สามารถจัดหางบประมาณสนับสนุนได้เพียงพอและทันการณ์ การจัดหาอาจารย์ผู้สอนที่มีคุณวุฒิตรงกับสาขามาเพิ่มก็ยิ่งยากขึ้น เนื่องจากสาขาอื่นที่เปิดเพิ่มขึ้นมากก็มีความต้องการเช่นเดียวกัน แต่วิทยาลัยครูก็ไม่สามารถเพิ่มตำแหน่งอาจารย์ได้ ต้องรอตำแหน่งว่างจากการเกษียณ ตาย หรือลาออกของอาจารย์เท่านั้น ทางภาควิชาวิทยาศาสตร์ จึงต้องอาศัยการเชิญอาจารย์พิเศษภายนอกมาช่วยสอนเพื่อแก้ปัญหาไปก่อน

อาจารย์เสาวรีย์ เห็นว่านักศึกษาหลายคนตั้งใจมาเรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ทางวิทยาลัยไม่สามารถจะตอบสนองได้อย่างเต็มที่ เพราะความจำกัดในเรื่องงบประมาณที่จะสนับสนุนด้านบุคลากร และวัสดุครุภัณฑ์ เมื่อพยายามจะแก้ปัญหาโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมให้แก่ผู้เรียนก็มักจะไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ทำให้กระบวนการในการผลิตบัณฑิตด้านนี้ไม่เป็นไปตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ การทำงานตามระบบราชการก็ล่าช้าไม่ทันการณ์ ในขณะเดียวกันนักศึกษาก็เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี เพราะกรมการฝึกหัดครู และวิทยาลัยครูต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์งานด้านนี้ได้ดี จึงมีผู้สนใจเรียนมากขึ้น ประกอบกับมีการเปิดรับนักศึกษาภาคค่ำในโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ขึ้นอีก ยังมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มมาก แต่ทรัพยากรในการผลิตก็ยังมีเท่าเดิม นักศึกษาส่วนหนึ่งก็จบไปโดยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร อาจารย์เสาวรีย์ จึงเริ่มรู้สึกอึดอัดกับการทำงานในวิทยาลัยครูขึ้นเรื่อย ๆ และมีความรู้สึกว่าผู้บริหารของวิทยาลัยครูไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความก้าวหน้าด้านวิชาการเท่าที่ควร เพราะส่วนใหญ่จะติดอยู่กับการทำงานราชการเป็นหลัก ขณะเดียวกันอาจารย์เสาวรีย์ ก็รู้สึกเหน็ดเหนื่อยและท้อใจเมื่อเห็นนักศึกษาจบการศึกษาไปในลักษณะที่ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ เมื่อพบกับการสอนภาคค่ำอีก อาจารย์เสาวรีย์ ยิ่งเห็นว่าภารกิจด้านนี้หนักเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนเท่าที่ควร เพราะกว่าจะกลับถึงบ้านก็ตึกต้นประมาณสี่ทุ่มเป็นอย่างน้อย และตอนเช้าต้องรีบเดินทางให้ถึงวิทยาลัยก่อน 9.00 น. ลงเวลาให้ทัน

สภาพการณ์เป็นอย่างนี้ต่อเนื่องมาเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาประมาณ 5 ปี ในวิทยาลัยครู ทำให้อาจารย์เสาวรีย์ เริ่มคิดหาทางออกเพราะเบื่อสภาพดังกล่าวแล้วพอดีเป็นช่วงเวลาที่บิดามารดาซึ่งมีอายุมากถึง 76 ปีแล้ว และสุขภาพเริ่มไม่แข็งแรงตามวัยทั้งสองท่าน และอาจารย์

เสาวรีย์เป็นลูกสาวคนเดียวที่ยังไม่มีครอบครัวและยังอยู่กับท่าน จึงคิดว่าควรจะลาออกมาดูแลท่านให้ใกล้ชิดขึ้น ประกอบกับมารดาที่สนับสนุนให้ลาออกด้วย ในที่สุดอาจารย์เสาวรีย์จึงตัดสินใจยื่นใบลาออกหลังจากที่คิดเพียงไม่กี่เดือน

หลังจากลาออกมาแล้วอาจารย์เสาวรีย์พบว่าได้ตัดสินใจถูกต้องแล้ว เนื่องจากได้ดูแลบิดามารดาเต็มที่ แม้ระยะแรกบิดาไม่พอใจบ้าง เพราะท่านอยากให้อาจารย์เสาวรีย์รับราชการจนเกษียณอายุ แต่ในตอนหลังก็เข้าใจว่าอาจารย์เสาวรีย์มีความสุขจากการทำงานส่วนตัว คือการเขียนและแปลหนังสือ ขณะเดียวกันก็มีลูกสาวคอยปรนนิบัติอยู่ใกล้ ๆ ด้วย อาจารย์เสาวรีย์เองก็พบว่าตนเองมีความสุขกับการกิจใหม่นี้มากกว่าเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

กรณีศึกษา 18 : อาจารย์เทียม

อาจารย์เทียม อายุ 44 ปี ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดชลบุรี เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนประจำจังหวัดนั้น สอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐในปี 2511 เลือกเข้าเรียนที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ชลบุรี (มหาวิทยาลัยบูรพา) โดยเลือกเรียนวิชาเอกภาษาไทยวิชาโทภาษาอังกฤษ สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ในปีการศึกษา 2514 บรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์ตรี วิทยาลัยครูแห่งหนึ่งทางภาคตะวันตก ในปี 2515 สังกัดภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ต่อมาได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทโดยได้คุณวุฒิ กศ.ม. สาขาอุดมศึกษา ในปี 2524 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เมื่อกลับเข้าไปปฏิบัติราชการจึงขอย้ายภาควิชาไปสังกัดภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ เพื่อให้ได้มีโอกาสสอนวิชาที่ตรงตามคุณวุฒิที่ได้รับมาหลังสุด จากนั้นอาจารย์เทียมได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ ในปีการศึกษา 2525 ขณะเดียวกัน อาจารย์เทียมก็สมัครเรียนสาขาานิตศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จนสำเร็จได้รับคุณวุฒิ ศศ.บ. สาขาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์

ภรรยาของอาจารย์เทียม มีอาชีพเป็นพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ มีบุตรธิดาด้วยกัน 2 คน คนโตเป็นหญิงกำลังเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 ในโรงเรียนบดินทร์เดชา 2 เมื่อ 2529 ขณะที่ยุติตรคนแรกอายุได้ประมาณ 7 ขวบ อาจารย์เทียมได้ขอย้ายเข้ามาปฏิบัติราชการยังวิทยาลัยครู ก. ในกรุงเทพฯ เพื่อให้ได้มีโอกาสอยู่กับครอบครัวมากขึ้น โดยซื้อบ้านพักอาศัยไม่ไกลจากวิทยาลัยครูแห่งนั้นมากนัก พอที่จะเดินจากบ้านไปทำงานได้ จนปี 2530 จึงมีบุตรคนที่ 2 ซึ่งปัจจุบันกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ขณะที่ย้ายมาทำงานในวิทยาลัยครู ก. นั้น เป็นระยะเวลาที่วิทยาลัยครูกำลังจัดตั้งภาควิชาสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ขึ้นในคณะวิชาวิทยาการจัดการ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะยังไม่มีบุคลากร เมื่ออาจารย์เทียมย้ายมาจึงดำเนินการจัดตั้งได้ โดยอธิการให้อาจารย์เทียมซึ่งมีคุณวุฒิ ศศ.บ. สาขาการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาโดยปริยาย ขณะเดียวกันตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการว่างลงในเวลาที่ใกล้เคียงกัน อธิการจึงแต่งตั้งให้อาจารย์เทียมดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นก็มีอาจารย์ท่านอื่นแสดงความจำนงให้เพื่อนอาจารย์ทั่วไปรู้ว่าประสงค์จะเข้าดำรงตำแหน่งนั้น เพราะคาดว่าอธิการคงจะให้ใช้วิธีการเลือกตั้ง หรือสรรหาเหมือนคณะวิชาอื่น

แต่อธิการกลับใช้วิธีการแต่งตั้งอาจารย์ใหม่เข้าไปดำรงตำแหน่ง ซึ่งอาจารย์เหมก็ยินดีรับตำแหน่งนั้น เพราะเคยทำงานในตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ในวิทยาลัยครูอื่นมาก่อนก็เชื่อว่าตนจะสามารถทำหน้าที่ได้ดี

หลังจากอาจารย์เหมปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่ประมาณ 3 ปี มีอาจารย์ในภาควิชาสื่อสารเพิ่มขึ้นทั้งการบรรจุใหม่ และการย้ายจากวิทยาลัยครูแห่งอื่นสมทบ รวม 3 คน อาจารย์เหมจึงตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าคณะวิชา ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ครบวาระ โดยอาจารย์เหมให้เหตุผลว่าได้ทำงานนี้มาระยะเวลาหนึ่งแล้ว คิดว่าเป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ทำบ้าง

ในขณะที่สอนอยู่ในวิทยาลัยครู ก. นั้น อาจารย์เหมได้พบกับเพื่อนเก่าคนหนึ่งซึ่งประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทประกันภัยรายใหญ่แห่งหนึ่ง เพื่อนได้ชักชวนให้ไปขายประกันชีวิตด้วยกัน อาจารย์เหมจึงได้เริ่มเรียนรู้เทคนิคการขายประกัน และเริ่มมีรายได้พิเศษเป็นกอบมากชิ้น อาจารย์เหมจึงมองเห็นทางที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวให้มากขึ้น เพราะขณะนั้นอาจารย์เหมดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 5 รับเงินเดือนเพียงเดือนละ 7,940 บาท และมีเงินค่าสอนภาค กศ.บป. อีกเดือนละประมาณ 5,000 บาทเท่านั้นเอง ส่วนรายได้ของภรรยาก็มีพอ ๆ กัน อาจารย์เหมคิดว่าถ้าลาออกไปขายประกันชีวิตเต็มตัวจะมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 3 แสนบาทต่อปี และถ้าได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยด้วยก็จะมีรายได้มากขึ้นอีก อาจารย์เหมจึงตัดสินใจลาออก เมื่อปี 2533 โดยยื่นใบลาออกต่อรองอธิการ ถูกระงับใบลาออกไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้อาจารย์เหมกลับไปไตร่ตรองอีกครั้งหนึ่ง ในที่สุดอาจารย์เหมก็ยืนยันว่าจะลาออกแน่ ๆ เรื่องจึงดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้น อาจารย์เหมได้รับอนุมัติให้ลาออกในปลายปี 2533 ขณะทีลูกสาวคนโตเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และลูกชายคนเล็กอายุได้ประมาณ 2 ขวบ

อาจารย์เหมบอกว่าตนลาออกโดยไม่ได้ออกให้แม่และภรรยาทราบมาก่อน เพราะเชื่อว่าหากออกมาทำรายได้สูงอย่างที่คาดไว้ คงจะไม่มีใครตำหนิ เนื่องจากรายได้จะสูงกว่าที่รับราชการมากมายนัก

หลังจากลาออกแล้ว ในระยะแรกอาจารย์เหมก็มีความสุขกับการขายประกันชีวิตที่อยู่ เพราะมีรายได้เพิ่มขึ้นทันตาเห็น แต่เมื่อแม่และภรรยาทราบเรื่องก็ไม่พอใจอย่างมาก มีปัญหาต่อว่าต่อขานกันมาตลอดเวลา ภายหลังอาจารย์เหมก็ประสบปัญหาในการขายประกันชีวิต เพราะรู้ว่าเมื่อถึงขั้นหนึ่งในการทำธุรกิจนั้น ผู้ที่ไม่มีลักษณะที่ถ่วงโอกาสด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม จะประสบความสำเร็จได้ยาก อาจารย์เหมจึงไม่สามารถทำยอดขายประกันให้ได้ตามเป้าหมายของ

บริษัท และบริษัทจะประเมินยอดการขายทุก ๆ 3 ปี โดยจะตัดปีต้น ๆ ออกหมด อาจารย์เหม
คิดว่าวันหนึ่งจะต้องถูกตัดออกจากการเป็นตัวแทนขายประกัน เพราะยอดการขายต่ำลงเรื่อย ๆ
ประกอบกับยังถูกต่อว่าจากแม่และภรรยาต่อเนื่องมาเสมอ อาจารย์เหมจึงตัดสินใจทำงานด้าน
การขายประกันชีวิตชอกลับเข้ารับราชการในวิทยาลัยครู ก. อีกครั้ง ซึ่งก็ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง
ให้กลับเข้าเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูอีก โดย สังกัดภาควิชาสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เช่นเดิม
เพราะสาขาวิชาที่อาจารย์เหมสำเร็จการศึกษามายังเป็นที่ต้องการของวิทยาลัยครูอยู่มาก

จากการติดตามข้อมูลของกรมการฝึกหัดครูครั้งหลัง พบว่าได้มีการบรรจุแต่งตั้ง
อาจารย์เหมกลับเข้ารับราชการในปีงบประมาณ 2536 ในอัตราเงินเดือนที่สูงกว่าเดิมคือ
10,190 บาท แต่เริ่มนับอายุราชการใหม่

ปัจจุบันอาจารย์เหมทำหน้าที่สอนอย่างเดียวโดยไม่รับตำแหน่งบริหารหรืองานพิเศษ
ใด ๆ ขณะเดียวกันก็ประกอบอาชีพอื่นไปด้วยคือ การเป็นตัวแทนขายเครื่องสำอางชนิดหนึ่งโดย
เป็นลักษณะของการขายตรง และกำลังเรียนวิชาทัศนศาสตร์ไปด้วย เพราะคิดว่าวิชาทัศนศาสตร์
หรือดูลายมือจะช่วยให้สามารถเตรียมอาชีพรองได้มากขึ้น

กรณี 19 : อาจารย์อารีย์

อาจารย์อารีย์ อายุ 41 ปี ภูมิลำเนากรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี สาขาการบัญชี (เกียรตินิยม) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2520 ตอนนั้นมีโอกาสจะได้เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย แต่ความคิดในการรับราชการยังไม่มี ทางบ้านก็อยากให้ทำงานธนาคาร จึงสมัครเป็นพนักงานธนาคารไทยทุนสำนักงานใหญ่ ทำงานฝ่ายการต่างประเทศ ทำงานอยู่ได้ประมาณ 1 ปี จึงลาออกเพื่อไปเรียนต่อระดับปริญญาโทที่สหรัฐอเมริกาจนจบได้วุฒิ MBA กลับมาจากอเมริกาเมื่อปี 2528 อาจารย์อารีย์แต่งงานมีครอบครัว โดยสามีเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จากนั้นอาจารย์อารีย์ได้ทำงานเป็นผู้จัดการโรงเรียนสอนภาษาแห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณดินแดง ห้วยขวาง กรุงเทพฯ

อาจารย์อารีย์ทำงานนี้อยู่ได้ประมาณปีเศษ ก็คลอดลูกคนแรกจึงลาออกมาเพราะต้องเลี้ยงลูกด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็บริหารกิจการร้านซ่อมเครื่องดนตรีและจำหน่ายเครื่องดนตรีของสามีด้วย ร้านดังกล่าวตั้งอยู่ติดกับโรงรับจำนำและบริษัทอื่น ๆ ในเครือของบิดาและญาติพี่น้องของอาจารย์อารีย์ นอกจากนั้นอาจารย์อารีย์ก็ได้ช่วยบิดาดูแลกิจการของครอบครัวครั้งเดิมบ้างเป็นบางโอกาส

กระทั่งปลายปี 2530 หลังจากมีลูก 2 คนแล้ว อาจารย์อารีย์ก็ได้รับการเชิญชวนจากอาจารย์วิทยาลัยครูท่านหนึ่งซึ่งเคยรู้จักกันเมื่อไปเรียนต่างประเทศให้ไปเป็นอาจารย์สอนในคณะวิชาวิทยาการจัดการของวิทยาลัยครู ค. แต่ก็ไม่ได้ตกลงและไม่เคยคิดว่าจะได้รับราชการจากนั้นไม่นาน อาจารย์อารีย์ก็ได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จาก หัวหน้าคณะวิชาวิทยาการจัดการของวิทยาลัยครู ค. เชิญชวนให้ไปรับราชการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูโดยเชิญอาจารย์อารีย์ไปสัมภาษณ์ ในที่สุดอาจารย์อารีย์ก็ตกลงรับคำเชิญ สมัครเป็นอาจารย์สังกัดภาควิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการวิทยาลัยครู ค. ในปี 2530 นั้นเอง

อาจารย์อารีย์กล่าวว่า พอรู้จักวิทยาลัยครูบ้างว่าเป็นสถาบันผลิตครู มาทราบข้อมูลชัดเจนว่าเป็นสถาบันที่เปิดสอนสาขาอื่น ๆ ด้วย ก็ต่อเมื่อตกลงใจว่าจะไปเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูนั้น คาดหวังว่าจะได้สอนนักศึกษาที่ส่วนหนึ่งพลาดจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เพื่อจะดูว่าในกระบวนการสอนของตนนั้นจะช่วยพัฒนา นักศึกษาเหล่านี้ได้เพียงใด แต่ในความเป็นจริงก็พบว่าไม่ได้ตั้งใจ เพราะฐานของนักศึกษาไม่เท่ากัน

ในด้านตำแหน่งทางบริหารนั้น เมื่อบรรจุเข้าเป็นอาจารย์ อาจารย์อารีย์ได้รับตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาการบัญชี ซึ่งเดิมหัวหน้าคณะวิชาวิทยาการทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบัญชีอยู่ มีอาจารย์ในภาควิชาหนึ่งคน หลังจากนั้นประมาณ 2 ปีอาจารย์อารีย์ก็ได้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าคณะวิชาฝ่ายวิชาการด้วย

ประสบการณ์ในการทำงานในวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์อารีย์พบว่าวิทยาลัยครูให้งานอาจารย์ไม่เหมาะสม ให้สอนหนังสือมากเกินไปทั้งในภาคปกติและภาคค่ำ (กศ.บป.) ในภาคปกติอาจจะไม่มากเท่าไร แต่อาจารย์จะต้องอยู่จนค่ำมืด ถึง 2 ทุ่ม ซึ่งเสียเวลาอย่างมาก ทำประโยชน์ได้น้อยมาก นอกจากนั้นยังใช้อาจารย์ทำงานสารพัด ทำงานหนัก งานในโรงรถ บางครั้งอาจารย์อารีย์คิดว่าเป็นการทำลายศักยภาพของอาจารย์ด้วยซ้ำ แม้จะให้ความดีความชอบพิเศษ หรือให้เงินพิเศษตอบแทนก็ตาม แต่ก็ยังเห็นว่าเป็นการใช้งานอาจารย์ไม่สมกับความเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์อารีย์กล่าวว่าการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูเป็นการ "บริโภคเวลาที่สิ้นเปลืองเกินเหตุ"

ในการสอนนั้นอาจารย์อารีย์ตั้งมาตรฐานการสอนไว้เหมือนกับที่ตนเคยพบมาใน สมัยเรียนมหาวิทยาลัย เพราะมีความเชื่อว่า การที่นักศึกษาสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยไม่ได้ เป็นผลมาจากนักศึกษาเรียนอ่อน การตั้งเกณฑ์ให้ต่ำเพื่อให้นักศึกษาผ่านให้ได้นั้นเป็นการคิดที่ไม่ถูกต้อง อาจารย์อารีย์จึงค่อนข้างจะเข้มงวดกับนักศึกษาในเรื่องการเรียน และคอยกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนให้จริงจัง เนื่องจากนักศึกษาจะต้องออกไปต่อสู้กับคนเก่งในสังคมภายนอกอีกมากมาย อาจารย์อารีย์พบว่านักศึกษาที่อาจารย์เป็นที่ปรึกษา นั้นเมื่อเรียนสำเร็จไปก็ได้งานทำเป็นส่วนใหญ่ แต่นักศึกษา กศ.บป. (ภาคค่ำ) นั้นเห็นไม่ชัดเพราะเป็นผู้ที่มีงานทำมาก่อนเรียนแล้ว

ด้านการทำงานในวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์อารีย์พบว่ามีระบบพวกพ้องมาก ถ้าหัวหน้างานมีความยุติธรรมก็ได้พวกพ้องที่ทำงานให้เกิดความเป็นธรรมแก่ส่วนรวมได้ บางส่วนอาจารย์อารีย์พบว่า เป็นไปในทางตรงกันข้าม จะพบเห็นการขัดแย้งกันอยู่เสมอเพราะการให้ความดีความชอบแก่พวกพ้องตนเอง โดยไม่ต้องการให้คนนอกกลุ่ม อาจารย์อารีย์คิดว่าตัวอาจารย์เองได้รับเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ นั้นเป็นเพราะมีผลงานให้เห็นมากกว่าที่จะเป็นพวกพ้องของใคร

อาจารย์อารีย์ เริ่มไม่ชอบใจการทำงานในวิทยาลัยครู เมื่อมีการรับนักศึกษาชนิดไม่มี การวางแผน หรือวางแผนไว้ว่าจะรับจำนวนหนึ่ง แต่เมื่อรับจริงแล้วกลับมากกว่าเดิมอีกหลายเท่า ทำให้ทำงานลำบากมาก เพราะโดยอุปนิสัยแล้วอาจารย์อารีย์คิดว่าตนเป็นคนที่ชอบทำงานที่และ

อาจารย์เองก็เป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่นอยู่แล้ว แต่ถ้าต้องรับงานชนิดยึดเยื่ออย่างนี้ ไม่มีวันสิ้นสุด และมีงานที่ช่วยให้ช่วยทำตลอดเวลา อาจารย์อารีย์คิดว่าจะรับไม่ไหว

ขณะเดียวกันความรู้สึกว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูมักไม่ค่อยชอบสร้างสรรคมีแต่ จะดิ่งกันลง โดยเฉพาะการแบ่งพวกระหว่างคนที่เรียนจบมาทางสาขาที่ตรงกับวิชาที่สอนกับคนที่เลื่อนไหลมาจากสาขาวิชาอื่นครู จะมีการคอยกลั่นแกล้งหรือไม่ให้ความร่วมมือกันตลอดเวลา ดังนั้นทำงานอะไรแต่ละเรื่องจะต้องมีการเจรจากันอยู่หลายรอบกว่าจะได้ความร่วมมือมา ซึ่งเห็นเด่นเห็นน้อยมาก

เมื่อหัวหน้าคณะวิทยาการจัดการเกษียณอายุราชการ มีการเลือกตั้งใหม่ อธิการได้ให้อาจารย์ในคณะวิชาเขียนชื่ออาจารย์ที่ต้องการเลือกเป็นหัวหน้าคณะวิชาส่ง ไปยังอธิการ โดยอธิการจะเลือกเองผลปรากฏออกมาตามที่อาจารย์ทั้งหลายคาดหมายไว้ว่าจะต้องเป็นคนที่อธิการพอใจ แต่คณะอาจารย์ประสงค์จะให้อาจารย์อารีย์ได้เป็น อาจารย์อารีย์ก็เกิดความรู้สึกไม่พอใจ วิธีการดังกล่าว

จากสาเหตุ 2-3 ประการนี้ทำให้อาจารย์อารีย์เริ่มรู้สึกอึดอัดใจ หัวหน้าคณะวิชาคนเดิมที่เคยเป็นที่ปรึกษาหรือสนับสนุนอยู่ก็ออกไปแล้ว และประกอบกับทางบ้าน ไม่มีใครช่วยดูแลลูก ซึ่งขณะนั้นลูกคนที่ 3 ก็ยังเล็กมาก สามมีเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่นอกกรุงเทพฯ บางวันก็ต้องค้างคืนที่มหาวิทยาลัย ปัญหาการดูแลครอบครัวไม่เต็มที่ เพราะต้องอยู่สอนและดูแลกิจการของคณะวิชาจนค่ำมืด อาจารย์อารีย์เห็นว่าถ้าชั้นยังรับราชการอยู่สภาพครอบครัวคงจะลำบาก กิจการร้านของสามมีก็ต้องจ้างคนอื่นดูแล ซึ่งต้องคอยควบคุมอีกชั้นหนึ่ง ในที่สุดอาจารย์อารีย์จึงตัดสินใจลาออกมาเมื่อต้นปี 2536

เมื่อออกมาแล้วอาจารย์อารีย์บอกว่าตัดสินใจถูกต้องแล้ว มีความรู้สึกเป็นสุขขึ้นมา โดยบอกมาก่อนเข้าไปเป็นอาจารย์นั้นก็ไม่ได้เดือดร้อนอะไร เงินทองก็มีอยู่แล้ว งานส่วนตัวก็มีทำ ครอบครัวมีความสุขดี แต่อยากไปเป็นอาจารย์เพราะอยากลองใช้ความสามารถที่มีและผนวกกับเป็นคนชอบสอนคนอื่น แต่พอเข้าไปทำแล้ว ประสบการณ์ในวิทยาลัยครูไม่ประทับใจมากนักทุกวันนี้ พอลาออกมาก็เหมือนยกภูเขาออกจากอก

กรณี 20 : อาจารย์อินทอร

อาจารย์อินทอร อายุ 58 ปี ภูมิลำเนา จังหวัดอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิทย์ วท.บ. สาขาฟิสิกส์ เมื่อปี 2502 ในระหว่างที่กำลังเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ ได้รับทุนของกระทรวงศึกษาธิการ พอเรียนจบต้องทำงานเพื่อใช้ทุน โดยเลือกเป็นอาจารย์ที่ใดก็ได้ ในกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์อินทอรจึงเลือกไปเป็นอาจารย์ที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานี เนื่องจากตั้งอยู่ที่บ้านเกิดของตน โดยที่ไม่เคยคาดคิดหรือเตรียมตัวเพื่อจะเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูและไม่ได้คาดหวังอะไรจากวิทยาลัยครู รู้แต่ว่าต้องทำงานเท่านั้น

ปี 2506 อาจารย์อินทอร ขอย้ายเข้ามากรุงเทพฯ เพราะแต่งงานกับนายทหารคนหนึ่ง ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่การงานอยู่ในกรุงเทพฯ โดยอาจารย์อินทอรมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ ณ วิทยาลัยครู ช. ต่อมา ปี 2514 อาจารย์อินทอรได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท (วท.ม. สาขาฟิสิกส์) ณ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์ ในการทำงานในวิทยาลัยครูนั้น อาจารย์อินทอรพบว่า ไม่มีอะไรที่ประทับใจเป็นพิเศษ แต่ก็รู้ว่าเป็นหน้าที่ที่ตนเองจะต้องทำงานสอนอยู่แล้ว ก็สอนให้ดีที่สุด นักศึกษาแต่ละรุ่นที่ผ่านเข้ามาและจบออกไปจากวิทยาลัยครูก็พบว่ามั่งตั้งใจเรียนและไม่ตั้งใจเรียน คนที่ไปแล้วมีความก้าวหน้าในอาชีพ อาจารย์ก็ยินดีด้วย เพียงแต่รู้สึกว้าในระยะเวลาหลัง ๆ มา นักศึกษาที่มาเรียนในวิทยาลัยครูนั้น จะเป็นนักศึกษาที่ไม่สามารถจะเข้ามหาวิทยาลัยได้เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร ซึ่งต่างจากนักศึกษามหาวิทยาลัยในยุคก่อน ๆ ที่ส่วนใหญ่มุ่งหน้ามาสอบเข้าเรียนวิทยาลัยครูโดยเฉพาะ อาจารย์อินทอรสังเกตเห็นปรากฏการณ์นี้เมื่อประมาณสิบกว่าปีมานี้ ก็คือ ตั้งแต่มีการขยายสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น และวิทยาลัยครูเปิดสอนสาขาวิชาอื่นมากขึ้น เนื่องจากความต้องการครูลดลง ซึ่งอาจารย์อินทอรก็เห็นว่าการขยายเปิดสอนสาขาวิชาอื่นเป็นความจำเป็นเพื่อความอยู่รอด แต่วิทยาลัยครูเองไม่ได้เตรียมการเท่าที่ควรทำให้ประสบปัญหา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการขาดอาจารย์ผู้สอนในบางรายวิชา หรือการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อวิทยาลัยครูเปิดสอนมากสาขาขึ้น อาจารย์อินทอรก็สอนให้ดีที่สุดตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่ได้เกิดความรู้สึกที่เด่นหรือคับข้องใจอะไรทั้งสิ้น

โดยปกติอาจารย์อินทอรเป็นผู้ที่ใฝ่ใจในการปฏิบัติธรรม ซึ่งอาจารย์บอกว่า เป็นผลสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยยังเด็ก เนื่องจากบิดามารดาจะพาไปวัดด้วยเสมอ ทำให้อาจารย์อินทอรมีบุคลิกลักษณะเป็นคนสมถะ ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ทั้งด้านการทำงานก็จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครมากนัก อาจารย์อินทอรจะรับผิดชอบทำงานให้ดีที่สุด ช่วยงานในภาควิชาหรือวิทยาลัยตามที่ได้รับมอบหมาย เวลาในวันหยุดก็มักจะหาโอกาสไปปฏิบัติธรรม ซึ่งอาจารย์อินทอรเริ่มมีความคิดว่าจะต้องออกไปแสวงหาความรู้ ความจริงด้านนี้ให้พบ ตั้งแต่เมื่อครั้งกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท ขณะที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ เป็นช่วงที่เกิดเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 มีนักศึกษาและประชาชนถูกล้างทหารจำนวนมาก อาจารย์ได้เห็นก็เกิดความคิดว่าผู้ใหญ่ในบ้านเมืองนี้คิดอะไรกันอยู่ ความจริงคืออะไร อาจารย์เกิดความสะเทือนใจอย่างมาก หลังจากนั้นก็เริ่มออกแสวงหา โดยเริ่มศึกษาด้วยการอ่านหนังสือของท่านพุทธทาสภิกขุ ยิ่งอ่านก็ยิ่งประทับใจ จึงเริ่มเดินทางไปนมัสการท่านพุทธทาสภิกขุ เมื่อ ปี 2518 ที่สวนโมกข์ หลายครั้ง ต่อมาก็ได้ออกตระเวนไปปฏิบัติธรรมตามวัดต่าง ๆ เช่น วัดหลวงพ่อกฤษีลิงดำ วัดพระธรรมกาย วัดแถบทางภาคอีสาน เป็นต้น แล้วแต่โอกาสจะอำนวย ระยะนั้นก็เคยพูดที่เล่นที่จริงกับสามีว่า ต่อไปนี้จะออกไปทำงานให้พระศาสนาแล้วนะ สามีของอาจารย์อินทอรก็สนับสนุน เพราะเห็นอาจารย์ใฝ่ใจในด้านนี้มานาน และขณะนั้นลูกชายคนที่สี่ซึ่งเป็นคนเล็กเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ห้าแล้ว โดนพ่อจะช่วยตัวเองได้บ้างแล้ว

ต่อมาปี 2520 สามีของอาจารย์ถึงแก่กรรม อาจารย์อินทอรต้องรับภาระเลี้ยงดูและอบรมลูกทั้ง 4 คน ด้วยตนเอง ยิ่งทำให้อาจารย์อินทอรจะต้องหาเวลาปฏิบัติธรรมให้มากขึ้น จนกระทั่งปี 2524 ได้มีโอกาสไปปฏิบัติธรรมที่สันติอโศก และพบว่าเป็นการสอนธรรมะในแนวที่อาจารย์อินทอรประทับใจมาก จึงได้มาปฏิบัติธรรม หรือฟังการบรรยายธรรมจากสาธุศิษย์ของเจ้าสำนักสันติอโศกเป็นประจำทุกวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุด อาจารย์อินทอรจะไม่ใช้เวลาราชการไปปฏิบัติธรรมเป็นอันขาด เพราะถือว่าเป็นการผิดศีล

เมื่อไปปฏิบัติธรรมในสำนักบ่อยขึ้นก็ซึมซาบวิถีชีวิตของสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติธรรมไปที่ละน้อย เช่นการแต่งกายด้วยผ้าถุงและเสื้อม่อฮ่อมสีมอ ๆ ซึ่งตอนแรก ๆ ก็ขัดเขินอยู่ แต่ทำบ่อย ๆ ก็เคยชิน ส่วนการแต่งหน้าทาปากนั้นปกติอาจารย์อินทอรก็ไม่ได้ทำอยู่แล้ว

ครั้งหนึ่งอาจารย์อินทอรกลับจากปฏิบัติธรรม มีธุระต้องแวะเข้าไปในวิทยาลัยครูด้วยการแต่งกายในลักษณะดังกล่าว พบเพื่อนอาจารย์ที่สอนนักศึกษา กศ.บป. ในวันหยุดก็รู้สึกเขินอยู่บ้าง แต่ด้วยความเคยชินจึงทำให้เป็นปกติได้ ก็ทักทายเพื่อนอาจารย์ไปตามปกติ

อาจารย์อินทอรยังคง ไปปฏิบัติธรรมหรือฟังบรรยายธรรมะอยู่อย่างสม่ำเสมอ ระยะเวลาหลังก็ไปยังปฐมอโศกด้วย มีอยู่ช่วงหนึ่งที่เกิดภาวะวิกฤตต่อสำนักปฏิบัติธรรมนี้ จนกลายเป็นเรื่องโด่งดังระดับชาติต่อเนื่องมาเรื่อย ๆ จนถึงปี 2532 ที่นับว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก สำนักปฏิบัติธรรมสันตอโศกถูกทางการบังคับไม่ให้อ้างอิงถึงหลักธรรมของศาสนาพุทธ ในระหว่างนั้นก็มีการฟ้องร้อง การผู้ใหญ่ รวมถึงพระเถระที่อาจารย์อินทอรนับถือด้วย ต่างกล่าวโทษสำนักสันตอโศกว่าสอนให้คนออกห่างจากศาสนาพุทธ และจนกระทั่งกระทำผิด พ.ร.บ.สงฆ์ หลายประการ ซึ่งอาจารย์อินทอรเห็นว่าเป็นการกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากทางสำนักไม่ได้มีพฤติกรรมดังกล่าว หลายกรณี เช่น กล่าวโทษว่าสำนักนี้สอนให้เด็กไม่เคารพกราบไหว้ พ่อแม่ เป็นต้น อาจารย์อินทอรกล่าวว่าไม่เคยพบว่าทางสำนักได้สอนอย่างนั้น จึงเกิดความคลางแคลงใจว่า สิ่งที่ถูกตั้งคืออะไร อาจารย์อินทอรคิดว่าคงต้องออกไปแสวงหาอย่างจริงจังแล้วว่าสิ่งที่ถูกต้อง หรือลัทธิธรรมคืออะไร

อาจารย์อินทอรเริ่มคิดถึงการลาออกเพื่อไปปฏิบัติธรรมและแสวงหาอย่างจริงจัง โดยไม่ต้องมีที่พึ่งแต่ยังไม่ปรารถนาใคร จนกระทั่งปลายปี 2532 อาจารย์อินทอรจึงถามลูกชายคนสุดท้าย ซึ่งกำลังเรียนในมหาวิทยาลัยปีสุดท้าย ได้คำตอบว่าแม่จะมัวรออยู่ทำไม น่าจะลาออกมาตั้งนานแล้ว อาจารย์อินทอรจึงตัดสินใจยื่นใบลาออกเมื่อต้นปี 2534 เมื่ออายุได้ 54 ปี ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 6 เงินเดือน 18,440 บาทเต็มขั้น

เมื่อออกมาจากวิทยาลัยครูแล้ว อาจารย์อินทอรได้ไปปฏิบัติธรรมที่ปฐมอโศกเป็นประจำ ซึ่งอาจารย์อินทอรบอกว่าจิตใจที่ได้ออกมาเพราะมีโอกาสได้ปฏิบัติในสิ่งที่ใฝ่ฝันมานาน ยิ่งนึกถึงคำของลูกชายได้เสมอว่าแม่จะมัวรอช้าทำไม ซึ่งทำให้อาจารย์คิดว่า เหตุใดตนจึงไม่พบทางนี้เสียตั้งแต่เมื่อยังอายุน้อย ๆ ทำไมจึงพบพระนักปฏิบัติอย่างพระอาจารย์ฝั้นเสียตั้งแต่ที่ยังอยู่ที่อุบลราชธานี เป็นต้น ซึ่งอาจารย์อินทอรบอกว่า ถ้าเป็นอย่างนั้นจริงก็ไม่แน่ใจว่าจะยังเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูมาจนอายุ 54 ปี หรือไม่

ปัจจุบันนอกจากเป็นสมาชิกผู้ปฏิบัติธรรมที่เคร่งครัดคนหนึ่งของปฐมอโศกแล้ว อาจารย์อินทอรยังทำหน้าที่ครูใหญ่ของ โรงเรียน ในชุมชนพุทธ เกษตรของปฐมอโศก ที่เปิดสอนสมาชิกในชุมชนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพราะสมาชิกเห็นว่าอาจารย์อินทอรเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษามากกว่าคนอื่น ๆ จึงให้ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่

อาจารย์อินทอรบอกว่าปัจจุบันอาจารย์มีความเข้าใจธรรมปฏิบัติลึกซึ้งขึ้น อาจจะเป็นเพราะภูมิหลังของอาจารย์จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สาขาฟิสิกส์ที่ทำให้เข้าใจระบบต่าง ๆ ได้ดีและรวดเร็วขึ้น

ความมุ่งมั่นของอาจารย์อินทอร์นั้น เป้าหมายสำคัญที่อาจารย์ต้องการบรรลุก็คือ "การหลุดพ้น" ซึ่งอาจารย์บอกว่าขณะถ้าชาตินี้ทำไม่ได้ก็ตั้งใจจะทำในชาติต่อ ๆ ไป

ภาคผนวก ง
ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสอบถาม

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
<p>1. อาจารย์ก่อเกื้อ</p> <p>ปัจจัยที่ส่งผล</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุมาก (57 ปี) - อายุราชการนาน (34 ปี) - คุณวุฒิปริญญาตรี (ต่ำ) - เงินเดือนน้อย ไม่มีสลาพิเศษ - สุขภาพไม่แข็งแรง - ภารกิจต่อครอบครัว <p>2. ลักษณะงานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ภูมิใจในงานเพราะไม่ได้สอน เนื่องจากมีคุณวุฒิเพียงปริญญาตรี - เคยสอนไม่ตรงสาขาที่จบมาจึงต้องเลือกไปทำงานห้องทะเบียน - ไม่มีโอกาสได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเพราะไม่ได้สอน - ไม่มีความพอใจที่ด้รับงานเสมียน <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่สนใจที่จะทำงานเพราะมือชาทั้งห้านิ้วบางครั้งจับปากกาไม่ได้ - เดินทางไปลำบากเพราะอยู่ในชองลึก - ต้องดูแลหลานสาวอายุ 3 ขวบ 	<p>สัมภาษณ์</p> <p>อดีตหัวหน้างาน</p> <p>ปัจจัยที่ส่งผล</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิเพียงระดับปริญญาตรีต้องทำงานทะเบียนนโยบาย"เซย่าไบไม้" โดยไม่มีชั่วโมงสอน - สามถึงแก่กรรมต้องรับภาระดูแลส่งเสียลูกสาวคนเดียวจนจบกระทั่งมีครอบครัวและมีหลานสาวหนึ่งคน - สุขภาพไม่แข็งแรงและปวดมือขวา - เงินเดือนไม่มากนักไม่มีรายได้พิเศษอื่นเพราะไม่ได้สอน กศ.บป. <p>2. ลักษณะองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - งานที่ได้ทำไม่น่าภูมิใจและไม่ได้รับการสนับสนุนหรือให้โอกาสในการพัฒนา <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เดินทางไกลกว่าจะถึงที่ทำงานและมือชาเดินทางด้วยรถประจำทาง - ต้องรับภาระเลี้ยงหลานสาวที่อายุเพิ่ง 3 ขวบ - สภาพเศรษฐกิจในครอบครัวไม่ดีต้องการได้รับบำเหน็จเพื่อนำไปใช้หนี้ 	

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์ก่อเกื้อ)

ผู้บังคับบัญชาระดับรองอธิการบดีฯ

เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาจารย์ก่อเกื้อ

ปัจจัยที่ส่งผล

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อุปนิสัยในลักษณะเป็นคนตัดสินใจง่าย ชอบการเสี่ยงอยู่เสมอ
- รายได้ที่เป็นเงินเดือนไม่มากนักต่ำกว่า 15,000 บาท ต่อเดือน คิดว่าไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายจึงลาออกไปเพื่อให้ได้บำนาญไปใช้หนี้สินและปลุกบ้านของตนเอง เนื่องจากลามมีถึงแก่กรรมจึงไม่สามารถจะอยู่บ้านพักราชการต่อไปได้
- คิดว่าคงจะไปประกอบอาชีพอื่นที่ทำให้มีรายได้มากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากไม่ได้สอนจึงไม่มีรายได้จากการสอนภาค กศ.บป. (รายได้พิเศษ)

เพื่อนร่วมงาน ๘๗ ชอชมูลเหมแอม พอสรูปจลย ได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนตัดสินใจง่าย โดยไม่ค่อยคำนึงถึงผลที่ตามมาและชอบการเสี่ยง
- รายได้มีเฉพาะเงินเดือน เพราะไม่ได้สอนพิเศษเงินเดือนประมาณหมื่นสองพันบาท ไม่พอกับค่าใช้จ่าย และการชำระหนี้สิน การลาออกจะทำให้ได้บำนาญก้อนใหญ่ พอที่จะชำระหนี้ และปลุกบ้านของตนเองได้ คาดว่าหลังจากออกแล้วจะไปประกอบอาชีพอื่นอีก

2. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีการระดมดูแลหลานสาว เพราะลูกชายเป็นทหารอยู่ต่างจังหวัด ส่วนลูกสาวก็รับราชการทหารเช่นกัน ขณะหลานสาวยังเล็กมาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

2. อาจารย์ใจสุข

ปัจจัยที่ส่งผล

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวต้องดูแลน้องบุญธรรม (หลาน) อย่างใกล้ชิด (เป็นคนโสด)
- ร่ำรวยมากจึงไม่ห่วงเรื่องรายได้
- อุปนิสัยชอบอิสระ และรักการท่องเที่ยวมาตั้งแต่ยังเรียนหนังสือ

2. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิดเพราะพ่อแม่ถูกฆาตกรรมในเวลาเดียวกันจึงเหลืออาจารย์กับน้องบุญธรรม (หลาน) เท่านั้น ส่วนน้อยชายแท้ ๆ (พ่อของน้องบุญธรรม) แยกครอบครัวไปตั้งรกรากอยู่ต่างจังหวัดนานแล้ว
น้องบุญธรรมจะไปเรียนปริญญาตรีที่อเมริกา จึงต้องการไปอยู่เป็นเพื่อน

อดีตหัวหน้าภาควิชาให้ข้อมูลด้วย

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- ไม่ชอบมีภาระผูกพันชอบอิสระ
- ชอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ
- อายุราชการและอายุตัวมากแล้ว
- รายได้เมื่อเทียบกับมากมายหลายร้อยล้านที่มีนับว่าน้อยมาก
- มีภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว พ่อแม่ถูกโจรปล้น และถูกสังหารทั้งคู่ จึงเหลืออาจารย์ใจสุขกับน้องบุญธรรมซึ่งยังเรียนหนังสือไม่จบ

2. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวมีสูง เพราะน้องบุญธรรมต้องการไปเรียนต่อปริญญาตรีที่อเมริกาอาจารย์ใจสุขจึงลาออกไปอยู่ที่อเมริกาเป็นเพื่อนน้องบุญธรรม

ผู้บังคับบัญชาาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์โจสุช)

รองอธิการ 2 ท่าน ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- ชอบท่องเที่ยว ไม่ยึดมั่นในอาชีพรับราชการเท่าใด
- ไม่ชอบการสอนหนังสือเพียงทำไปตามหน้าที่
- ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ชอบอิสระ จึงไม่รับงานพิเศษใด ๆ เลย รับแต่ชั่วโมงสอนภาคปกติ

2. ปัจจัยลักษณะองค์การ

- ทำราชการเป็นงานอดิเรกจึงไม่สนใจในวิชาชีพเท่าที่ควรและ ไม่มีการพัฒนาตนเองเท่าที่ควร เพราะไม่ใส่ใจ

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวสูง คือ มีน้องบุญธรรมคนเดียว ต้องการไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา อ. โจสุช จึงต้องไปดูแลด้วย

ฐานะอาจารย์โจสุชร่ำรวยมาก จึงไม่ต้องห่วงเรื่องเงินเดือน หรือรายได้พิเศษอื่น

เพื่อนอาจารย์เคยเป็นหัวหน้าคณะวิชาให้สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ปัจจัย ที่น่าจะส่งผลคือ

1. ลักษณะส่วนตัว

- ครอบครัวร่ำรวยมากมีเงินเป็นร้อย ๆ ล้าน การรับราชการเป็นเพียงได้พบปะผู้คน และได้มีโอกาสใช้ความรู้ที่เรียนมา ไม่ได้หวังอะไรจากราชการมากนัก
- เป็นคนชอบท่องเที่ยวชอบคุยกับคนทุกกลุ่ม และชอบอิสระ

2. ปัจจัยลักษณะองค์การ

- ไม่ได้รับงานพิเศษอื่นใดนอกจากสอนหนังสือและการสอนภาคพิเศษ(กศ.บป) ก็มีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสอน เพราะเป็นห่วงพ่อแม่

3. ปัจจัยอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีภาระต้องดูแลหลานชายอย่างใกล้ชิดขึ้นเพราะพ่อแม่ขอลูกชายของน้องชายอาจารย์มาเลี้ยง เป็นบุตรบุญธรรม เมื่อพ่อแม่อาจารย์เสียชีวิต อาจารย์โจสุชจึงต้องรับภาระเลี้ยงดู และพาไปเรียนที่อเมริกาโดยอาจารย์ลาออกไปอยู่เป็นเพื่อน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

3. อ.ฉลาด

ปัจจัยที่วิเคราะห์ได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- อุปนิสัย เป็นผู้สมถะ ไม่ชอบอยู่ทำงานจนถึงเกษียณอายุราชการ

2. ลักษณะงานและองค์การ

- ภารกิจมีแต่งงานลอนอย่างเดียว ไม่รับงานอื่นเพราะอายุมากแล้ว
- งานบริหารพิเศษทำมามากแล้วตั้งแต่อยู่ต่างจังหวัดมาอยู่ที่วิทยาลัยครูแห่งสุดท้ายนี้มาเมื่ออายุมากจึงคิดว่าพอได้แล้วให้คนรุ่นใหม่ทำแทนจะดีกว่า
- ในวิทยาลัยครูแห่งใหม่นี้ไม่มีเพื่อนร่วมงานที่สนิทสนม

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- อยากจะออกไปอยู่บ้านพักผ่อน

อดีตหัวหน้าภาควิชา ให้ข้อมูลวิเคราะห์ ปัจจัย
ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- ใจเย็น สมถะ ไม่ชอบรบกวมนใครโดยไม่จำเป็น การอยู่ในราชการจนเกษียณอายุจะเป็นการรบกวมนเพื่อนอาจารย์ให้ต้องเลี้ยงส่ง
- อายุและอายุราชการมากจนเกือบเต็มที่แล้ว

2. ลักษณะงานองค์การ

- ได้มีโอกาสทำงานเต็มตามความสามารถเต็มที่แล้ว คิดว่าคงพอใจแล้ว

3. ปัจจัยอื่น

- ประารถน่าจะลาออกเพื่อไปพักผ่อน

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์ฉลาด)

รองอธิการท่านหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติม
วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- รายได้มาก เงินเดือนระดับ 8
เต็มขั้น พอใจแล้ว
- เป็นคนสมถะ ไม่ชอบรบกวใคร
จึงไม่อยากอยู่ทำงานจนเกษียณอายุ

2. ลักษณะงานองค์การ

- เคยทำงานบริหารมาจากวิทยาลัยครู
ต่างจังหวัด จนพอใจแล้ว
- ไม่ได้ทำงานพิเศษอื่นใดนอกจากสอน
เพราะรู้สึกที่ทำมามาก จึงไม่รับหน้าที่
รองอธิการและอธิการเอง ขอร้องให้
รับทำงานหรือเป็นที่ปรึกษาที่ขอปฏิเสธ
เนื่องจากอยากจะพักผ่อน

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ลาออกเพราะอยากพักผ่อนก่อนเกษียณ
อายุ

ไม่สามารถหาเพื่อนอาจารย์ที่สนิทได้จึงได้
สัมภาษณ์ภรรยาของ อ.ฉลาด วิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- เงินเดือนระดับ 8 เต็มขั้น
- ทุ่มเทาให้มากพอแล้ว อยากอยู่ให้สบาย
เนื่องจากเป็นคนสมถะ
- ไม่อยากให้เพื่อนอาจารย์ต้องจัดงาน
เลี้ยงส่งชื่อของชวัญให้

2. ลักษณะงานองค์การ

- สอนหนังสืออย่างเดียวไม่รับงานพิเศษ
อื่นเพราะบอกว่าพอแล้ว เนื่องจากทำ
งานบริหารมาตั้งแต่หนุ่มเริ่มรับราชการ
ในกรมอื่นก่อนเมื่อเข้าบรรจุก็ทำหน้าที่
บริหารมาตลอด จนก่อนย้ายเข้ากรุงเทพฯ
เมื่ออายุมาก ย้ายไป วค.แห่งสุดท้ายจึง
ขอปฏิเสธงานบริหาร
- เมื่อสอนช่วงหลังรู้สึกเบื่อ เพราะนักศึกษา
ไม่ตั้งใจเรียนเหมือนรุ่นก่อน ๆ เพื่อน
อาจารย์ก็ไม่ค่อยมี จะอยู่ที่ห้องพักคนเดียว
เป็นประจำต้องรับภาระงานธุรการแทน
อาจารย์ในภาคอยู่เสมอ รู้สึกอึดอัดใจ
พอสมควร

3. ปัจจัยอื่น

- ต้องการพักผ่อนจึงลาออก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

4. อาจารย์โถมงาม

ปัจจัยที่ส่งต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- คุณวุฒิปริญญาตรี
- ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง
- ระดับเงินเดือนต่ำ

2. ลักษณะงานและองค์การ

- รับภารกิจในการสอนเพียงอย่างเดียว ไม่รับงานพิเศษอื่น เพราะมีภาระทางครอบครัวมาก
- โอกาสสร้างความสัมพันธ์กับคนในหน่วยงานมีน้อย เพราะต้องทุ่มเทเวลาให้กับครอบครัว
- ไม่ค่อยมีโอกาสดำเนินการศึกษาค้นคว้า หรือการอบรมสัมมนา ทำผลงานทางวิชาการ

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีภาระต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว คือ การรับ-ส่งลูกถึง 4 คน ไปโรงเรียน และดูแลสามีซึ่งทำธุรกิจส่วนตัว และทำงานธนาคารด้วย
- การเดินทางไปรับ-ส่งลูกและไปทำงานมีอุปสรรค เรื่องการจราจรมาก

อดีตหัวหน้าภาควิชา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งต่อการลาออกได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- อุปนิสัยชอบตัดสินใจทำอะไรง่าย ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา
- มีภาระทางครอบครัวมากทำให้ขาดสอนบ่อย ๆ
- ไม่ชอบสอนนักศึกษาเท่าใดนัก

2. ลักษณะงานและองค์การ

- สอนหนังสืออย่างเดียวไม่เคยทำงานพิเศษอื่นใด
- เคยถูกส่งไปช่วยราชการกรมอื่น ประมาณ 2 ปี เมื่อมีนโยบายเจลาเรียน อาจารย์โดยผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีจะถูกเกลี้ยไปช่วยงานที่ไม่ใช้งานสอนหรือช่วยงานหน่วยงานอื่น
- ไม่ภาคภูมิใจในงานที่ได้ปฏิบัติ
- ไม่ประทับใจกับการทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีภารกิจต้องดูแลสามี ไปลูก 4 คน รวมทั้งธุรกิจของการขายอาคารชุดของสามี

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
<p>5. อาจารย์ดอกแก้ว ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุยังน้อย - คุณวุฒิสูง - ลักษณะอุปนิสัยชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ กระจุกตัว รื้อรื้อ ชอบคิดโครงการใหม่ ๆ ชอบเปลี่ยนแปลง <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วยกับนโยบาย และ เป้าหมาย แต่ไม่ชอบวิธีปฏิบัติของวิทยาลัยครูที่ไม่ค่อยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาทั้งการพัฒนาก้าวหน้าทางวิชาการ การเสนอโครงการใหม่ ๆ ไม่ได้รับการสนับสนุน - ไม่ประทับใจในการทำงาน เพราะต้องลงทุน ลงแรงทำโครงการต่าง ๆ เอง เพื่อประโยชน์ของนักศึกษา - ไม่ชอบวิธีการทำงานของเพื่อนร่วมงานที่มักชิงดีชิงเด่นแต่ไม่ค่อยได้สร้างสรรค์งาน - ภารกิจที่ทำมีโอกาสได้ไปสัมผัสกับการสอนในมหาวิทยาลัย และลงทุนทำธุรกิจการสอนภาษา จึงมีโอกาสในการหางานใหม่ได้ 		<p>อดีตหัวหน้าภาควิชา ได้ให้ข้อมูลที่วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นคนกระตือรือร้น - ชอบทำงานริเริ่ม - ชอบทำงานคนเดียว โดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะเห็นด้วยหรือไม่ โดยเฉพาะการเสนอโครงการจัดกิจกรรมให้นักเรียน - คุณวุฒิค่อนข้างสูง คือ ปริญญาโทการสอนภาษาอังกฤษ และมีตำแหน่ง ผศ. <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชอบเสนอโครงการโดยที่ตนเองคิดว่า เป็นประโยชน์ แต่คนอื่นไม่เห็นด้วย หรือไม่มีในแผนงาน จึงไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน ดังนั้น จึงต้องลงทุนทำเอง โดยการจัดเก็บเงินจากนักศึกษาบ้าง - ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานไม่ค่อยดี ไม่ชอบสูงส่งกับใคร เมื่อมีโอกาสได้ทำสิ่งใดก็มักจะถูกเขม่นเสมอ - มีโอกาสได้ออกไปสอนในมหาวิทยาลัย โดยเป็นอาจารย์พิเศษ จึงมองเห็นช่องทางที่จะเปลี่ยนงานได้

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์ตอกแก้ว)

รองอธิการฯ ท่านหนึ่ง ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
วิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนกระตือรือร้น ชอบคิดสร้างสรรค์
- ชอบทำงานตัวคนเดียว ไม่เคยสนับสนุนหรือชักชวนเพื่ออาจารย์มาร่วมงาน แต่จะได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอกค่อนข้างมาก
- ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่
- ชอบมองงานที่ทำในเชิงธุรกิจ

2. งานและองค์การ

- รับภาระงานสอนและงานพิเศษบ้างตามโอกาส
- สอนพิเศษในมหาวิทยาลัยเป็นประจำ ก่อนลาออกประมาณ 2 ปี
- ใจไม่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เพราะไม่ชอบยุ่งสิ่งกับใคร เมื่อเป็นผู้รับผิดชอบโครงการจึงไม่ค่อยมีเพื่อนอาจารย์ชอบ มักคิดว่าไม่ได้รับการสนับสนุน
- ไม่ชอบวิธีที่ผู้บริหารใช้ คือ การตัดสินใจต่าง ๆ อาจารย์ไม่เคยมีส่วนร่วมด้วย
- รู้สึกว่าถูกจับผิดเสมอ เช่น สละสิทธิ์ไม่สอนภาคพิเศษ (กศ.บป.) เพื่อให้คนอื่นได้มีรายได้พิเศษ ก็ถูกกล่าวหาว่าเพราะสอนมหาวิทยาลัยมีรายได้สูงกว่า ย้ายโต๊ะเข้าไปนั่งในห้อง

สามีซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกนั้น ได้แก่

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนค่อนข้างหัวแข็ง ตื้อรัน เมื่อไม่ชอบสิ่งใด หรือจะทำอะไรต้องทำให้ได้ เช่น การทำโครงการต่าง ๆ ให้นักศึกษา เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนก็หาทางทำเอง โดยขอความร่วมมือจากบุคลากรภายนอก หรือหน่วยงานภายนอก และความร่วมมือจากนักศึกษาเอง

2. งานและองค์การ

- ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน จากวิทยาลัยในการทำงานมากนัก ส่วนใหญ่จะลงแรงทำเอง และนอกจากไม่ได้ความดีความชอบ ยังถูกเขม่นจากเพื่อนอาจารย์ จึงไม่ประทับใจในการทำงาน
- มีโอกาสได้ช่วยสอนในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จึงพบร่องทางเข้าไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเต็มตัว โดยที่ตนเองก็สนับสนุนให้โอนไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยด้วย เพราะหากอยู่วิทยาลัยครู ก็มีแต่จะท้อทอยไปเรื่อย ๆ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
กรณี	

6. อาจารย์ด้ชัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- คุณวุฒิสูง
- ตำแหน่งสูง (รศ.ระดับ 8)
- ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ที่ท้าทาย

2. งานและองค์การ

- เคยทำงานบริหารระดับหัวหน้าคณะวิชาติดต่อกัน 8 ปี ชอบกับการทำงานได้ทำงานพิเศษหลาย ๆ โครงการ
- ประทับใจในการทำงานกับวิทยาลัยครูมาก
- ผิดหวังบ้างกับการไม่ได้เป็นอธิการ ทั้ง ๆ ที่เคยได้รับการเสนอชื่อ แต่เหตุผลที่ไม่ได้เพราะเป็นผู้หญิงมีครอบครัวแล้วจึงไม่ได้รับเลือก
- มีโอกาสรู้จักกับผู้มีอำนาจหน้าที่ที่จะชักชวนไปทำงานด้านการเมืองได้

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือ ความสนใจทำงานด้านการเมืองท้องถิ่น คือ เป็นรองผู้ว่าราชการฝ่ายการศึกษา

อดีตรองอธิการฝ่ายวิชาการ ให้ข้อมูล

วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- ประสบการณ์สูง
- มีความทะเยอทะยานใฝ่ฝันที่จะทำสิ่งที่ดี มีคุณค่าเสมอ

2. งานและองค์การ

- ได้รับความสำเร็จจากการทำงานในวิทยาลัยครู
- เป็นหัวหน้าคณะวิชา 2 สมัยติดต่อกัน
- เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าโครงการพิเศษต่าง ๆ เสมอ
- เป็นที่ยอมรับนับถือทั้งของอาจารย์และบุคคลภายนอก
- อาจจะมีผิดหวังที่กรมการฝึกหัดครูไม่เลือกให้เป็นอธิการ เพราะเป็นผู้หญิงและมีครอบครัวแล้ว อาจจะไม่สะดวกที่จะเป็นอธิการในต่างจังหวัด

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- มีความตั้งใจที่จะออกไปทำงานด้านการเมืองท้องถิ่น จะเห็นได้จากลาออกตั้งแต่ยังไม่มีการเลือกตั้ง

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์ต๋ซัน)

อธิการวิทยาลัยครูแห่งนั้น ได้ให้ข้อมูล
เพิ่มเติม วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นคนมีความใฝ่ฝัน ที่จะทำคุณประโยชน์
ให้แก่วิทยาลัย
 - มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
 - อายุตัวและอายุงานมาก
 - ตำแหน่งสูงพอแล้ว
2. งานและองค์การ
 - มีโอกาสได้ทำงานบริหารในตำแหน่ง
สำคัญหลายตำแหน่ง โดยเฉพาะเป็น
หัวหน้าคณะวิชา 2 สมัย ติดกัน
 - ประสบความสำเร็จในงานทุกอย่าง
ที่ทำ
 - เคยได้รับรางวัลเกียรติยศหลาย
รางวัล จากการเป็นอาจารย์ใน
วิทยาลัยครู
 - พลาดจากการได้รับเลือกเป็นอธิการ
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
 - ศูนย์ความสนใจของชีวิต อยู่นอกเหนือ
จากงานในวิทยาลัยครู คือ การได้รับการ
เชิดชูชวนให้ไปทำงานการเมือง
ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
เลย

เพื่อนอาจารย์ในภาควิชาเดียวกัน ได้ให้ข้อมูล
วิเคราะห์ ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือ
รือร้อนเสมอ
 - อายุมาก
 - อายุราชการมาก จนเงินบำนาญกับ
เงินเดือนเท่ากัน
 - ตั้งใจสอนเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด
2. งานและองค์การ
 - ได้รับความสำเร็จในการทำงาน มีผล
งานสำคัญหลายโครงการ เช่น การ
เปิดภาควิชาเทคโนโลยีการอาหาร
ที่พัฒนาก้าวหน้ามากจนทุกวันนี้
 - เคยเป็นผู้บริหารคณะวิชา 2 สมัย
ติดต่อกัน ได้รับการยอมรับทั้งอาจารย์
ผู้บริหารและบุคคลภายนอก
 - เคยได้รับรางวัลที่เป็นผลงานของ
อาจารย์เองมากมายหลายรายการ
 - อาจจะมีผิดหวังที่ไม่ได้รับเลือกเป็น
อธิการ
3. ปัจจัยอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงาน
 - ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือ
จากงานในวิทยาลัยครู คือ การเป็น
ผู้บริหารในงานการเมือง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
กรณี	

7. อาจารย์เดือนเพ็ญ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- ภาวะรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง
- อุปนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะพี่สาวที่ป่วยหนัก

2. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัว คือพี่สาว 2-3 คน อายุ 82 ปี ลงมาอยู่ในวัยชรา เป็นโสด และโดยเฉพาะพี่สาวคนโตที่เลี้ยงดูอาจารย์เดือนเพ็ญแทนแม่ กำลังป่วยหนักจากโรคมะเร็งที่เป็นเรื้อรังมา 30 กว่าปีแล้ว อาจารย์เดือนเพ็ญต้องออกไปดูแลให้ใกล้ชิด

อดีตหัวหน้าภาควิชาที่เคยทำงานด้วยกันมาให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- เงินเดือนสูง
- ภาระต่อครอบครัว ชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ
- ภาวะรับผิดชอบต่อครอบครัว คือ พี่สาวที่รับราชการ (2 คน ป่วยหนักเป็นมะเร็งเรื้อรัง 1 คน) ต้องดูแลช่วยเหลือ

2. งานสำคัญ

- รับผิดชอบงานสอนและงานพิเศษอื่นอีกหลายประการ
- ได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาจารย์และผู้บริหาร
- การทำงานในวิทยาลัยในระยะหลังมีผลกระทบต่อครอบครัว เพราะต้องทอดทิ้งพี่สาวที่ป่วยหนักมาทำงาน

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน

- ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัว คือ พี่สาวที่เลี้ยงดูอาจารย์มาตั้งแต่เล็กป่วยเป็นมะเร็งเรื้อรังมา 30 ปี ขณะนั้นอาการทรุดหนักต้องออกไปดูแล

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์เดือนเพ็ญ)

หัวหน้าคณะวิชา ที่เคยทำงานร่วมกันมา 10 ปี ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เสียสละ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
 - ฐานะทางเศรษฐกิจดีมาก
2. งานและองค์การ
 - ชอบสอนหนังสือ ได้รับการยอมรับจากนักศึกษาและอาจารย์
 - ไม่ชอบระบบการทำงาน และการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ วิทยาลัยครูที่มีการเลือกตั้ง
 - ไม่ชอบผู้บริหารที่ขึ้นมาจากการเลือกตั้ง เคยวิเคราะห์วิจารณ์เชิงคัดค้านนโยบาย เป้าหมายและค่านิยมของวิทยาลัยครูเสมอ
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
 - ต้องดูแลสุขภาพของบุคคลในครอบครัวที่ป่วยหนัก
 - ต้องการพักผ่อน เพราะอายุมากใกล้เกษียณอายุราชการ

เพื่อนอาจารย์ในภาควิชา ให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - อายุมาก
 - อายุราชการสูง
 - รายได้สูง ระดับ 6 เต็มขั้น และมีมรดกนับร้อยล้านบาท
 - ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละสูงมาก
 - ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง
2. งานและองค์การ
 - สอนและรับงานพิเศษเสมอ
 - การทำงานประสบความสำเร็จพอใจ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาจารย์และนักศึกษา
 - การเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู มีผลกระทบต่อกรับผิดชอบพี่สาวซึ่งชราภาพ หลายคน มีพี่สาวคนโตอายุ 82 ปีป่วยเป็นมะเร็งเรื้อรัง ทุกคนเป็นโสด รวมถึงอาจารย์เดือนเพ็ญ ดังนั้น การทำงานจึงเป็นการทอดทิ้งพี่สาวผู้มีอุปการคุณ
 - ไม่ชอบบรรยากาศการทำงานในวิทยาลัยครู โดยเฉพาะการแข่งขันกันเลือกตั้งเป็นผู้บริหาร
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
 - การดูแลพี่สาวที่ชราภาพและป่วยหนัก และตนเองต้องการพักผ่อน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
8. อาจารย์ธนิดา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก	<p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุน้อย - อายุราชการน้อย - คุณวุฒิสูง - เงินเดือนน้อย - อุปนิสัยกระตือรือร้น ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ชอบงานที่ท้าทาย <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สอนและเป็นหัวหน้าภาควิชา - ไม่ประทับใจในการดำเนินเพราะไม่ได้ทำงานเต็มตามความสามารถที่มี - ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เป้าหมาย ค่านิยมของวิทยาลัยครู - ไม่ชอบวิธีการบริหารของผู้บริหารที่ใช้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเสมอ - ไม่ประทับใจกับการทำงานร่วมกับอาจารย์ในภาควิชา เพราะกว่าจะขอความร่วมมือกัน ได้ต้องอ้อนวอนอยู่ยาวนาน การติดต่อสื่อสารภายในไม่ดี - ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน โดยเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ครูภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น - ไม่มีความผูกพันต่อวิทยาลัยครู เพราะงานที่ได้ทำไม่สอดคล้องกับความต้องการ <p>3. มีโอกาสเลือกเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย</p>	<p>อดีตหัวหน้าคณะวิชา ซึ่งเกษียณอายุไปแล้ว ทำงานร่วมกับอาจารย์ธนิดา มาตั้งแต่ต้น ให้ข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัย ได้ดังนี้</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณวุฒิสูง เป็นที่ต้องการของสังคม - อายุน้อย - อายุราชการน้อย - ฐานะทางเศรษฐกิจดีมาก - เป็นคนกระตือรือร้น ใจร้อน ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ชอบความทันสมัย ไม่ชอบงานจำเจ เคยทำงานบริษัทเอกชน และธนาคารมาแล้ว แต่ไม่ชอบ <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นหัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยครู ที่ต้องเผชิญปัญหาตลอดทั้งปี ทั้งนักศึกษาที่มีจำนวนมาก และเข้ามาหลายรุ่นตามความต้องการของผู้บริหาร ทำให้เกิดปัญหาขาดผู้สอน ห้องเรียนแน่นเกิน จะเผชิญปัญหานี้ทุกปี - ขาดการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพราะเมื่อรับนักศึกษามาก แต่กลับไม่มีครุภัณฑ์ หรือห้องปฏิบัติการของนักศึกษาและผู้บริหารไม่สามารถจัดหาให้ได้ - ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของการรับนักศึกษาแบบไม้อื่น และไม่ทราบเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่ชัดเจน ค่านิยมไม่สอดคล้องกับการทำงานในวิทยาลัยครู

(อาจารย์ธิดา)

รองอธิการ 2 ท่าน หัวหน้าสำนักงานอธิการ
ได้ร่วมกันให้ข้อมูล สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก
ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- กระตือรือร้น ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่
ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ง่าย ๆ โดยไม่
คำนึงถึงผลที่ตามมา ใจร้อน ชอบความ
ทันสมัย

2. งานและองค์การ

- เป็นหัวหน้าภาควิชา และหัวหน้างาน
ประชาสัมพันธ์ ประสบปัญหาในการทำงาน
ตลอดเวลาทั้งเรื่องการรับนักศึกษา
เรื่องขาดวัสดุอุปกรณ์สนับสนุน รองอธิการ
จะต้องช่วยแก้ปัญหาให้โดยตลอด
- ไม่ชอบและไม่เห็นด้วยกับนโยบาย
เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครู
- ไม่ประทับใจกับการทำงาน และเพื่อน
ร่วมงานในวิทยาลัยครู ที่ไม่ให้ความ
ร่วมมือในการทำงาน
- ไม่ชอบหรือคัดค้านสิ่งที่ผู้บริหารตัดสินใจ
เสมอ เช่น การที่ผู้บริหารไม่ตัดสินใจ
เลือกอาจารย์ธิดา ขึ้นเป็นหัวหน้า
ภาคสืบต่ออีก 1 วาระ

3. สภาพแวดล้อมภายนอกวิทยาลัยครู

การมีโอกาสดำเนินทางเลือกและมี
โอกาสได้เลือกทางเลือกใหม่โดยการได้ออน
ไปเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย

เพื่อนอาจารย์ในภาควิชา ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
วิเคราะห์ปัจจัยได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อุปนิสัยไม่สอดคล้องกับการเป็นอาจารย์
วิทยาลัยครู เหมาะที่จะเป็นอาจารย์
มหาวิทยาลัย เพราะ "คลุกฝุ่น" ไม่เป็น

2. งานและองค์การ

- ไม่ประทับใจในการทำงานในวิทยาลัย
ครู เพราะคาดว่าจะต้องมีทุกอย่าง
เหมือนมหาวิทยาลัย ที่อาจารย์ธิดาเคย
พบเห็นมา จึงไม่ภูมิใจ
- ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เป้าหมาย
และค่านิยม ของวิทยาลัยครู โดยเฉพาะ
การผลิตสาขาวิชาอื่น มักจะมีปัญหา
ในภาควิชาเสมอ
- ไม่ประทับใจในการทำงานร่วมกับเพื่อน
อาจารย์ เพราะเมื่อรับงานมามักจะแบ่ง
ให้อาจารย์ทุกคนไปทำ ซึ่งส่วนใหญ่จะ
ไม่รับการนับถือว่างานพิเศษเหล่านั้น
ผู้บริหารมอบให้อาจารย์ธิดาเพียง
คนเดียว จึงทำให้อาจารย์ธิดารู้สึกว่า
มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก
- ไม่ชอบวิธีการทำงานของผู้บริหารที่ใช้
วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการ
ตัดสินใจ โดยไม่ให้อาจารย์มีส่วนร่วม
โดยเฉพาะการเลือกหัวหน้าภาควิชา
อาจารย์ธิดาไม่ได้รับการเลือกจาก
อธิการ เป็นสมัยที่ 2

ตารางที่ 6

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

9. อาจารย์บันทึก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- บุคลิกลักษณะและอุปนิสัยเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักคนมาก ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย
- สนใจในเรื่องการเมืองมานาน เพราะบิดาเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัย

2. งานและองค์การ

- ประสบความสำเร็จในการทำงาน ได้รับการยอมรับจากอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษาอย่างดี
- เคยเป็นบริหารหลายระดับ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา
- เคยเป็นหัวหน้าโครงการจัดสัมมนาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของจังหวัด 2 ครั้ง

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือ ความสนใจอยากเป็นนักการเมืองระดับชาติ

อดีตรองอธิการ

ให้ข้อมูล วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนมีความกระตือรือร้น
- ชอบกิจกรรมที่ต้องการพบปะคนมาก ๆ
- มนุษยสัมพันธ์ดี มีคนรู้จักมากทั้งภายในภายนอกวิทยาลัยครู
- ใฝ่ฝันอยากเป็นนักการเมืองเหมือนพ่อ

2. งานและองค์การ

ประสบความสำเร็จในการทำงานพอสมควร ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าภาควิชา หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้อง

- มีความสนใจอยากเป็นนักการเมือง
- เชื่อว่าหากมีโอกาสจะออกไปสมัครรับเลือกตั้งอีก

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์บัณฑิต)

อธิการ ได้ให้

ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์บัณฑิต และวิเคราะห์ ปัจจัย
ที่ส่งผลต่อการลาออก คือ

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนกระตือรือร้น
- มนุษยสัมพันธ์ดี ชอบพูด ชอบอภิปราย
แสดงความคิดเห็น
- มีบุคลิกของผู้นำ
- นิยษ์ชอบเล่นอโต้ว อาสา ช่วยคนอื่น
- ความสนใจอยากเป็นนักการเมืองเหมือน
พ่อ ซึ่งเป็น สส. มีชื่อเสียงในอดีต

2. งานและองค์การ

- ประสบความสำเร็จในการทำงาน ได้รับการ
การยอมรับ ทั้งจากอาจารย์ ผู้บริหาร
และบุคคลอื่นภายในจังหวัด
- เคยได้รับเลือกเป็นผู้บริหารมาหลาย
ระดับตั้งแต่หัวหน้าฝ่าย จนถึงหัวหน้า
ภาควิชา หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้า
กิจการนักศึกษา

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจาก
งาน ในขณะนั้น คือ ประสงค์จะเป็นสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร

เพื่อนอาจารย์ร่วมคณะวิชาเคยทำงานด้วยกัน

มา 20 ปี ให้ข้อมูลเพิ่มเติม การวิเคราะห์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนกระตือรือร้น และความสนใจในการ
เมือง และมีสายเลือดนักการเมืองมาจาก
พ่อ ซึ่งเป็น สส. ที่มีชื่อของจังหวัดหนึ่ง
ทางภาคอีสาน

2. งานและองค์การ

- ประสบความสำเร็จในการทำงานพอ
สมควร ได้รับการยอมรับจากอาจารย์
และบุคคลภายนอก ทำให้มีโอกาสร่วมทำ
งานกับหลายหน่วยงานของจังหวัด

3. ปัจจัยอื่น

ศูนย์ความสนใจของชีวิตมีนอกเหนือจาก
งาน คือ อยากเป็น สส.

ตารางที่ 6

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

<p>10. อาจารย์ปรียานุช
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุมาก - อายุราชการมาก - คุณวุฒิ ปริญญาตรี - อุปนิสัยเป็นคนที่ชอบความเรียบง่าย ชอบอิสระ ชอบท่องเที่ยวต่างประเทศ เพราะสามีทำงานกับยูนิลี <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประทับใจกับการทำงานพอสมควร - ไม่มีโอกาสในการพัฒนา เพราะไม่ใส่ใจ - เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ภารกิจของวิทยาลัยครู รู้ลึกอดีตบ้าง เพราะไม่อยากพัฒนาตนเอง เข้าไปสู่ภารกิจใหม่ <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีปัญหาเรื่องการเดินทาง เพราะการจราจรเป็นอุปสรรค ต้องออกบ้านแต่เช้า และรีบกลับก่อนบ่ายสามโมง - ต้องการอยู่เป็นเพื่อสามี ซึ่งเกษียณอายุแล้ว - ต้องทำงานพิเศษในโบสถ์คาทอลิก ในหมู่บ้าน | <p>หัวหน้าภาควิชา ซึ่งเคยทำงานร่วมกันมา 15 ปี
ให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุมาก - อายุราชการมาก - รายได้มากพอแล้ว ฐานะดีมาก - อารมณ์ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี - ชอบท่องเที่ยว โดยเฉพาะต่างประเทศ <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประสบความสำเร็จในการทำงานพอสมควร - อึดอึดใจบ้างเมื่อต้องสอนภาษาอังกฤษที่เป็นเนื้อหาและทักษะทางธุรกิจ และอุตสาหกรรม เพราะอาจารย์จบมาทางภาษาและวรรณคดี แม้จะได้เข้าอบรมเพิ่มเติมก็ยังปรับตัวปรับใจไม่ได้ <p>3. ปัจจัยอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องเดินทางไกล เป็นอุปสรรคมากรีบกลับบ้านก่อนบ่ายสามโมงเป็นประจำ - มีภารกิจในด้านศาสนาต้องปฏิบัติ เพราะเป็นคนที่เคร่งครัดมาก |
|---|--|

ผู้บังคับบัญชาาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์ปริญญ์)

รองอธิการและอธิการ ได้ให้ข้อมูล พอ
วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล
 - อุนิเลียเป็นคนร่าเริง ของเรื่องง่าย ๆ ไม่เคร่งเครียดกับการทำงาน
 - เต็มใจในการทำงานเสมอ
 - รักการท่องเที่ยว
2. งานและองค์การ
 - ประสบความสำเร็จในการสอน และการทำงานพอสมควร
 - เคยปรารถนาว่าไม่ชอบสอนภาษาอังกฤษด้านธุรกิจ เพราะขัดกับอุปนิสัยและไม่ถนัด เนื่องจากเรียนมาทางภาษาและวรรณคดีอังกฤษ
3. ปัจจัยอื่น
 - ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือ ต้องทำงานในโบสถ์คาทอลิกในหมู่บ้านเป็นประจำ เท่าที่ทราบทำงานในลักษณะเลขานุการของโบสถ์ และเป็นผู้ร้องเพลงลวดของโบสถ์ด้วย เป็นคนเคร่งครัดในเรื่องศาสนา
 - ต้องการอยู่เป็นเพื่อนสามี ซึ่งเป็นคนเคร่งครัดในศาสนาเช่นเดียวกัน สามีจะเดินทางไปต่างประเทศบ่อย จึงติดตามไปด้วย

เพื่อนร่วมงานในภาควิชาที่เคยทำงานด้วยกันมา
5 ปี ให้ข้อมูล พอวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - ใจเย็น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ตั้งใจสอน ชอบอิสระ
2. งานและองค์การ
 - รับงานสอนเป็นหลัก และทำได้ดี เป็นที่ชื่นชอบของนักศึกษา
 - ภารกิจใหม่ของวิทยาลัยครู คือการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นไปทางธุรกิจ และอุตสาหกรรม อาจารย์ปริญญ์ทำไม่ได้ เพราะไม่ถนัด และไม่ชอบเคยบ่นอึดอัดใจ แม้จะได้เข้าอบรมหลายครั้งก็ยังปรับตัวไม่ได้ จึงขอจางสอนภาษาอังกฤษทั่วไปเสมอ
3. ปัจจัยอื่น
 - การเดินทางเป็นอุปสรรคต่อการมาทำงานและกลับบ้านมาก เพราะจราจรติดขัด อาจารย์ต้องรีบออกเดินทางก่อนบ่ายสามโมงทุกวัน
 - อาจารย์ต้องทำงานพิเศษในโบสถ์คาทอลิก ในตอนเย็นทุกวัน ถ้าติดขัดอยู่บนถนนก็จะไปไม่ทัน
 - อยากจะพักผ่อนเป็นเพื่อนสามีที่เกษียณแล้ว

ตารางที่ 6

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
<p>11. อาจารย์พิเศษ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุน้อย - อายุราชการน้อย - คุณวุฒิ ป.โท วิศวกรรม - ตำแหน่ง ระดับ 5 อาจารย์ 1 - ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว - อุปนิสัยกระตือรือร้น ชอบคิดสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ชอบงานที่ท้าทายความสามารถ <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่รู้ข้อมูลใด ๆ ของวิทยาลัยครู โอนมาเพราะความจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดพ่อที่ป่วยหนัก แต่พ่อถึงแก่กรรมก่อนจะได้โอน - ไม่ประทับใจต่อการต้อนรับ รู้สึกมีการแบ่งพวกทำงานระหว่างอาจารย์ที่จบสาขาครูกับสาขาอื่น โຕะและห้องทำงานมาตรฐานต่ำมาก - ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เป้าหมายและค่านิยมของวิทยาลัยครู - ไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำโครงการพิเศษต่าง ๆ ของนักศึกษา - ไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 	<p>หัวหน้าภาควิชา ให้ข้อมูล นำมาวิเคราะห์หาปัจจัยได้ดังนี้</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความกระตือรือร้น ต้องการทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ ชอบคิดสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เสมอ <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่รู้ข้อมูลต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู มาก่อน และ ไม่ต้องการศึกษา เนื่องจากโอนมาบรรจุเพราะต้องการดูแลพ่อซึ่งป่วยหนัก - ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับเพื่อนอาจารย์ เพราะปกติไม่ชอบพูด - ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย เป้าหมาย และค่านิยมของวิทยาลัยครู - ไม่ประทับใจกับการทำงานในวิทยาลัยครู เพราะคิดว่าทุกอย่างต่ำกว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็น <p>3. ปัจจัยอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีความผูกพันต่อวิทยาลัย จึงไม่สนใจที่จะทำงานต่อ - ข้อจำกัดของคู่สมรสที่ย้ายงานไม่ได้ <p>4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเคลื่อนไหวในตลาดแรงงาน และการอาชีพมีมากทำให้การรับงานพิเศษ (job พิเศษ) ได้มาก - ความต้องการบุคลากรของมหาวิทยาลัย 	

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์พิเศษ)

รองอธิการ และอธิการที่เป็นผู้บังคับบัญชา และเป็นผู้สัมภาษณ์ ก่อนรับโอนอาจารย์พิเศษได้ ให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อุปนิสัยส่วนตัวเป็นคนเชื่อมั่นในตนเองสูง เก็บตัว ไม่ชอบยุ่งกับใคร แต่เป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ ชอบงานที่ทำด้วยความสามารถ

2. งานและองค์การ

- งานในวิทยาลัยครูไม่เป็นที่ประทับใจ เพราะไม่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
- การสนับสนุนโครงการของอาจารย์ จำเป็นต้องใช้เงินก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่นัก เพราะความจำกัดของงบประมาณ จะต้องสนับสนุนของสาขาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ทางวิทยาลัยจึงเลือกสนับสนุนเป็นเรื่อง ๆ ไป
- ไม่ชอบใจนโยบาย เป้าหมาย และ ค่านิยมในการปลูกฝังให้นักศึกษา โดยเฉพาะในสาขาที่อาจารย์รับผิดชอบ เพื่อให้เป็นลูกมือช่างต่อไป

3. ปัจจัยที่เ้าเกี่ยวกับ

- การย้ายเข้ากรุงเทพฯ สามารถหางานพิเศษทำได้
- การเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จะมีโอกาสดีกว่าหลายอย่าง

เพื่อนอาจารย์ท่านหนึ่ง ให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ปัจจัยได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนเงียบ ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร จึงไม่ค่อยมีคนรู้จักเท่าใดนัก
- ชอบคิดโครงการใหม่ ๆ ขึ้นมาทำ

2. งานและองค์การ

- งานที่ทำอยู่นั้นไม่พอกับความรู้ ความสามารถ หรือพูดได้ว่า "ไม่พอมือ" ของอาจารย์

3. ปัจจัยอื่น

- แต่งงานก่อนลาออกประมาณ 1 ปี ภรรยาทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ อาจารย์พิเศษจึงต้องย้ายตามภรรยา
- ตั้งใจจะออกตั้งแต่แรกเข้า

4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- การเคลื่อนไหวในตลาดแรงงานทำให้หางานพิเศษทำได้ง่าย
- มหาวิทยาลัยต้องการกำลังคนด้านนี้ เช่นเดียวกับกับวิทยาลัยครู

ตารางที่ 6

ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
กรณี	

12. อาจารย์พิศवास

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- คุนวุฒิสุง
- ตำแหน่งสูง
- เงินเดือนสูง
- สุขภาพไม่แข็งแรง ปวดหลัง

2. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- การเดินทางไม่สะดวก
- ภาวะผูกพันกับคนในครอบครัว
สามีเกษียณอายุแล้ว จึงอยากมา
อยู่เป็นเพื่อนสามี

อดีตรองอธิการ ให้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์

พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- ตำแหน่งสูง
- มีความตั้งใจทำงานจริงจัง
โดยเฉพาะการคิดเกรตนักศึกษา
- สุขภาพไม่แข็งแรง เป็นโรคปวดหลัง
เรื้อรัง

- ทงุดหงิดง่ายแม้เรื่องเล็กน้อย

2. งานและองค์การ

- ประสบความสำเร็จ ในงานที่ทำ
และตนเองได้รับการยอมรับ และ
พัฒนาจนถึงได้ตำแหน่ง รค.
- ในระยะหลัง ๆ ก่อนลาออกมีความรู้สึก
ไม่ชอบการลอบและการทำงานร่วมกับ
อาจารย์
- วิชาพัชวิจารย์ การตัดค้ำกับการบริหาร
ของผู้บริหาร

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัว
- สุขภาพ
- สามีเกษียณ

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง	เพื่อนร่วมงาน/สนิท
(อาจารย์พิเศษ)	
<p>อดีตรองอธิการ และอธิการ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์พิเศษ วิเคราะห์พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก ดังนี้</p>	<p>เพื่อนร่วมงานซึ่งเป็นอาจารย์ เคยทำงานร่วมภาควิชาเดียวกันมาให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ พบปัจจัยที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อการลาออกของอาจารย์พิเศษ ดังนี้</p>
<p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอาจารย์ผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง คณะวิชาวิทยาการจัดการ และทำหน้าที่ รองหัวหน้าคณะวิชาติดต่อกันหลายปี - เป็นคนเคร่งครัดในเรื่องระเบียบวินัย โดยเฉพาะการให้เกรดนักศึกษาจะเข้มงวดมากจนเป็นที่เลื่องลือและขยาดกันทั่วไป - สุขภาพไม่ดี เป็นโรคปวดหลังเรื้อรัง <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประสบความสำเร็จในการทำงาน - รับมอบงานพิเศษทำบ่อย ๆ - ติดต่อประสานงานกับอาจารย์พิเศษได้ดี - มีโอกาสได้พัฒนาจนถึงได้ตำแหน่งทางวิชาการระดับ รศ. เป็นรุ่นแรกของวิทยาลัย <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว คือ สามีเกษียณอายุราชการแล้ว เกรงใจที่ต้องเข้ารับ-ส่งเป็นประจำ จึงคิดลาออกไปอยู่เป็นเพื่อนสามี และ นักผจญภัยไปด้วยในตัว 	<p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมมั่นในตนเองสูง เปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก เจ้าระเบียบ เคร่งครัดกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยเฉพาะการคิดเกรดไม่เคยผ่อนปรนให้นักศึกษาเป็นอันขาด จนเป็นที่เลื่องลือกันทั่วไป - ไม่ชอบความอยู่ดีมีสุข เช่น การคัดลอกผลงาน หากมีเกิดขึ้นจะสนับสนุนให้ฟ้องร้องกัน - ป่วยเป็นโรคปวดหลังเรื้อรัง <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประสบความสำเร็จในการทำงานเป็นที่ยอมรับของเพื่อนอาจารย์ - ได้รับมอบหมายงานพิเศษใหม่เสมอ - ในระยะหลัง ๆ เริ่มหงุดหงิดกับการทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์ - ก่อนลาออกไม่นานเคยวิพากษ์วิจารณ์นโยบายและเป้าหมายของวิทยาลัย โดยเฉพาะการเปิดสอนสาขาวิชาอื่นมากเกินไป ในโครงการ กศ.บป. ทำให้ต้องเชิญอาจารย์พิเศษมาสอนมากเกินไป <p>3. ปัจจัยอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามีเกษียณอายุราชการต้องการอยู่เป็นเพื่อน

ตารางที่ 6

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

13. อาจารย์มารยาท

วิเคราะห์พบ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- รายได้สูง
- ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวต้อง
ปรนนิบัติแม่อายุ 82 ปี ป่วยด้วย
โรคชรา
- อุบัติภัย โอบอ้อมอารี เป็นที่พึ่งได้

2. งานและองค์การ

- ประสิทธิภาพสำเร็จในการทำงาน
ทั้งงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ
- ได้รับการยอมรับจากเพื่อนอาจารย์
และผู้บริหาร
- เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่อาจารย์รุ่น
หลัง ๆ ได้

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว
ต้องดูแลปรนนิบัติแม่ซึ่งอายุ 82 ปี และ
ป่วยด้วยโรคชรา
- สามีเกษียณอายุราชการในปีที่ลาออก
ไม่ยากให้เป็นภาระในการขับรถรับ-ส่ง
เพราะสามีจะรับ-ส่ง เป็นประจำเวลา
นานหลายปีแล้ว

อดีตหัวหน้าภาควิชาซึ่งเคยทำงานร่วมกันมา

กว่า 10 ปี ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์มารยาท

วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- รายได้สูง พอแล้ว
- เป็นผู้ใหญ่น่านับถือมาก มีความ
สามารถ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- มีภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว

2. งานและองค์การ

- รับผิดชอบงานสอนได้ดีมาก
- ช่วยเหลืองานพิเศษของวิทยาลัย
เช่น การเลี้ยงต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยม
ซึ่งจะมีเกือบตลอดทั้งปี อาจารย์
มารยาทเป็นหัวหน้างานมาตลอด ได้รับความ
ไว้วางใจจากอาจารย์และผู้
บริหารทุกสมัย
- ประทับใจในการทำงาน เพราะประสบ
ความสำเร็จจนเป็นที่พอใจแล้ว

3. ปัจจัยอื่น

- ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว
ต้องดูแลแม่ซึ่งป่วยด้วยโรคชรา อายุ
กว่า 80 ปี แล้ว
- สามีเกษียณอายุราชการแล้ว อยากออกไป
พักผ่อน เป็นเพื่อนสามีไม่ยากให้สามี
ต้องขับรถรับ-ส่ง อีกแล้ว

ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์มารยาท)

รองอธิการ และหัวหน้าสำนักงานอธิการ
ให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการลา
ออก ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นอาจารย์ผู้ใหญ่อาวุโสทั้งอายุ
และอายุราชการ
 - มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
 - มีน้ำใจโอบอ้อมอารี สมกับเป็นครู
 - มีคุณธรรมเป็นแบบอย่างได้
2. งานและองค์การ
 - ทำงานทั้งสอนและงานพิเศษด้วย
ความยินดี และทำเต็มความสามารถ
โดยเฉพาะงานให้การต้อนรับผู้มา
เยือนทั้งการทำอาหารการจัดบริการ
อื่น ๆ
 - ประสบความสำเร็จในการทำงาน
อย่างดียิ่ง เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนอาจารย์
และผู้บริหาร
 - ภาคภูมิใจกับผลงานที่ได้ทำไปแล้ว
 - ได้ทุ่มเทให้กับงานวิทยาลัยครู
ถึงระดับพอใจแล้ว
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน
 - ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัว คือ
ต้องปรนนิบัติมารดาที่ป่วยด้วยโรคชรา
อายุกว่า 80 ปี แล้ว และอีกประการ
หนึ่ง อยากจะออกไปอยู่เป็นเพื่อนสามี
มีฉะนั้นจะเป็นภาระให้สามีขับรถส่ง-
ส่งอีก

อาจารย์ที่เป็นเพื่อนร่วมงานในภาควิชา
เดียวกับอาจารย์มารยาทให้ข้อมูล วิเคราะห์
ปัจจัยที่ส่งผลการลาออกได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นคนกระตือรือร้นในการทำงาน จน
เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ต้องทำตามมี
อุปนิสัยโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น
มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี
 - เป็นผู้อาวุโสในภาควิชา ที่ทำงานตลอด
จนกระทั่งลาออกไม่มีท้อแท้ หรือ เบื่อ
หน่ายแต่อย่างใด
2. งานและองค์การ
 - มีประสบการณ์ที่ดี ในองค์การได้
ทำงานเต็มภาคภูมิทั้งงานสอนและงาน
พิเศษ จนเป็นที่ชื่นชอบของอาจารย์
และผู้บริหาร
 - ภาคภูมิใจในการทำงานและพอใจกับ
ผลงานที่ได้ทุ่มเทให้กับวิทยาลัยเดิมที่
แล้ว
3. ปัจจัยอื่น
 - มีภาระที่จะต้องดูแลคุณแม่ที่อายุ 80
กว่าปี และป่วยด้วยโรคชรา เข้า-ออก
โรงพยาบาลบ่อย ๆ นอกจากนั้นยัง
อยากอยู่เป็นเพื่อนสามีที่อดีตเป็นผู้
อำนวยการวิทยาลัยครู และอธิการ
วิทยาลัยครูหลายแห่ง แต่เกษียณอายุ
ราชการไปแล้ว เพื่อไม่ให้เป็นการ
ต้องขับรถมารับ-ส่ง จึงลาออกไปเพื่อ
จะไปไหนด้วยกันสะดวกขึ้น

ตารางที่ 6

ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
กรณี	

14. อาจารย์วรวัจน์

ปัจจัยที่วิเคราะห์ได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการมาก
- คุณวุฒิ (ปริญญาโท)
- รายได้สูง
- ตำแหน่งสูง (รองอธิการหลายสมัย)
- อุบิสัย เป็นคนชอบคิด ชอบทำกิจกรรม ไม่อยู่นิ่ง ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ทำเลมอ

2. งานและองค์การ

- นอกจากงานสอนแล้วยังรับงานพิเศษ อีกหลายอย่าง
- เคยได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารตั้งแต่ระดับหัวหน้าภาควิชาหลายครั้งด้วยกัน และตำแหน่งทางบริหารสูงสุดคือ รองอธิการ ซึ่งได้รับเลือกตั้งจาก อาจารย์ทุกคน

3. ปัจจัยอื่น

- ความไม่สุขใจที่จะทำงานต่อ

4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- การขยายตัวของเศรษฐกิจ และ ตลาดแรงงาน ทำให้ธุรกิจรถทัวร์ที่ลงทุนทำกับพี่ชายขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วจึงลาออกไปบริหารงาน

หัวหน้าภาควิชา ที่เคยทำงานร่วมกับ

อาจารย์วรวัจน์มา 12 ปี ได้ให้ข้อมูล วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้ว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
- เป็นอาจารย์อาวุโสทั้งอายุและอายุราชการ เป็นคนยึดมั่นถือมั่น คิดทำสิ่งใดจะต้องทำให้สำเร็จเสมอ
- มีมนุษยสัมพันธ์ดี บุคลิกน่าเชื่อถือ
- ย้ำอุดมการณ์ทางสังคมบ่อยครั้ง

2. งานและองค์การ

- ทำงานในวิทยาลัยครู ด้วยความมุ่งมั่น จนเป็นที่ยอมรับของอาจารย์
- ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาหลายสมัย
- ได้รับเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นผู้บริหารระดับรองอธิการหลายสมัยติดต่อกัน
- ก่อนลาออกมีการเปลี่ยนอธิการคนใหม่ ได้รับการสรรหาให้เป็นรองอธิการต่ออีก แต่อธิการท่านนั้นกลับเลือกคนที่มีคะแนนอันดับรองลงไปขึ้นมาทำงานแทน ทำให้รู้สึกผิดหวัง

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ไม่สุขใจที่จะทำงานต่อไป

4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- ทำกิจการรถทัวร์

(อาจารย์วรวัจน์)

ได้ข้อมูลของอาจารย์วรวัจน์ จากอดีต
รองอธิการ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ลาออกได้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นคนมีความเชื่อมั่น ในในตนเองสูง ชอบการต่อสู้ และการเปลี่ยนแปลงเสมอ ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ มีมนุษยสัมพันธ์ หุดจาง่าเชื่อถือ มีเหตุผลและยุติธรรม
 - มีอาวุโสสูงทั้งอายุตัวเองและอายุราชการ
2. งานและองค์การ
 - ได้รับงานพิเศษทำ และที่ชอบมากคือ งานเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาได้รับการยอมรับจากอาจารย์ ได้รับเลือกให้เป็นผู้บริหาร
 - ในระยะหลัง ไม่ชอบวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหาร ซึ่งอธิการที่ใหม่ให้มีการสรรหารองอธิการโดยอาจารย์วรวัจน์ ได้คะแนนลรทหอันดับที่ 1 แต่อธิการกลับเลือกอันดับรองลงไป ทำให้อาจารย์วรวัจน์ผิดหวังอยู่บ้าง เพราะเคยทำงานในตำแหน่งนี้มาหลายสมัย
3. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ
 - อาจารย์วรวัจน์เคยเล่าว่าได้ลงทุนทำธุรกิจรถทัวร์กับพี่ชาย เมื่อธุรกิจขยายตัวขึ้น จำเป็นต้องดูแลให้ใกล้ชิด อาจารย์วรวัจน์จึงลาออกไปบริหารงานกิจการรถทัวร์เอง

เพื่อนอาจารย์ร่วมภาควิชา เคยทำงานร่วมกัน
มา 13 ปี ให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัย ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - มีอาวุโสสูงทั้งอายุตัวเองและอายุราชการ มีความเชื่อมั่น ในตนเองสูง ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่เสมอ
2. งานและองค์การ
 - ได้รับความสำเร็จจากการทำงานในวิทยาลัยครู
 - ได้รับการยอมรับ จากเพื่อนอาจารย์ และผู้บริหาร
 - รู้สึกผิดหวังจากการ ไม่ได้รับเลือกให้เป็นรองอธิการอีกสมัยหนึ่ง
3. ปัจจัยอื่น
 - การขยายตัวของธุรกิจรถทัวร์ที่ อาจารย์วรวัจน์ลงทุนทำกับพี่ชายมาก่อนแล้ว

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
15. อาจารย์วิจน์	<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุค่อนข้างมาก - อุบัติภัยส่วนตัวเป็นคนดี กล้าเสี่ยง และตัดสินใจได้ง่าย <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการยอมรับนับถือจากอาจารย์และผู้บริหาร ให้ดำรงตำแหน่งการบริหาร มาตั้งแต่เข้าทำงานในวิทยาลัยครู จนกระทั่งได้ดำรงตำแหน่งรองอธิการ 1 สมัย - อาจารย์วิจน์รู้สึกผิดหวังกับงานที่ทำบ้างก็คือ เมื่อหมดวาระของอธิการที่อาจารย์วิจน์ทำหน้าที่รองอธิการแล้ว อธิการคนใหม่ใช้วิธีการแต่งตั้ง รองอธิการที่เป็นคนทำงานในกลุ่มของตนเองทั้งสิ้น อาจารย์วิจน์จึงไม่รับงานอื่นอีกเนื่องจากงานสอนเท่านั้น <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือ ความสนใจในการสมัครรับเลือกตั้งเป็น สส. - ความไม่สุขใจที่จะทำงานต่อ 	<p>อดีตหัวหน้าภาควิชา ให้ข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้</p> <p>1. ลักษณะส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค่อนข้างอาวุโส เพราะทำงานมา 20 กว่าปี - เป็นคนกล้า กล้าเสี่ยง และตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ง่าย - เป็นคนยึดมั่นถือมั่น <p>2. งานและองค์การ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่แทน ในหลายเรื่อง เช่น หัวหน้าบ้านพักอาจารย์ หัวหน้าฝ่ายควบคุมดูแลนักศึกษาปีที่ 1 และได้เลื่อนขั้นไปเรื่อย ๆ จนถึงเป็นหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา - เคยเป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษามาจนถึง 4 ปี - รู้สึกพลาดหวังจากการจะได้เป็นรองอธิการต่ออีก 1 สมัย เพราะอธิการกลับใช้วิธีการแต่งตั้งแทนการสรรหาที่เคยกระทำกันมา <p>3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์ความสนใจอยู่นอกเนื่องจากงาน เนื่องจากมีการสมัครรับเลือกตั้ง สส. ซึ่งตนเองสนใจอยู่แล้วพอมีเพื่อนมาชักชวนจึงลาออกไปสมัครเดือนมีนาคม 2535 - ความไม่ค่อยสุขใจที่จะทำงาน

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์วัน)

อธิการวิทยาลัยครูแห่งนั้น เคยทำงานร่วมกับ อาจารย์วันมา 24 ปี ให้ข้อมูลซึ่งวิเคราะห์ ปัจจัยได้ว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เอาจริงเอาจังและยึดมั่นถือมั่น เปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก

2. งานและองค์การ

- ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร ตั้งแต่บรรจุทำงานในวิทยาลัยครู โดยได้รับมอบหมายให้ควบคุมดูแลบ้านพักอาจารย์ และดูแลนักศึกษาที่หนึ่งทั้งหมด
- เคยได้รับเลือกเป็นผู้บริหารในชั้นต้น ตั้งแต่ผู้ควบคุมดูแลกิจการของวิทยาลัย ในล่วนที่สองซึ่งแยกพื้นที่ออกไป จนขึ้นเป็นหัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา และเป็นรองอธิการฝ่ายกิจการนักศึกษา
- ผลงานเป็นที่ยอมรับของอาจารย์ และผู้บริหารเสมอมา
- ครั้งล่าสุดได้ใช้วิธีการแต่งตั้งรองอธิการ โดยอธิการเป็นผู้แต่งตั้ง คนที่เหมาะสม และประสงค์จะให้คนใหม่เข้าทำงานบ้าง อาจารย์วันจึงไม่ได้รับการแต่งตั้ง อาจจะทำให้ผิดหวังบ้าง

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความสนใจที่จะสมัครรับเลือกตั้ง สส. เมื่อมีผู้ชักชวนออกไปสมัครในการเลือกตั้งทั่วไปเดือนมีนาคม 2535

เพื่อนร่วมงานซึ่งเป็นอาจารย์ในภาควิชาเดียวกัน ได้ให้ข้อมูล วิเคราะห์พบปัจจัยดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนเอาจริงเอาจัง ยึดมั่นถือมั่น เปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก ชอบทำกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย

2. งานและองค์การ

- เคยมีผลงานด้านการบริหารงานของวิทยาลัยมาหลายตำแหน่ง ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารมอบหมายงานให้ทำในระดับหัวหน้างานมาตลอด จนกระทั่งครั้งหนึ่งเสนอตัวในการเลือกลรรรองอธิการ ได้รับคะแนนมากที่สุด จากอาจารย์ทั้งหมด แต่อธิการเลือกคนที่ได้เป็นอันดับที่สามขึ้นมาเป็นรองอธิการด้วยเหตุผลบางประการ สร้างความไม่พอใจให้อาจารย์วันบ้าง แต่อาจารย์วันก็ยังมียินดี ช่วยทำงานในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานให้รองอธิการท่านนั้น ต่อมาอีกสมัยหนึ่งจึงได้รับเลือกให้เป็นรองอธิการเพราะเปลี่ยนอธิการคนใหม่
- เมื่อหมดวาระของอธิการมีอธิการใหม่มา ได้ใช้วิธีการแต่งตั้งรองอธิการ โดยอธิการเป็นผู้เลือกเองทั้งหมด อาจารย์วันไม่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองอธิการอีก จึงผิดหวังมาก

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- มีความสนใจอยากจะทำสมัคร สส.

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

16. อาจารย์วัฒนา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุน้อย
- ภาวะรับผิดชอบต่อครอบครัวต้องดูแลลูกที่ยังเล็ก 2 คน และดูแลกิจการของครอบครัว
- เป็นคนที่สู้งาน เอาจริงเอาจัง ชอบความยุติธรรม ไม่ชอบเรื่องการชิงดีชิงเด่น

2. งานและองค์การ

- การทำงานประสบความล้มเหลวพอสมควร
- ไม่ชอบเพื่อร่วมงานที่ชิงดีชิงเด่นกันเพื่อแสวงหาความดีความชอบใส่ตน
- ไม่ชอบวิธีการบริหารของผู้บริหารคนนั้นที่ใช้วิธีปล่อยปละละเลย

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวต้องรับส่งลูกเล็ก ๆ ไปโรงเรียน

4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- การขยายตัวของเศรษฐกิจ ที่การตั้งคลินิกและโรงพยาบาลเอกชนมาก ได้รับใบสั่งซื้อสินค้ามาก กิจการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จึงต้องดูแลใกล้ชิด

หัวหน้าสำนักงานอธิการ ซึ่งเคยเป็นหัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มาก่อน เคยเป็นหัวหน้าของอาจารย์วัฒนา ทั้งในงานฝึกประสบการณ์และงานธุรการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนกระตือรือร้น ทำงานจริงจัง และยึดมั่นในความถูกต้อง ไม่ของการชิงดีชิงเด่น หรือการหาผลประโยชน์ให้ตน หรือพวกน้อง
- ชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะเมื่อคิดว่าบุคคลผู้นั้นไม่ได้รับความเป็นธรรม

2. งานและองค์การ

- การทำงานสอนประสบความล้มเหลวพอสมควร
 - ความสัมพันธ์กับอาจารย์ในภาควิชาไม่ดีเท่าใดนัก เพราะในภาควิชา นั้น มีบัณฑิตจากจกจกชิงดีชิงเด่นกันจนเป็นที่เลื่องลือมานาน อาจารย์วัฒนาจึงอาสาไปทำงานนอกภาควิชาเป็นส่วนใหญ่ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา กระทบกระแทกกัน
 - ไม่ชอบวิธีการบริหารของผู้บริหารคนนั้นที่ทำตัวอยู่เหนือความขัดแย้งต่าง ๆ ปล่อยให้ระดับล่างแก้ปัญหาตัวเองตามแต่จะคิดทำกันไป
 - ไม่ชอบวิธีการทำงานในระบบราชการ การจะอยู่ในระบบนี้มาหลายปีก็ตาม
3. มีกิจการร้านขายเครื่องมือแพทย์

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สันทิ

(อาจารย์วัฒนา)

รองอธิการ 2 ท่าน และอดีตหัวหน้าคณะวิชา
ได้ให้ข้อมูล และวิเคราะห์พบปัจจัยที่ส่งต่อการลา
ออก ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - กระตือรือร้น ชยันและรับผิดชอบงาน
มีความคิดริเริ่ม ชอบทำงานที่ท้าทาย
ชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่
2. งานและองค์การ
 - ชอบทำงานบริการการศึกษา การออก
นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - ได้รับความลำเอียงและการยอมรับจาก
เพื่อนอาจารย์
 - ไม่ชอบเรื่องจุกจิกที่ก่อให้เกิดปัญหา
ในการทำงาน โดยเฉพาะในภาควิชา
จึงพยายามออกมาทำงานนอกภาค คือ
งานนิเทศการฝึกประสบการณ์
งานธุรการ
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน
 - ความจำเป็นที่ต้องดูแลลูกที่ยังเล็กต้อง
รับ-ส่ง ไปโรงเรียน เพราะสามีทำธุรกิจ
ส่วนตัวที่ต้องเดินทางติดต่อลูกค้า และ
ดูแลร้านขายอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์
 - ภาระกิจที่ต้องบริหารร้านค้าด้วยตนเอง
4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ
 - ธุรกิจของร้านค้าขยายตัวขึ้น จำเป็นต้อง
ดูแลให้ใกล้ชิด เพราะมีพนักงานมากขึ้น
ไม่สามารถจะปล่อยให้รับผิดชอบกัน
เองได้

เพื่อนอาจารย์ที่ร่วมงานและสันทิกัน เคยทำงาน
ร่วมกันในกรมการฝึกหัดครูมาก่อนที่จะย้ายไปสอน
ในวิทยาลัยครูด้วยกัน และเป็นผู้ลาออกด้วยกัน ให้
ข้อมูล วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลการลาออกของ
อาจารย์วัฒนา ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล
 - เป็นคนกระตือรือร้นในการทำงาน
ไม่ชอบระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด
แต่ไม่ค่อยได้ผลงาน ไม่ชอบความ
อยู่ดีศรีรวม และชิงดีชิงเด่นเพื่อความดี
ความชอบเฉพาะตัว
2. งานและองค์การ
 - ทำงานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จ
ได้รับการยอมรับจากอาจารย์ทั่วไป
 - ความสัมพันธ์กับอาจารย์ในภาควิชาไม่ดี
เพราะทุกคนในภาควิชาอื่น ต่างก็ไม่ไว้
วางใจกันและกัน จึงมีเรื่องกันบ่อย ๆ
 - ไม่ชอบวิธีบริหารของผู้บังคับบัญชา
ทุกระดับ ที่ไม่พยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน
 - ภาระต้องดูแลลูกเล็ก ๆ ไป-กลับ
โรงเรียน
 - ภาระที่ต้องดูแลกิจการส่วนตัว
4. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ
 - สภาพการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้
ธุรกิจของร้านขายอุปกรณ์ และเครื่องมือ
แพทย์ของสามีขยายตัวอย่างรวดเร็ว ต้อง
ออกไปควบคุมดูแลใกล้ชิด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
กรณี	

17. อาจารย์เสาวรีย์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุน้อย ตำแหน่งต่ำ
- อายุราชการน้อย
- คุณวุฒิปริญญาโท
- ภาระรับผิดชอบต่อครอบครัวต้องปรับนับิติตามมารดา ซึ่งชราภาพอายุเกือบ 80 ปีแล้ว
- อุปนิสัยเป็นคนเคร่งครัดเอาจริงเอาจังกับชีวิต และการทำงาน ไม่ชอบการทำงานแบบหยิบหย่อง ยึดมั่นในอุดมการณ์ ทำมากกว่าพูด ไม่ชอบงานราชการแต่ติดตามมารดาอยากได้รับราชการ

2. งานและองค์การ

- ไม่ภาคภูมิใจกับการลอนเพราะไม่สามารถจะทำให้บรรลุเป้าหมายของวิชาชีพของตนได้เพราะเป้าหมายไม่สอดคล้องกับเป้าหมายวิทยาลัย
- ความคาดหวังกับความเป็นจริงในการทำงานในวิทยาลัยครูต่างกันมาก
- ไม่เห็นด้วยกับนโยบายและค่านิยมของวิทยาลัยที่ต้องการปริมาณงานเท่านั้นแต่คุณภาพไม่ค่อยคำนึงถึง

อดีตหัวหน้าภาควิชา ที่เคยทำงานร่วมกับอาจารย์เสาวรีย์ ให้ข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกได้ว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนเคร่งครัด เข้มงวด การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบสูง ชัยลอนและค้นคว้ามีอุดมการณ์ในการทำงานยึดมั่นถือมั่น
- ไม่ชอบการทำงานอย่างขอไปที่แบบราชการที่เรียกว่า เข้าสามเย็นสาม
- ไม่ชอบการทำงานราชการ แต่ติดตามมารดาอยากได้รับราชการเพราะเหมาะกับผู้หญิง

2. งานและองค์การ

- รับผิดชอบของงานสอนและฝึกอบรมนักศึกษา
- รู้สึกไม่ได้รับการตอบสนองในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดโครงการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา เมื่อเสนอโครงการผ่านขึ้นไปแล้วมักจะไม่ได้รับการสนับสนุน จึงลงมือทำเองมาโดยตลอด
- ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานราชการมาตั้งแต่ต้น เข้ามาสอนในวิทยาลัยครูก็ไม่พบกับความสมหวัง

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ภาระผูกพันต่อบุคคลในครอบครัวคือการปรับนับิติตามมารดาที่ชราภาพ

(อาจารย์เสาวรีย์)

- ไม่ชอบวิถีการบริหารของผู้บริหารที่ไม่สนใจแก้ปัญหาอย่างแท้จริง ผลเสียตักกับนักศึกษาที่จบไปอย่างไม่มีคุณภาพตามที่ควรจะเป็น
 - ไม่ชอบงานของวิทยาลัยครูที่ปรึกษาเวลามากเกินไป
 - การติดต่อสื่อสารไม่ดี
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
- ภาระที่ต้องปฏิบัติ บิดามารดาซึ่งชราภาพ

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์เสาวรีย์)

รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าสำนักงาน
อธิการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- กระตือรือร้น และเชื่อมั่นในตัวเองสูง
ค่อนข้างเคร่งเครียด ชอบเก็บตัว ยึดมั่น
ถือมั่นเปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก ไม่ค่อย
ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย

2. งานและองค์การ

- รับผิดชอบตามหน้าที่เป็นหลักได้รับงานพิเศษ
ทำบ้างแต่ไม่มากนัก
- กิจกรรมที่ปฏิบัติคือกิจกรรมในการเรียนการ
สอนนักศึกษา เช่น พานักศึกษาไปศึกษางาน
ในสถานประกอบการ สำนักพิมพ์ เป็นต้น
- ไม่ประทับใจในการทำงานร่วมกับเพื่อน
อาจารย์ เพราะต่างคนต่างทำงาน
- มีความอดัดใจในการทำงานเพราะไม่ได้
รับการตอบสนองเท่าที่ควร เช่นการจัดสิ่ง
อำนวยความสะดวกในการทำงาน การสนับสนุน
โครงการจัดกิจกรรมให้นักศึกษา
ซึ่งวิทยาลัยไม่สามารถจัดให้เพียงพอ
ได้ในเวลาที่รวดเร็วเนื่องจากการขยาย
ฐานทางวิชาการหลายทาง
- ไม่ชอบผู้บริหารที่ใช้วิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
และ หลีกเลี่ยงหาคอตก

เพื่อนอาจารย์ที่เคยทำงานในกรมการฝึกหัดครูมา
ด้วยกันและย้ายมาสอนวิทยาลัยครูพร้อมกัน (ลาออก
ใกล้กัน) รวมทั้งเพื่อนสนิทที่อยู่ต่างวิทยาลัย
ให้ข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของ
อาจารย์เสาวรีย์ได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนเอาจริง เอาใจกับชีวิตและงานมาก
ไม่ชอบร่วมงานกับคนที่ทำงานเหลวและหละ
แต่ไม่แสดงออกให้เห็นเพียงแต่นำมาบรรยาย
กับเพื่อนสนิท โดยเฉพาะกับเพื่อนที่อยู่ต่าง
วิทยาลัยแม้ปัจจุบันก็ยังพบกันบ่อย ๆ
- มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสูง
แต่จะไม่ชอบพูดคุยเรื่องไร้สาระจึงมักทำงาน
ด้วยความเคร่งเครียด

2. งานและองค์การ

- ไม่ชอบการรับราชการมาตั้งแต่ต้นแต่บิดา
มารดาต้องการให้เป็นข้าราชการจึงทนรับ
ราชการ และพยายามเปลี่ยนงานตาม
โอกาสแต่วิทยาลัยครูก็ไม่ได้ให้สิ่งที่คาดหวัง
ไว้กลับยังต้องทำงานหลักคือ มาเซ็นชื่อ
แต่เข้าและอยู่สอนจนเมื่อก่อน
- ไม่ชอบการชิงดีชิงเด่นเพื่อหาความดี
ความชอบโดยการกีดกันผู้อื่น จึงไม่มีความ
สัมพันธ์กับคนในภาคและคนนอกภาค
มากนัก
- ไม่ชอบใจกับการกำหนดเป้าหมายโดยการ
ผลิตบัณฑิตที่ชัดเจน

(อาจารย์เสาวรีย์)

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัวคือต้อง
ปรับนับดี พ่อแม่ที่ชราภาพแล้วทั้งลองคน
- อยากมีเวลาเขียนแปลหนังสือ

- ใจที่ไม่สามารถพัฒนานักศึกษาให้จบ
ไปอย่างมีคุณภาพตั้งใจได้

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ภาวะผูกพันกับครอบครัวต้องปรับนับบิดา
มารดาที่ชราภาพ
- อยากจะพักผ่อนและทำงานส่วนตัว

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

18. อาจารย์เหม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุน้อย - เงินเดือนน้อย
- คุณวุฒิสูง
- อายุราชการน้อย
- อุปนิสัย ตัดสินใจง่าย ๆ ไม่คอยสนใจผลที่ตามมา และชอบแสวงหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ในชีวิตมีระยะสั้น ไม่มีเป้าหมายในชีวิตที่แน่นอน

2. งานและองค์การ

- รับผิดชอบลอนตามหน้าที่
- ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารคือหัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าคณะวิชา แต่ต้องลาออกก่อนหมดวาระเพราะมีความรู้สึกไม่ประทับใจจึงไม่คอยผูกพันกับงานที่ทำเท่าใดนัก

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

องค์การ

- การขยายตัวด้านสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น อาชีพชายประกันชีวิตและประกันภัยเจ็บโตขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้อาจารย์เหมตัดสินใจ

อดีตรองอธิการเคยกำกับดูแลคณะวิชาต่างๆ เคยทำงานร่วมกับอาจารย์เหม ประมาณ 4 ปี ให้ข้อมูลวิเคราะห์พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนชอบแสวงหาสิ่งแปลกใหม่แต่มีความสนใจไม่ถาวรนัก และมักเป็นคนใจเร็วด่วนได้จึงตัดสินใจไม่รอบคอบ จะเห็นได้จากการรับเป็นหัวหน้าภาควิชาและหัวหน้าคณะวิชาต่างๆ ที่เข้ามาในวิทยาลัยใหม่ๆ ยังไม่รู้จักใครมากมายและเป็นการข้ามหน้าคนเก่าที่อยากเป็นแต่อธิการไม่เลือก จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานเท่าที่ควร

2. งานและองค์การ

- ได้รับมอบหมายให้ทำงานบริหารทั้งหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้บุกเบิกก่อตั้งภาควิชาวิทยาศาสตร์ ลาออกจากตำแหน่งก่อนหมดวาระเพื่อให้คนอื่นขึ้นเป็นแทน
- ทำงานไปตามหน้าที่ที่ได้รับหมายไม่ได้ทุ่มเทให้กับงานเท่าที่ควรเพราะความสนใจของอาจารย์เหมไม่ได้อยู่ที่งาน จึงไม่ผูกพันกับงานที่ทำ

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- โอกาสในการมีทางเลือกจากการได้

(อาจารย์เหม)

ใจลาออกไปเป็นตัวแทนขายประกัน โดย
หวังว่าจะทำรายได้ได้มากกว่าเงิน
เดือนอาจารย์ โดยได้รับการชักชวน
จากเพื่อนที่ทำอยู่แล้ว ภายหลังกลับเข้า
มาเป็นอาจารย์ โดยนับอายุราชการใหม่

พบกับเพื่อนเก่าซึ่งเป็นพนักงานบริษัท
ประกันชีวิต มาชักชวนไปทำงานขาย
ประกัน ได้ทดลองทำเป็นบางเวลาเห็น
เป็นช่องทางเพิ่มรายได้ คาดคะเนว่า
ถ้าออกไปทำเต็มตัวคงจะได้จำนวน
มหาศาล จึงตัดสินใจยื่นใบลาออก
รองอธิการ ได้ขยับยั้งไว้ ให้กลับไปทบทวน
ใหม่ ลาออกโดยหวังว่าจะมีโอกาสได้
เป็นผู้จัดการหน่วยเป็นอย่างน้อยจึงลา
ออกไป

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์เหม)

รองอธิการ 2 คนและหัวหน้าสำนักงานอธิการ
ให้ข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยพบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงชอบ
การเสี่ยงเสมอ สนใจแสวงหาสิ่งแปลก ๆ
ใหม่ ๆ สนใจเรื่องปลีกย่อยมากกว่าเรื่อง
หลัก
- ไม่ขึ้นชื่องานลอนเท่าไต้หวัน
- ตัดสินใจเร็วถ้วนได้ บางครั้งทำให้เสี่ยง
โดยไม่จำเป็น
- รายได้ทั้งเงินเดือนและเงินสอนพิเศษน้อย

2. งานและองค์การ

- เคยได้รับความไว้วางใจให้ทำงานพิเศษ
และงานบริหารระดับภาควิชาและหัวหน้า
คณะวิชา
- ไม่ชอบในการทำงานเท่าไต้หวันเพราะลา
ออกก่อนหมดวาระ

3. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- การขยายตัวของอาชีพขายประกันหรือ
ประกันชีวิตมีมากขึ้นตามการขยายตัวของ
เศรษฐกิจ อาจารย์เหมจึงได้รับการ
ชักชวนจากเพื่อน ซึ่งทำงานอยู่ในบริษัท
ประกันภัยแห่งหนึ่ง ไปทำงานขายประกัน
ชีวิตบางเวลาได้พบช่องทางในการจะมีรายได้
ได้จำนวนมหาศาลโดยการออกไปขาย
ประกันเต็มตัว จึงตัดสินใจลาออกโดยไม่
ฟังเรื่องคัดค้านจากใคร ที่สุดไม่ประสบ
ความสำเร็จกลับมารับราชการตามเดิม
โดยการเริ่มนับหนึ่งใหม่

อาจารย์ที่เป็นเพื่อนร่วมงานอยู่ต่างคณะวิชาให้
ข้อมูลอาจารย์เหมวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนตัดสินใจง่าย ๆ ในลักษณะใจเร็ว
ถ้วนได้ ไม่ลุ่ม ลึก คิดว่ารายได้แน่นอน

2. งานและองค์การ

- ได้รับมอบหมายให้ทำงานบริหารทั้งหัวหน้า
ภาควิชาและหัวหน้าคณะวิชาแต่ไม่ค่อย
ประสบความสำเร็จเท่าไต้หวันอาจจะ เป็น
เพราะเป็นระยะบุกเบิกก่อตั้งภาควิชา
และคณะวิชา รวมทั้งยังไม่มีเป้าหมาย
ชัดเจน

3. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ

- การขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมเป็น
ผลให้มีการขยายตัวของอาชีพขายประกัน
ชีวิตหรือ ประกันภัย จึงทำให้อาจารย์เหม
มีโอกาสได้สัมผัสอาชีพนี้ โดยการชักชวน
จากเพื่อนให้ลองออกขายประกันชีวิต
เป็นบางเวลาพบว่า เป็นช่องทางหารายได้
จำนวนมหาศาลได้ง่าย ๆ จึงตัดสินใจลา
ออกไปทำอาชีพเต็มตัว โดยไม่ฟังเสียง
คัดค้านจากใคร

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยืนยัน	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
19. อาจารย์อารีย์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก	อดีตหัวหน้าคณะวิชา ที่เกษียณอายุแล้ว แต่เป็นผู้ที่สัมพันธ์และตัดสินใจรับ อ.อารีย์เข้ามาเป็นอาจารย์ให้ข้อมูลและวิเคราะห์ปัจจัยพบดังนี้
1. ลักษณะส่วนบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - อายุน้อย - อายุราชการน้อย - คุณวุฒิสูง - ความรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง เพราะต้องดูแลลูกเล็ก 3 คน รวมทั้งธุรกิจของครอบครัว ส่วนสามีเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างจังหวัดบางครั้งไม่สามารถกลับบ้านได้ 	<ul style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะส่วนบุคคล <ul style="list-style-type: none"> - เป็นคนที่มีความสามารถสูง ลู่ทางมีความคิดสร้างสรรค์ เคยทำธุรกิจให้บิดาและบริวารสถาบันภาษาและคอมพิวเตอร์เอกชนมาแล้ว - บริหารธุรกิจของตนเองกับสามีมาก่อน - มีคุณวุฒิสูงและในสาขาที่กำลังเป็นที่ต้องการของวิทยาลัยครู - ตั้งใจเป็นอาจารย์โดยหวังว่าจะใช้ความรู้ความสามารถที่เรียนมาเพื่อการสอนและทำงานราชการดูบ้าง เพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล
2. งานของและองค์การ	<ul style="list-style-type: none"> - พบว่าความคาดหวังกับความเป็นจริงในวิทยาลัยครูต่างกันมาก หวังว่าจะได้ใช้ความรู้ในการพัฒนานักศึกษาที่ไม่มีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยในเก่งได้เหมือนตนเองแต่ผิดหวัง - ไม่ชอบใจนโยบายเป็นการและค่านิยมของวิทยาลัยครู โดยไม่มีเป้าหมายชัดเจน - ความสัมพันธ์กับบุคคลภายในหน่วยงานยังไม่มีพอ จะคุ้นเคยอยู่เฉพาะในคณะวิชา 	<ul style="list-style-type: none"> 2. งาน+องค์การ <ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการเสนอแต่งตั้งให้เป็นรองหัวหน้าคณะวิชา ฝ่ายวิชาการ - ได้เสนอโครงการที่เป็นประโยชน์แก่วิทยาลัยมาจนทุกวันนี้ เช่น โครงการอบรมให้ความรู้แก่บุคคลภายนอกในสาขาวิชาต่าง ๆ - ไม่ประทับใจในการสอนนักศึกษาให้สำเร็จ

(อาจารย์อารีย์)

- ไม่ชอบวิธีการบริหารงานของผู้บริหาร โดยเฉพาะความไม่ชัดเจนในการเลือกหัวหน้าคณะวิชา
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
- ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและธุรกิจของครอบครัว
- ไปอย่างมีคุณภาพตามที่ตั้ง เป้าหมายไว้ และวิทยาลัยเอง ไม่มีเป้าหมายในการผลิตชัดเจน
- ผิดหวังจากการเลือกหัวหน้าคณะวิชาคนใหม่ต่อหวังจากที่หัวหน้าคณะเกษียณอายุไปโดย
- อธิการใช้วิธีการให้อาจารย์ลงคะแนนลับ แต่อธิการนับเองตัดสินใจเอง แล้วประกาศให้อาจารย์ท่านหนึ่งเป็นหัวหน้าคณะ ซึ่งอ.อารีย์เห็นว่าไม่โปร่งใส
3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน
- ภาวะผูกพันกับบุคคลในครอบครัวต้องเลี้ยงดูลูกเล็ก 3 คน
 - ต้องดูแลธุรกิจของครอบครัว

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์อารีย์)

รองอธิการ 2 ท่านและหัวหน้าสำนักงานงานอธิการ ได้ให้ข้อมูลและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกพบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนมีความรู้ ความสามารถ เชื้อมั่งมีในตนเองสูง มีประสบการณ์มามากก่อนเข้าเป็นอาจารย์ ฐานะทางบ้านดีมาก
- ตั้งใจมารับราชการ เพื่อใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ เป็นประโยชน์แก่ราชการบ้าง

2. งาน+องค์การ

- ประสบการณ์ในวิทยาลัยครูไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เพราะไม่สามารถจะให้ความรู้ความสามารถนั้นเต็มที่
- ทำงานเก่ง ได้รับการยอมรับจากอาจารย์และผู้บริหาร ได้หน้าภาควิชาและหัวหน้าคณะ
- ไม่ชอบใจและไม่เห็นด้วยกับนโยบายเป้าหมายที่ไม่ชัดเจนของวิทยาลัยครูในการผลิตเป็นผลิต และค่านิยมของตนไม่สอดคล้องการทำงานในวิทยาลัยครู คือคลุกฝุ่นไม่เป็น
- ผิดหวังจากการใช้วิธีการเลือกหัวหน้าคณะคนใหม่ ที่อธิการตัดสินใจเลือกเอง โดยไม่อธิบายเหตุผลให้อาจารย์ในคณะทราบ รู้สึกว่าไม่โปร่งใส อาจารย์อารีย์เองเป็นคู่แข่งคนหนึ่ง

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ความผูกพันกับบุคคลในครอบครัวและธุรกิจของครอบครัวที่ถูกทอดทิ้ง เนื่องจากมารับราชการ

เพื่อนร่วมงานในคณะวิชาและเพื่อนร่วมงานซึ่งเป็นผู้ลาออกด้วยกันให้ข้อมูลพอวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตรงตามที่วิทยาลัยครูกำลังต้องการอย่างมาก
- ทำงานขยันขันแข็งและมีประสบการณ์มากทั้งงานการ บริหารสถาบันภาษา เอกชน บริหารธุรกิจของครอบครัว
- มีความตั้งใจอย่างยิ่งที่จะเป็นอาจารย์วิทยาลัยครูที่สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักศึกษาได้อย่างเต็มความสามารถ

2. งาน+องค์การ

- มีโอกาสได้ทำงานพิเศษมากเพราะเป็นหัวหน้าภาควิชา และรองหัวหน้าคณะวิชา
- ไม่ชอบใจนโยบายเป้าหมายของวิทยาลัยครู เพราะเห็นไม่ชัดเจน ไม่ทราบว่า จะลอนนักรศึกษาให้ออกมามีคุณลักษณะอย่างไร (เช่นเดียวกับอ. ธนิตา) ส่วนค่านิยมของวิทยาลัยครูนั้นอ. อารีย์ไม่เห็นด้วยที่อาจารย์วิทยาลัยครูจะต้องเป็นคนที่ทำได้ทุกอย่าง เห็นว่าวิทยาลัยใช้คนไม่ถูกต้องงาน
- ผิดหวังกับวิธีการที่อธิการใช้ในการเลือกหัวหน้าคณะวิชาคนใหม่ แทนคนเก่าซึ่งเกษียณอายุไป
- ผิดหวังกับชีวิตราชการที่ทำงานแล้วไม่เห็นผลงานชัดเจนเหมือนธุรกิจ

3. ต้องดูแลลูกและธุรกิจครอบครัว

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กรณี	ผู้ให้ข้อมูลยินยอม	ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
------	--------------------	-----------------------

20. อาจารย์ อินทอร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- อายุมาก
- อายุราชการ
- อุปนิสัยเป็นคนสมถะสนใจในการฝึกปฏิบัติ
ธรรม หวังจะได้พบความจริง จนกระทั่ง
ลาออกหลุดพ้นไปได้

2. งานและองค์การ

- ทำงานทั้งการสอนและงานพิเศษที่ได้รับ
มอบหมายมากจนล้นบรูณ์จนพอใจแล้ว

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจาก
งาน คือการฝึกใจในการปฏิบัติธรรม ซึ่ง
แสวงหามาตลอดเวลานับตั้งแต่ปี 2516
เป็นต้นมาซึ่งเป็นการแสวงหาอย่างจริงจัง
ถ้าจะนับความสนใจแล้วก็คงเริ่มตั้งแต่วัย
เด็ก จนกระทั่งพบแนวทางที่ปรารถนา จึง
ไปลี้ภัยอยู่ระยะหนึ่งแล้วทางก็คือสิ่งที่ต้อง
การไขว่คว้าหา จึงตัดสินใจลาออกไปเพื่อ
ปฏิบัติธรรมอย่างเต็มตัว ต้องการพบหนทาง
ไปสู่ความ "หลุดพ้น"

หัวหน้าภาควิชาที่เคยทำงานร่วมกันมา 13 ปี ให้
ข้อมูลวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนชอบเก็บตัว ไม่ชอบการสมาคมกับผู้
ใด มีอารมณ์มั่นคง เชื่อมั่นในตนเองสูง ชื่น
ชอบการสอนนักศึกษา เตรียมการสอนอย่าง
ดีเสมอ เป็นคนเอาจริงเอาจัง

2. งาน+องค์การ

- ประสบความสำเร็จในการทำงานระดับ
หนึ่งจนพอใจได้รับการยอมรับจากอาจารย์
และผู้บริหาร

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ศูนย์ความสนใจนอกเหนือจากงานคือความ
ใฝ่ใจในการปฏิบัติธรรมให้เคร่งครัดและ
หาโอกาสบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ได้อย่าง
อิสระ

ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง

เพื่อนร่วมงาน/สนิท

(อาจารย์อินทอร)

รองอธิการและหัวหน้าคณะวิชาได้ให้ข้อมูลและวิเคราะห์พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออก ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นอาจารย์ผู้ทุ่มเทตั้งใจเรียนสมถะ มีอารมณ์มั่นคงชอบเก็บตัวเอาจริงเอาจังกับงานสอน เตรียมการสอนอย่างดีเสมอ
- มีความสนใจในเรื่องพุทธศาสนาปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัดมาเลมอแต่งกายเรียบง่าย ชอบแสวงหาแหล่งปฏิบัติธรรม

2. งานและองค์การ

- รับผิดชอบงานสอนและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายด้วยดีเสมอ โดยถือว่าการทำงาาก็เป็นการปฏิบัติธรรมส่วนตัว
- ได้รับการยกย่องจากอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษาทั้งในระดับด้านรู้และวิถีการถ่ายทอดความรู้ได้ดี
- พอใจกับการทำงานร่วมกับเพื่อนอาจารย์
- พอใจกับนโยบาย เป้าหมายและค่านิยมของวิทยาลัยครู

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือการฝึกฝนในการปฏิบัติธรรมให้เคร่งครัดขึ้น ได้พบทางที่จะหาความสุขจากการได้ปฏิบัติธรรมอย่างอิสระตามที่ตนปรารถนา

เพื่อนอาจารย์ที่เคยทำงานมาด้วยกันถึง 28 ปี ให้ข้อมูล ซึ่งนำมาวิเคราะห์ พบว่า

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เป็นคนเก็บตัว ไม่ค่อยชอบสมาคมกับผู้อื่น สนใจค้นคว้า เตรียมการสอนดี ยึดมั่น เปลี่ยนแปลงความคิดได้ยาก
- สมถะสนใจและชอบปฏิบัติการณ์งสมาธิ และภาวนาจิต ซึ่งไม่ค่อยสอดคล้องกับการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู

2. งาน+องค์การ

- ชอบสอนและรับผิดชอบการสอนอย่างดี การสอนมัธยมต้นและมัธยมปลาย ช่วยงานพิเศษตามที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี
- ไม่แสดงปฏิกริยาใด ๆ ต่อนโยบาย เป้าหมายหรือค่านิยมของวิทยาลัยไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงไปกี่ยุคสมัยก็ตาม

3. ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวกับงาน

- ศูนย์ความสนใจของชีวิตอยู่นอกเหนือจากงาน คือฝึกฝนและแสวงหาอาจารย์และสถานที่ปฏิบัติธรรม เพื่อความหลุดพ้นเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต

ภาคผนวก จ.
ปฏิทินปฏิบัติงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประวัติผู้วิจัย

นายภิเชก จันทรเอี่ยม เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2493 ที่จังหวัดลำพูน

การศึกษา

- ปีการศึกษา 2513 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา
(วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน)
- ปีการศึกษา 2522 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
- ปีการศึกษา 2532 ศึกษาต่อในระดับ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี